

Az Országos Széchényi Könyvtár
szakmai beszámolója
a 2009. évről

Tartalom

Bevezetés	4
1 TÁMOP 3.2.1 A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért program	5
2 Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatóság.....	6
2.1 A kötelezpéldányok fogadása	6
2.2 Kiadványazonosító számok.....	7
2.3 Állományalakítás, gyűjteményszervezés.....	7
2.3.1 Állománygyarapítás.....	7
2.3.2 Állományapasztás	8
2.3.3 Állomány-nyilvántartás	8
2.3.4 Könyvek védetté nyilvánításával és kiviteli engedélyezésével kapcsolatos szakértői munka.....	8
2.4 A törzsgyűjteménybe kerülő állomány katalóguscélú és kurrens nemzeti bibliográfiai feldolgozása.....	9
2.4.1 Könyvfeldolgozás	9
2.4.2 Periodika-feldolgozás.....	9
2.4.3 Kurrens nemzeti bibliográfia.....	10
2.5 Cikkék és tanulmányok feldolgozása	10
2.5.1 Konzorcium- és adatbázisfejlesztés	10
2.5.2 Anyaggyűjtés és feldolgozói munka	11
2.5.3 Konverziós munkálatok	11
2.6 Lelőhely-nyilvántartások.....	11
2.6.1 Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA).....	11
2.6.2 Könyvek Központi Lelőhely-katalógusa (KC)	11
2.6.3 A muzeális könyvtári dokumentumok központi nyilvántartásának koordinálása	11
3 Tájékoztatói és Olvasószolgálati Igazgatóság	12
3.1 Tájékoztató Osztály.....	12
3.2 Olvasószolgálati Osztály	13
3.2.1 LibInfo	13
3.2.2 Dokumentum-forgalmazás	14
3.2.3 Könyvtárközi kölcsönzés.....	14
3.2.4 Az osztály egyéb tevékenységei	14
3.3 Repográfiai Szolgálat.....	15
3.4 Állományvédelmi Digitalizáló Osztály	16
3.5 Raktári Osztály.....	17
4 Különgyűjteményi Igazgatóság.....	18
4.1 Fénykép és Fotóművészeti Tár	19
4.2 Kézirattár.....	19
4.3 Plakát- és Kisnyomtatványtár.....	19
4.4 Régi Nyomtatványok Tára.....	20
4.5 Színháztörténeti Tár	21
4.6 Térképtár.....	21
4.7 Zeneműtár.....	22
4.8 Történeti Interjúk Tára.....	22
4.9 Restauráló és Kötészeti Osztály	23
5 Tudományos Igazgatóság	24
5.1 Intézményi tudományos tevékenység	24
5.2 Res Libraria Hungarie (MTA-OSZK Kutatócsoport).....	25

5.3	A XV-XVIII. századi Könyvtörténeti Osztály (RMNy).....	26
5.4	XIX–XX. századi Könyvtörténeti Osztály (<i>RETROBI-könyvek adatbázis</i>).....	27
5.5	Sajtótörténeti Osztály	28
5.6	Reguly Antal Műemlékkönyvtár	29
5.7	Intézményi tudományos kapcsolatok, rendezvények	29
6	Elektronikus Dokumentum Központ.....	30
6.1	Tartalomszolgáltató Osztály	30
6.2	A Digitális Gyűjtemény Osztály	31
7	Informatikai Igazgatóság	34
7.1	Amicus üzemeltetés	34
7.2	Amicus fejlesztések.....	35
7.3	LibriVision fejlesztések.....	35
7.4	OSZKDK fejlesztések.....	35
7.5	Az ISIS adatbázissal kapcsolatos munkák	36
7.6	Honlap fejlesztés.....	36
7.7	Szemantikus weben való megjelenés	36
7.8	Egyéb fejlesztések, kutatások	36
7.9	Részvétel az Európa Könyvtár (TEL) munkájában.....	37
7.10	TELplus projektben végzett fejlesztések	37
7.11	Üzemeltetési feladatok.....	37
8	Könyvtári Intézet.....	38
8.1	Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály	38
8.2	Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési Osztály.....	40
8.3	Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK).....	42
9	A Gazdasági Igazgatóság beszámolója a 2009. évről.	45
9.1	Pénzügyi Osztály.....	46
9.2	Számviteli Osztály	46
9.3	Bér- és munkaügyi Osztály	46
9.4	Műszaki és fenntartási Osztály.....	46
10	Mellékletek – Statisztikai táblázatok 2009	48
10.1	Kötelempéldányok.....	48
10.2	Kiadványazonosító számok.....	50
10.3	Gyűjteményfejlesztés	51
10.4	A különgyűjtemények gyarapodási adatai	52
10.5	Az OSZK teljes állományának adatai 2009. év végén.....	53
10.6	A gyarapítási előirányzat felhasználása 2009-ben	54
10.7	Nemzetközi kiadványcsere.....	54
10.8	Törzsgyűjteményi feldolgozás	55
10.9	Lelőhely-nyilvántartás.....	58
10.10	Tájékoztatás és olvasószolgálat statisztikai adatai	60
10.11	Reprográfiai Osztály statisztikái	61
10.12	Az Állományvédelmi és Digitalizáló Osztály 2009. évi teljesítménye	64
10.13	A Raktári Osztály 2009. évi tevékenységének statisztikai adatai:	66
10.14	Külongyűjteményi Igazgatóság statisztikája	66
10.15	Intézményi kiállítások	66
10.16	Rendezvények	68
10.17	Kiadványok.....	73
10.18	Gazdasági táblázatok, grafikonok	77

Bevezetés

Az OSZK 2008-ban is teljesítette nemzeti és nyilvános könyvtári alapfeladatait, valamint országos feladatait.

2009 októberében írtuk alá a szerződést *“A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért. Országos és intézményi fejlesztések a tanulás szolgálatában az állományok hozzáférhetőségének biztosítására, innovatív új szolgáltatások kialakítására és az olvasás népszerűsítésére”* című TÁMOP projektre. A pályázaton 227 millió forintot nyertünk.

Saját TÁMOP pályázatunk mellett koordináló szerepet játszottunk több nagykönyvtár országos programjainak összehangolásában. (Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Pannon Egyetem, Egyetemi Könyvtár, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum)

2009-ben a beszolgáltatott kötelempéldányok számát tekintve csökkenés tapasztalható: a beszolgáltatott könyvek (művek) száma visszaesett 15 ezerre (2008-ban 17 700 művet szolgáltattak be). Kis mértékben csökkent az időszaki kiadványok kötelempéldányainak száma is. A kötelempéldányokkal kapcsolatos reklamációs tevékenység rutinszerűvé vált, a könyveken túlmenően a 2008-as évhez képest az időszaki kiadványok és a hangoskönyvek reklamációja növekedett.

A törzsgyűjteményi könyvállomány gyarapodása mintegy kétezer egységgel haladta meg a tervezett mennyiséget: a könyvtár állománya 36 836 kötet könyvvel lett gazdagabb. Periodikumok esetében a tervezetthez képest kisebb mértékű a gyarapodás: 5041 cím 8320 évfolyama érkezett a könyvtárba.

Az online katalógus „Magyar Nemzeti Bibliográfia” nevű gyűjteménye elkészült, és az Informatikai Igazgatóság segítségével betöltöttük az AMICUS rendszerbe az 1976 óta az MNB-be került tételeket, illetve minden új MNB füzet anyaga folyamatosan, automatikusan betöltődik.

2009 folyamán tovább bővült a Humántudományi Bibliográfia konzorciuma. Egyetemi és tudományos könyvtárak (pl.: Pécsi Tudományegyetem Egyetemi könyvtára, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára) csatlakozása mellett tag lett egy kiadó is (Equinter Európai Gazdasági Egyesülés – az első kiadó a konzorciumban). A megyei könyvtárak közül tizenhárom intézménnyel kerül sor szerződéskötésre, amelyek a megyei (helyismereti) kötelempéldányok feldolgozásával vesznek részt az együttműködésben.

A statisztikai adatokat kiértékelve megállapítható, hogy 2009-ben 11%-kal kevesebb kérdés érkezett a Libinfo szolgáltatáshoz, mint 2008-ban. Az OSZK Libinfo-csoportja a válaszok 58%-át adta meg önállóan.

Az olvasói könyvforgalom 2006 óta a legmagasabb darabszámot, 112 087 db-ot ért el. Ezzel párhuzamosan a belső külsőzítés és a hírlapforgalom is növekedést mutat (155 677 db.) Összességében a dokumentumforgalom 19%-al nőtt.

A Különgyűjteményi Táruk gyarapodása 2009-ben több, mint 50000 db volt. Ebből több mint 35000 darab kisnyomtatvány volt. A videodokumentumok száma elérte a 7000 darabot. Felgyorsult és szokványossá vált a táruk dokumentumainak AMICUS-feldolgozása.

A minősített kutatók száma a tavalyi 23-hoz képest 2009 folyamán elérte a 29-et, melyből 4 fő akadémiai doktor. Egy egyetemi tanári kinevezés mellett az intézményben 9 munkatárs részesült rangos állami, illetve intézményi kitüntetésben. A tudományos munkát végző kollégák egyéni publikációinak száma meghaladja a 300-at.

A 2009-es Magyar Nyelv Éve keretében rendeztük meg nagy sikerrel a „Látjátok feleim...” nyelvemlék-kiállítását, a hozzá kapcsolódó programcsokorral (tárlat, honlap, tanulmánykötet, faksimile mappa, digitális kiadvány).

A Könyvtári Intézet 2009-ben is sikeresen végezte oktatási, kutatási és tájékoztatási feladatait. Az év kiemelkedő eredménye, hogy megindítottuk a szervezett könyvtáros továbbképzést a korábban kialakított határon túli bázis képzőhelyeken (Somorja, Beregszász, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Zenta).

1 TÁMOP 3.2.1 A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért program

2009 októberében írtuk alá a szerződést *“A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért. Országos és intézményi fejlesztések a tanulás szolgálatában az állományok hozzáférhetőségének biztosítására, innovatív új szolgáltatások kialakítására és az olvasás népszerűsítésére”* című TÁMOP projektre. A pályázaton 227 millió forintot nyertünk. A program a MOKKA fejlesztését, az elektronikus katalógus bővítését (250.000 új rekord), valamint interaktív könyvtári portál fejlesztését, akkreditált tanfolyamok indítását és országos olvasásfejlesztési programok kidolgozását tartalmazza. 2009-ben a pályázat, a költségvetés és a dokumentáció elkészítése volt a feladatunk, a megvalósítás 2010-ben kezdődik.

Az Országos Széchényi Könyvtár több átfogó könyvtári fejlesztés koordinálását végzi. Ezek között kapott helyet az OSZK TÁMOP pályázata is, amely szintén országos jelentőségű fejlesztéseket valósít meg, vagy támogat.

A TÁMOP pályázati rendszer keretében további országos programok nyertek támogatást:

- DEENK – ODR továbbfejlesztése;
- Pannon Egyetem, Egyetemi Könyvtár – szerzői jogos dokumentumok forgalmazására koncepció kidolgozása;
- Miskolci Egyetem, könyvtár, Levéltár, Múzeum – Cikkarchívum létrehozása, cikkadatbázisok bővítése, összehangolása.

Ezek a programok egymással összefüggenek, ezért az év során több alkalommal egyeztettünk a minisztérium szakmai főosztályával, illetve az érintett könyvtárakkal egyenként és közös találkozókra egyaránt.

Kölcsönösen ismertettük az egyes programokat, megkeresve a közös pontokat. Világosan látható, hogy ezek a programok csak szoros együttműködéssel lehetnek sikeresek. Az OSZK vállalta az átfogó munka irányítását.

2 Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatóság

Az igazgatósághoz tartozó osztályok a feladatkörükbe utalt alapfeladatokat és tevékenységeket, az év során folyamatosan végezték. A 2008-ban kialakított szervezeti felépítés 2009-ben nem változott, átszervezéssel, költözéssel kapcsolatos feladatok nem merültek fel.

Több területen nehézséget jelentett az év közben központilag elrendelt létszámstop, így majdnem minden osztályon keletkeztek betölthetetlen álláshelyek, a rendelkezés azonban a legjobban a Gyarapítási Osztályt sújtotta. A feladatok – legalább minimális szintű – ellátását belső átcsoportosítással igyekszünk megoldani.

2009 folyamán minden osztály munkáját befolyásolta a könyvtárban zajló folyamattervezés és ennek eredményeképpen a folyamatábrák elkészítése.

Osztályokon átívelő feladat volt az időszaki kiadványok szolgálati katalógusát felváltó gépi adatbázis kifejlesztése, ennek koordinációs és tesztelési munkái az igazgatóság titkárságán zajlottak.

2.1 A kötelezpéldányok fogadása

2009-ben a beszolgáltatott kötelezpéldányok számát tekintve megfordult a megelőző 2-3 évben tapasztalt tendencia, és csökkenés tapasztalható: a beszolgáltatott könyvek (művek száma) visszaesett 15 ezerre (2008-ban 17 700 művet szolgáltattak be). Kis mértékben csökkent az időszaki kiadványok kötelezpéldányainak száma is: az előző évi 63 777 részegységgel szemben 61 078 részegységet szolgáltattak be 366 468 példányban.

A kötelezpéldányok számának csökkenésében tükröződik a gazdasági válság hatása, illetve az is, hogy a közlekedést korlátozó intézkedések hatására az OSZK-t egyre nehezebb gépkocsival megközelíteni, illetve huzamosabban itt tartózkodni díjfizetés nélkül.

A kötelezpéldányokkal kapcsolatos reklamációs tevékenység rutinszerűvé vált, a könyveken túlmenően a 2008-as évhez képest az időszaki kiadványok és a hangoskönyvek reklamációja felerősödött. A könyvek esetében 2605 mű érkezett be az OSZK-ba reklamálásra (1058 reklamáció eredményeképpen), az időszaki kiadványok esetében pedig 3685 részegységet kellett reklamálni.

2009-ben az ISSN Nemzeti Központ is aktívan részt vállalt a reklamációkban: az ISSN azonosítók utólagos megállapításakor és az előzetes ISSN számok véglegesítésekor felfedett állományi hiányokat kérte be.

Az ISBN Irodának köszönhetően, elsősorban a kisebb kiadók esetében, érzékelhetően eredményesen működik a kötelezpéldány-beküldési kötelezettségről szóló írásbeli tájékoztatás az ISBN-szám kiadásakor.

A Gyarapítási Osztály keretében kialakított új munkakörök révén szorosabbá vált az együttműködés a két osztály munkatársai között, különösen a 2003 előtt megjelent kiadványok reklamációja kapcsán.

Az OSZKDK üzemszerű működésének beindulása után az oda bejelentkezett kiadókkal való kapcsolattartás zökkenőmentes. A hálózati elektronikus dokumentumok beszolgáltatását azonban a kiadók jobban elhanyagolják, mint a nyomtatott

dokumentumokét, mivel nem ismerik vagy nem fogadják el a kötelezpéldány-rendelet idevágó – elég szűkszavú – rendelkezését.

Kiemelendő annak a rendszertervnek az elkészítése, amely a kézzel vezetett kötelepnaplók gépi adatbázissal való felváltását célozza meg: ennek érdekében az ISBN-adatbázis kezelőprogramját bővítjük ki „köteles-modullal”. A programfejlesztésre 2010 folyamán kerül sor, és eredményeképpen megvalósul a kötelepéldányoknak a beérkezésük pillanatában való gépi regisztrálása, elosztásuk gyorsabb adminisztrációja, valamint a kötelepéldányok naplózása során (illetve ezt megelőzőleg az ISBN-számok kiadása alkalmával) keletkező bibliográfiai rekordoknak a felhasználása az OSZK-ban maradó példányok feldolgozásában.

2.2 Kiadványazonosító számok

A rutintevékenységek mellett

- a Magyar ISBN és ISMN Iroda munkatársai az év végén megkezdték a kiadók számára készülő webes ügyfélkezelő felület végső tesztelését;
- előkészítették a magyarországi 978-615 nyilvántartásicsoport-elem (országazonosító) bevezetését, mivel a 978-963 kezdetű ISBN-számtartomány hamarosan betelik;
- az ISSN Nemzeti Központ erőteljesebben bekapcsolódott az időszaki kiadványok be nem küldött kötelepéldányainak reklamálásába (lásd fentebb).

2.3 Állományalakítás, gyűjteményszervezés

2.3.1 Állománygyarapítás

2009-ben a gyarapítási munka új területtel bővült: a Gyarapítási Osztály és a Kötelepéldány Szolgálat szoros együttműködésével folyik az 1990, azaz a rendszerváltás óta be nem érkezett kötelepéldányok felkutatása és beszerzése a könyvtár számára, januártól a könyvek körében, illetve szeptembertől az időszaki kiadványok területén. Mivel a beszolgáltatás elmulasztásának elévülési ideje – a kötelepéldány-rendeletben nem szabályozva, de az általános jogszokásoknak megfelelően – három év, a 2006 előtt megjelent kiadványokat hivatalosan nem tudjuk kötelepéldányként reklamálni, és bár törekszünk a kötelepéldányokat a többi részesülő könyvtár számára is beszerezni, a felderített kiadványok két (vagy legalább egy) példányával elsősorban a nemzeti könyvtár állományát törekszünk teljesebbé tenni.

A törzsgyűjteményi könyvállomány gyarapodása – a kötelepéldányokat, a retrospektív hiánypótlást, a külföldi beszerzést és a többpéldányokat egybeszámítva – mintegy kétezer egységgel haladta túl a tervezett mennyiséget: a könyvtár állománya 36 836 kötet könyvvel lett gazdagabb. Periodikumok esetében a tervezetthez képest kisebb mértékű a gyarapodás: 5041 cím 8320 évfolyama.

Kiemelt feladat volt az alkalmi lapok rekatalogizálása: a 123 tékában tárolt, előzetes becslés alapján mintegy 1800-2000 alkalmi lapcímet tartalmazó, és ezen felül több száz, a világháborús lapokat is magában foglaló anyagból 112 tékát sikerült feldolgozni a 2009. évben. Ez 2145 cím hasonlítását, tipizálását és feldolgozásra indítását jelentette, a munka során eddig 1362 új jelzetet adtunk ki. A 20 hátralevő téka feldolgozása várhatóan február végéig befejeződik.

Nagy feladatot rótt a retrospektív csoportra az áprilisban felszínre került állománycsonkítás, a ma is feladatokat adó rendőrségi ügy (az anyag átvizsgálása, listakészítés, árbecslés stb.).

2009-ben is kapott nagyobb hagyatékokat a könyvtár: Scheffer Judit jelmeztervező, Márton Anna, a Magyar Rádió főmunkatársa és Gidai Erzsébet könyvhagyatéka, valamint Passuth László regényeinek külföldön megjelent fordításai érkeztek a gyűjteménybe. Behasonlításuk, feldolgozásra indításuk megtörtént.

Az előző éveknél jóval nagyobb mennyiségben kaptunk fölőspéldány-jegyzékeket a Könyvtári Intézeten keresztül vagy a felajánló könyvtáraktól közvetlenül. 78 hírlaplista 7873 tételéből 245 évfolyamot és 724 szórványt kértünk be a felajánló könyvtáraktól. Könyvek esetében 194 könyvjegyzék közel 50 000 címéből 2015-öt hasonlítottunk, azok közül 605 művet igényeltünk, melynek jelentős része hiányzó kötelepéldányok pótlása volt.

59 belföldi könyvárverésen vettünk részt, közülük 24 november és december hónapokban zajlott le. Jelentős támogatást kaptunk beszerzéseinkhez a Corvina Alapítványtól, így a pénzügyi nehézségek ellenére módunk volt jeles ritkaságokat beszerezni.

2.3.2 Állományapasztás

A Raktári Osztállyal együttműködve elvégeztük a csonka :5-ös törzsgyűjteményi példányok selejtezését. A döntéshez a köteteket egybevetettük a meglevő teljes példánnyal/példányokkal. Ezzel összesen 30 bölcsőnyi, korábban megcsonkított kötetet készítettünk elő törlésre. A fogyatéki jegyzőkönyvek elkészítése áthúzódik a következő évre.

2.3.3 Állomány-nyilvántartás

A létszámhiány miatti nehézségek itt mutatkoznak a legjobban, mert ezen a munkaterületen alig van átmenetileg leállítható vagy lassabban végezhető tevékenység. Csak nehezen tudjuk megoldani a könyves csoport vezetői teendőinek ellátását, illetve a külföldi és a régi magyar könyvek nyilvántartásából is kiesett egy más osztályra áthelyezett munkatárs. Ennek következtében a Katalogizáló Osztály segítségét kellett igénybe venni, illetve bizonyos – a Magyar Nemzeti Bibliográfia gyűjtőkörén kívül eső – kiadványtípusok állományba vétele némiképp lelassult.

A gyarapodás állományba vétele és feldolgozásra indítása mellett tovább folyt a retrospektív konverzió első szakaszában katalógusba került művek többes- és kihelyezett példányainak rögzítése az online katalógusban: a C jelzetű könyvek összes példányának bevitele a C 88.325 jelzetig jutott el. (A külföldi, O-s jelzetű könyvek példányrögzítése már korábban befejeződött.)

2.3.4 Könyvek védetté nyilvánításával és kiviteli engedélyezésével kapcsolatos szakértői munka

Szakértői feladataink egyike, a könyvek kivitelének szakértése, 2009. október 1-jétől átkerült a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalhoz, a védetté nyilvánítással kapcsolatos adminisztratív, illetve koordinációs tevékenységet pedig ezentúl másik igazgatóság végzi. E körben a jövőben csak a törzsgyűjtemény gyűjtőkörébe tartozó dokumentumokkal kapcsolatos szakértői munka marad a Gyarapítási Osztály feladata.

2.4 A törzsgyűjteménybe kerülő állomány katalóguscélú és kurrens nemzeti bibliográfiai feldolgoása

2.4.1 Könyvfeldolgozás

- Az év során folyamatosan, a köteleespéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a Katalogizáló osztályra a feldolgozandó könyvek, elektronikus dokumentumok, amelyek feldolgozásában tartani tudtuk a korábban elért egyhetes átfutási időt.
- A felsőoktatási jegyzetek, tanfolyami anyagok, a külföldi és a retrospektív beszerzésű magyar könyvek feldolgozása folyamatosan, a könyvek érkezésének ütemében folyt az év során.
- Azoknak az állományunkból olvasói kérésre vagy egyéb okból digitalizált könyveknek, amelyeknek még nem szerepelt tétele az online katalógusban, soron kívül elkészítettük a bibliográfiai rekordját a katalóguscédulák alapján. Amennyiben nem állt rendelkezésre cédula, akkor rekatalogizáltuk az adott könyvet.
- A könyvtár cédulakatalógusainak retrospektív konverzióját az előző években elkezdett módon, elsősorban a csak belső munkatársak által rögzíthető cédulákkal folytattuk. Az ún. sorozati jelzeten lévő könyvek mellett megkezdtük a J-s jelzetű felsőoktatási és tanfolyami jegyzetek céduláinak (egypéldányos, a raktári nyilvántartást is szolgáló gépiratos cédulák) adatrögzítését. A periodikumok retrospektív konverziójának előrehaladtával egyre több, arról a területről felszabaduló munkatárs (jelenleg 7 fő) vesz részt a fenti munkában.

2.4.2 Periodika-feldolgozás

- A kurrens és az inkurrens gyarapításból származó időszak kiadványok bibliográfiai, ill. állomány- és példányadatainak leírása, tartalmi feltárása a periodikumoknak az osztályra érkezésének ütemében zajlott. Folyamatosan történt továbbá: a rekordok egységesítése, javítása, a feldolgozott kiadványok válogatása a *Magyar Nemzeti Bibliográfia Új Periodikumok - WWW* számára.
- Az időszak kiadványok részegységenkénti ellenőrzése (az ún. aktualizálás) során a bibliográfiai adatváltozások rögzítésével egyidejűleg folyik és beépült az alapfeladatokba a kurrens időszak kiadványok visszamenőleges tartalmi feltárása (a bibliográfiai rekordok kiegészítése tárgyszavakkal). A 2004 előtt indult kurrens periodikumok visszamenőleges tárgyszavazása megtörtént.
- Folyamatosan halad a lezárt kardex, ill. szolgálati katalógus összevetése az online katalógussal rekordlezárás, jelzetváltozás feltüntetése stb. céljából.
- Befejeződött a mikrofilmgyűjtemény állományadatainak rögzítése az online katalógusban. A rögzítés során felmerült állományi, illetve bibliográfiai problémák megoldása 2010-re áthúzódik.
- Megkezdődött a csak mikrofilmen meglévő időszak kiadványok feldolgozása.
- Folytatódott az iskolai értesítők retrospektív katalógusának feldolgozása az OPKM által kiadott „A magyarországi iskolai értesítők bibliográfiája 1850/51–1948/49”, illetve az OSZK leltári naplók adatainak alapján.

- Elindult az ún. csoportos (Cs-s) jelzetű időszak kiadványok rekatalogizálása.
- Elkezdődött a Gyarapítási Osztály által feldolgozásra indított alkalmi lapok katalogizálása (formai és tartalmi feltárás).
- Befejeződött az EPA-ban archivált időszak kiadványok visszamenőleges feldolgozása az online katalógusban.
- Befejeződött a P-s jelzetű évkönyvek retrospektív feldolgozása és tárgyszavazása az online katalógusban.

2.4.3 Kurrens nemzeti bibliográfia

A feldolgozást követően kijelöltük a *Magyar Nemzeti Bibliográfia Könyvek Bibliográfiája – WWW* füzeteibe kerülő tételeket, elvégeztük a szerkesztési feladatokat (korrektúra, javítások). Az MNB KB 64. évf. 1–24. füzetének elektronikus megjelenési formái összesen 12 766 tétellel időben elkészültek.

Ugyancsak elkészült és megjelent a *Magyar Nemzeti Bibliográfia Új Periodikumok – WWW* 2009. évi 4. száma 712 új indulású, illetve megváltozott című hazai időszaki kiadvány leírását tartalmazza.

Az online katalógus „Magyar Nemzeti Bibliográfia” nevű gyűjteménye elkészült, és az Informatikai Igazgatóság segítségével beletöltöttük az 1976 óta az MNB-be került tételeket, illetve minden új MNB füzet anyaga folyamatosan, automatikusan betöltődik. Az MNB gyűjtőkörébe tartozó, de a késedelmes kötelespéldány-szolgáltatás miatt a kurrens füzetekbe nem kerülhetett dokumentumok feldolgozása során az MNB-gyűjtemény folyamatosan gyarapszik.

2.5 Cikkek és tanulmányok feldolgozása

2.5.1 Konzorcium- és adatbázisfejlesztés

- Ebben az évben több könyvtár már önként kereste fel a Humántudományi Bibliográfiai Osztályt együttműködési szándékkal. A korábbi szervezési módszert (újabb potenciális konzorciumi tagok megkeresése) is folytattuk, de a rendszer – bizonyos értelemben – már önműködővé vált.
- Előzetes megbeszélést folytattunk a megyei könyvtárakkal; közülük 14 könyvtárral szerződést kötöttünk.
- Koordinátori feladatunkból következően jól elkülöníthető munkafolyamatunk *valamennyi feldolgozandó időszak kiadvány, tanulmánykötet* összegyűjtése, azoknak a jelenlegi és a potenciális konzorciumi tagok számára történő kereshetővé tétele. Ennek következtében is intenzív szakmai kapcsolatot tartunk fent az OSZK érintett osztályaival (pl. az időszak kiadványok esetében a periodikafeldolgozó kollegákkal).
- Elkezdtük kialakítani a tanulmánykötetek egyeztetett feldolgozásának munkamódszerét (jelenleg értesítés email formájában), egyelőre a szakkönyvtári konzorciumi partnerekkel.
- A BODZA-rendszer továbbfejlesztése terén több, látványos eredményt valósított meg a szoftver fejlesztője, a konzorciumi partnerekkel közösen megfogalmazott

szakmai kéréseink alapján. Jelentős mértékben haladtunk különböző bibliográfiai kiadványok (például személyi bibliográfiák, publikációs listák) automatikus előállításához szükséges programok elkészítésében.

2.5.2 Anyaggyűjtés és feldolgozó munka

- A Humántudományi Bibliográfiai Osztály által feldolgozandó *tanulmánykötetek* folyamatosan, a kötelezpéldányok beküldési ütemének megfelelően, szemlézés után érkeznek, és feldolgozásuk a katalóguscélú és MNB-feldolgozás után rövid időn belül megtörténik.
- Az osztály által feldolgozott *időszaki kiadványok* cikkeinek analitikus feldolgozása az OSZK állománya szerinti naprakész állapotban van.

2.5.3 Konverziós munkálatok

Két nagy konverziós munkát valósítottunk meg ebben az évben. A HUMANUS-rekordszerkezetére konvertálódtak:

- a NEKTÁR-ban analitikusan feltárt tanulmánykötetek rekordjai;
- a teljes *Időszaki Kiadványok Repertórium*a (azaz az 1993 és 2002 között épített IKER adatbázis).

Mindkét esetben jelentős mértékben bővült és javult a rekordok lekérdezhetősége.

2.6 Lelőhely-nyilvántartások

2.6.1 Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA)

Az NPA folyamatos építését és az adatkarbantartó munkálatokat jelenleg lecsökkentett létszámmal 2 fő végzi az osztályon, ami jelentősen befolyásolja a feladat elvégzését.

A rutinfeladatok mellett a más ODR-könyvtárak által már bejelentett magyar lapokhoz rögzítettük az OSZK állományadatait, valamint elkezdődött az NPA gyűjtőkörébe tartozó, csak az OSZK-ban meglévő magyar periodikumállomány feldolgozása is.

Az NPA továbbfejlesztési lehetőségeiről problémafelvető tanulmány készült, de az adatbázis fejlesztésének kérdése szoros összefüggésben van a MOKKA esedékes továbbfejlesztési irányjaival.

2.6.2 Könyvek Központi Lelőhely-katalógusa (KC)

A KC gondozása folyamatos, ennek keretében fogadjuk és beépítjük a katalógusokba a még cédulán küldött bejelentéseket (2009-ben több mint 3600 cédula). Az év során beérkezett csaknem 5660 leelőhely-megállapítási kérés 54%-ára tudtunk pozitív választ adni.

A központi katalógus sorsa is összefüggésben van a MOKKA fejlesztési irányjaival.

2.6.3 A muzeális könyvtári dokumentumok központi nyilvántartásának koordinálása

Ezt a feladatot a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárával kötött együttműködési megállapodás értelmében a szegedi könyvtár munkatársai végzik.

Az év végén új honlapot terveztünk a Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása (MKDNY) számára, a honlap programozása 2010-re áthúzódik.

Folyik a kézirat-feldolgozás szabályainak és rendszerének kialakítása (MOKKA-MS).

Elkészült a régi könyvek bibliográfiai leírásának könyvtári szabályzata, amelynek alkalmazása a MOKKA-R, illetve az MKDNY keretében kötelező lesz a könyvtárak számára.

3 Tájékoztatási és Olvasószolgálati Igazgatóság

3.1 Tájékoztató Osztály

A Tájékoztató Osztály a 2009. évben az OSZK stratégiai és cselekvési tervének irányvonalai mentén végezte hagyományos és új feladatait.

Az osztály ellátta alapfeladatait: az olvasók nyilvántartását; a könyvtár központi tájékoztató szolgálatának ellátását; az olvasótermek tájékoztatói felügyeletét, illetve a szabadpolcos állomány gondozását, rendezését; a bibliográfiai és lelőhely-tájékoztatást; a szolgáltatással kapcsolatos általános tájékoztatás nyújtását helyben és a távfelhasználók számára.

Az osztály egyéb tevékenységei:

- Az OSZK honlapjának folyamatos tartalmi frissítése és feltöltése.
- Az elektronikus úton érkező tájékoztató kérdések fogadása, megválaszolása illetve a könyvtáron belüli továbbítása, ezek adminisztrálása. A távfelhasználói igények kiszolgálására új, webes felületű akta-adatbázis – inform@oszk.hu – bevezetésére várhatóan 2010-ben kerül sor.
- Az intézményi (TV-k, kiadók, közgyűjtemények stb.), illetve a kutatói megkeresések jellege 2009-ben megváltozott: megnőtt a *térítés ellenében végzett keresések száma*. Az új típusú munka jelentős szervezési és adminisztrációs terhet rótt az osztály munkatársaira.
- Bibliográfiai összeállítások, képanyag gyűjtése és kiadványok előkészítése a különböző hazai kulturális intézmények számára.
- Közreműködés az OSZK kiadványaiban önálló munkával (Gyűjtők és gyűjtemények).
- Monografikus – egyszerzős tanulmánykötetek analitikus feltárása (2.600 tétel).
- Vágóképek gyűjtése a közszolgálati televíziók, valamint kereskedelmi adók kulturális műsoraihoz.
- Cikkek keresése a sajtóban cégek és magánszemélyek részére.
- Közreműködés az OSZK tudományos, történeti honlapjainak, adatbázisainak építésében, fejlesztésében, a tartalomszolgáltatás fejlesztésében (a Nyugat-honlap bibliográfiáinak készítése, gondozása, hasonló kiadások figyelése és rögzítése a honlapon).

- Közreműködés a könyvtár kiállítótermeiben megrendezésre kerülő kiállítások, programok szervezésében („Látjátok feleim...”).
- Önálló kiállítások rendezése a 7. és 5. szinten (A romániai rendszerváltás a sajtó tükrében, Bohém Bohémia, Drótszamár).
- A Múzeumok Éjszakája programjának teljes körű szervezése.
- Kiállításaink belépőinek árusítása.
- A retrospektív konverzióval párhuzamosan haladva a szabadpolcos állomány jelzeteinek Amicus-ba történő folyamatos rögzítése, valamint az újonnan kikerülő könyvek szabadpolcos jelzetének bevitele.
- A könyvtár állományából hiányzó művek figyelése és jelzése a Gyűjteményfejlesztési Igazgatóságnak – esetenként ezek beszerzése a szerkesztőségekkel, szerzőkkel való személyes kapcsolat révén.
- Dokumentumok és adatok felkutatása, azonosítása, hitelesítése rendőrségi megkeresésre.
- Az FM3-as jelzetű mikrofilmek (periodikumok) évre kereshető adatbázisának folyamatos korrekciója és bővítése a Gyűjteményfejlesztési és Feldolgozási Igazgatósággal együttműködve. A fenti adatbázisban a keresési feltételek bővítése nyelv, megye, periodicitás és tárgyszó szerint (kb. 4.000 cím).

3.2 Olvasószolgálati Osztály

Az Olvasószolgálati Osztály a LibInfo-t és a dokumentumforgalmazással foglalkozó csoportokat egyesíti magában.

3.2.1 LibInfo

A 2009-re vonatkozó munkatervnek megfelelően elláttuk a Libinfo alapfeladatait: napi moderálás és válaszadás, továbbá a honlap tartalmi aktualizálása és az Informatikai Igazgatósággal együttműködő üzemeltetése, karbantartása.

2009 már a Libinfo eddig megvalósult Web 2.0-ás szolgáltatásai jegyében telt. Új szolgáltatásként beindítottuk a Libchatet, amit kb. 50 alkalommal vettek igénybe a használók.

Elkészült a szolgáltatás angol és német nyelvű webfelülete és – a Libinfo 2.0 jegyében – az úgynevezett Blog-felület is, ahol a felhasználók maguk is megpróbálkozhatnak a nemleges kérdések megválaszolásával, mintegy on-line közösséget alakítva ki a válaszadókkal.

A statisztikai adatokat kiértékelve megállapítható, hogy 2009-ben 11%-kal kevesebb kérdés érkezett a szolgáltatáshoz, mint 2008-ban. A kérdéseket ezúttal is 100% fölött válaszoltuk meg (108%), vagyis több kérdésre nem csak egy választ adtunk – noha nem annyival többet, mint a korábbi években. Ennek oka az, hogy a végső válaszokat több beérkező válaszból állítottuk össze (nem külön-külön küldtük el a kérdezőknek); továbbá, hogy 9%-kal több kérdést moderáltunk, mint 2008-ban.

Az idén az OSZK Libinfo-csoportja a válaszok 58%-át adta meg önállóan, ami az előző évi aránynál 2%-kal kevesebb. Sajnos a kimoderált kérdéseknek csak a 15%-ára érkezett

a partnerektől válasz, ami a tavalyinál is kevesebb 1%-kal (korábban ezen arány 40% körül volt). A probléma megoldása a konzorciumi partnerekkel való szorosabb és rendszeresebb kapcsolattartás lenne.

3.2.2 Dokumentum-forgalmazás

Olvasói forgalom

Az olvasói könyvforgalom 2006 óta a legmagasabb darabszámot, 112 087 db-ot ért el.

45%-kal csökkent a nem teljesített kérések száma. (2007-ben 1086 db, 2008-ban 490 db, 2009-ben 257 db.)

Dokumentumaink védelmében megszigorítottuk a nagy értékű, ill. metszetes dokumentumok forgalmazását : ezeket a műveket kizárólag helyben használatra adjuk ki, digitális könyvmérleg használata került bevezetésre és bővítettük, komfortosabbá tettük a nagy értékű könyvek helyben használatára szolgáló olvasótermi helyeket.

Belső kölcsönzés

A belső kölcsönzés könyvforgalma 2006 óta szintén a legmagasabb számot, 19 873 db-ot ért el. Hírlapforgalmunk is nőtt (155 677 db). A részleg összes dokumentumforgalma 19%-kal nőtt az elmúlt évhez képest.

2009-ben intézményeknek 18 alkalommal 161 törzsgyűjteményi dokumentumot adtunk kölcsön kiállításra, eseményre. Négy kiállítás áthúzódik 2010-re is.

Hat kiállítás esetében nem csak lista alapján készítettük elő a könyveket, hanem az osztály dolgozói is részt vettek a bemutatandó anyag összeállításában.

A lejárt kölcsönzésű könyveket a kollégák és a kölcsönző intézmények is hiánytalanul, eredeti állapotukban hozták vissza.

3.2.3 Könyvtárközi kölcsönzés

2009-ben a világgazdasági válság hatására a részleg külföldi forgalma csökkent. Bár a szolgáltatással kapcsolatos levelezés növekedett, a magas árak miatt azt sokszor nem követte tényleges külföldi megrendelés. Ennek tudható be, hogy tovább csökkent az összes iktatott kérés száma, valamint kb. 10%-kal csökkent a nettó bevétel. Ugyanakkor emelkedett a belföldről eredetiben, papíralapú és elektronikus másolatban teljesített kérések száma. A partnerek a kialakult helyzetre úgy reagáltak, hogy a továbbiakban a költségek egy részét átvállalják és azt nem terhelik tovább az olvasóra. Ezért 2010-ben a nemzetközi forgalom és ennek hatásaként a bevétel növekedése várható.

3.2.4 Az osztály egyéb tevékenységei

A LibInfo-ban és a Könyvkiadón ill. Multimédia olvasóban szolgálatot teljesítők a napi beosztás és az akták megválaszolása mellett a következő nagyobb munkákat végezték el:

- Kovács József László: „A céltáblákat szőlő díszítse” c. kötete szövegének gondozása és szerkesztése.
- Az Operaház megnyitásának 125. évfordulójára rendezett kiállításra korabeli cikkek, képek gyűjtése és digitalizálása.

- A Kossuth Könyvkiadó „Magyar elsők” II. kötet képanyagának felkutatása, nyomdai felhasználásra is alkalmas digitalizálása.

Az Országos Széchényi Könyvtár 1816-2008 között kiadott műveinek digitalizálása és az anyag továbbítása a MEK-nek. (a digitalizálás a törzsgyűjteményben fellelhető példányokat tartalmazza, **134.909 oldal**)

3.3 Reprográfiai Szolgálat

A Reprográfiai Szolgálat alapfeladatuként végzi az olvasói professzionális munkaállomások (OPM) rendszerének működtetését és eleget tesz a reprográfiai és digitalizáló szolgáltatásokat érintő olvasói igényeknek.

Egyéb tevékenységek:

- MATARKA tartalomszolgáltatás karbantartása, a keresőfelület fejlesztése a raktári kérések és az ismétlődő digitális tartalom csökkentésének érdekében.
Cikkadatbázis továbbítása a MEK osztálynak.
- Egyedi megrendelések alapján OPM szolgáltatás keretében végzett digitalizálási és gyorsmásolási munkák, az EOD keretében végzett munkák. Digitális anyagok továbbítása a MEK osztálynak.
- Projekt jellegű tömeges digitalizálás külső megrendelésre:
 - **MTI könyomatos: (31.000 felvétel):**
Bizalmas értesítések, Magyar Országos Tudósító /Népbírószági kiadás, Erdélyi tudósító/, valamint az MTI „könyomatos” (1887, 1909, 1910, 1911, 1919, 1944.)
MTI meghatározott könyomatos anyagainak digitalizálása, elektronikus hordozókon való rögzítése és kiválogatott anyagrészek OCR-ezése (szövegfelismertetése).
 - **Magyar Kurír: (7.500 felvétel)**
A Magyar Kurír 1911-1915 között megjelent, az OSZK állományában meglévő példányainak digitalizálása, OCR-ezése (szövegfelismertetése).
 - **EME kiadványok: (4.717 felvétel)**
Erdélyi Múzeum-Egylet ill. Erdélyi Múzeum-Egyesület 1903-1944-ig terjedő időszakban megjelent kiadványainak digitalizálása, OCR-ezése (szövegfelismertetése). A 2008-ban kifuttatott projekt hiánypótlása.
- A digitálisan készült születésnap ajándékcsomag kidolgozása, a megrendelések teljesítése. A születésnap csomagok digitális megrendelő felületének (www.oszk.hu/szuletesnap) karbantartása, fejlesztése.

- Gyakran kért hírlapanyagok teljeskörű állományvédelmi digitalizálása (1939, 49, 59, 69, 79 évi hírlapok). Nyilvántartó adatbázis fejlesztése a raktári kérések és az ismétlődő digitális tartalom csökkentésének érdekében.
- A nemzetközi együttműködés (DiFMOE) keretében a magyar vonatkozású, német nyelvű napilapok, folyóiratok digitalizálásának folytatása.
- Intézményen belüli egyéb digitalizálási feladatok ellátása (kiállítás, kéréslap sokszorosítás, múzeumok éjszakája, plakát-tervezés, készítés, ajtó feliratok a szobákra)
- Összesen 303.844 digitális felvételt készített az osztály és 4.795 megrendelést teljesített (plusz az OPM és gyorsmásoló). Részletezést a melléklet 65. oldalán található táblázatok tartalmazzák.

3.4 Állományvédelmi Digitalizáló Osztály

Fő feladataink

- a különgyűjteményi táruk anyagának állományvédelmi digitalizálása, esetenkénti mikrofilmezése, a már elkészült negatívok pozitív filmre való átmásolása.
- szolgáltatás eredeti dokumentumokról és negatív mikrofilmről papír és digitális formában, születésnap csomagok készítése.

Osztályunkon az állományvédelmi és a megrendelési célból készült munkák sokszor összefüggnek egymással. Összességében a munkatervben leírt digitalizálási mennyiségek teljesültek.

Kézirattár: folyamatos a Pesthy Frigyes helységnévtár digitalizálása, a Régi Nyomtatványok Tárának az RMK I 1-10 kötetét készítettük el, a Zeneműtárnak szintén folyamatosan készül a Joseph Haydn gyűjtemény digitalizálása, a Színháztörténeti Tár részére digitalizáltuk a Magyar Színpad 1933-ban megjelent példányait, a Plakát és Kisnyomtatványtárnak az 1914-1926 között megjelent vegyes témájú plakátok digitalizálása készült el. Ezen felül minden tár részéről a megrendelésekből adódó különféle dokumentumok digitalizált formája bekerült a digitális gyűjteménybe. Az MTI részére és állományvédelmi céllal is elkészült 12.000 felvétel a könyvomas dokumentumokról.

Befejeződött a Hétfői Hírlap és az Esti Hírlap mikrofilmezése, elkészült a munkakópia is.

A tárukak korábban lefotózott állományvédelmi negatívok feldolgozása és diázása befejezetlen két munkatárs nyugdíjazása miatt.

Folyamatosan közreműködünk a különféle rendezvényeken és kiállításokon mind az anyagok előállításában, mind riportfotók készítésében.

Ez év októberében kezdtük el a városi könyvtárak számára a minisztérium által kiírt meghívásos pályázat keretén belül kért hírlapok mikrofilmjeinek digitalizálását, ez 2010-

ben még folytatódik. Ennek a munkának az elvégzése csak egy új nagyteljesítményű Zeuschel mikrofilm szkennel beszerzésével vált lehetővé,

3.5 Raktári Osztály

A Raktári Osztály 2009-ben folyamatosan ellátta a törzsgyűjteménnyel kapcsolatos feladatokat: biztosította a belső és külső raktárakban tárolt dokumentumok olvasói és belső szolgálati forgalmazását, igyekezett megteremteni az állományvédelmi követelményeknek megfelelő raktározási feltételeket.

A törzsgyűjteményi dokumentumok olvasószolgálati forgalma a visszaosztási statisztika alapján 122702 kötet (2008: 119909), a Rezerv raktár forgalma 1402 tétel volt (2008: 907). A kurrens raktár 7927 egységnyi periodikát kollacionált, és adott át a Gyarapítási Osztály periodika katalogizáló csoportjának (2008: 9113). Inkurrens gyarapodásként átvett időszaki kiadványok száma: 4382 egység (2008: 4343).

2009-re tervezett és végrehajtott kiemelt feladatok:

Hírlapok: A raktári rend fenntartása és a növekedési helyek biztosítása érdekében átmozgattunk összesen **4688** polcfolyóméternyi hírlapot. Áttelepítettük a HA jelzetű folyóiratok egy részét (1491 pfm), és a HB jelzettartomány 70%-át (2446 pfm). Befejeztük a Hold utcából felhozott H 24-26 ezres jelzetrendbe tartozó hírlapok besorolását (422 pfm) és a jelzettartomány tömörítését. Ugyancsak tömörítettük a H 50-51 ezres periodika állományunkat (329 pfm), hogy ezáltal biztosítsuk a helyet a H 60-62 ezres jelzettartománynak. Utóbbi áttelepítésével (ÉTR 4-ről a DTR 10-be) az MB jelzetű könyvek növekedési helyét biztosítjuk, megkönnyítve ezáltal a hírlapkiszolgálást is, mert eggyel csökkentjük a hírlapkiadó állomások számát.

Könyvek: Az északi toronyraktár 1. és 2. szintjén, ahol a födém magassága ezt lehetővé tette, plusz polcok beiktatásával növeltük a férőhelyet. A dokumentumok 210 cm fölé helyezése kényszermegoldás, erősen hátráltatja a raktári kiszolgálást, de a növekedési helyek biztosítását külön műszaki beruházás nélkül csak így tudtuk időlegesen megoldani. Ennek érdekében átmozgattunk összesen **2460** polcfolyóméternyi könyvet: az MC jelzetű könyvek 40%-át (900 pfm), az OC jelzettartomány 30%-át (370 pfm), valamint a teljes OB jelzetű könyvállományt (1190 pfm).

Egyéb feladatok:

Régi Fóti út: A könyvtárral kötött szerződés alapján digitalizálás céljából biztosítottuk az MTI-nek a H 19 ezres jelzettartományban tárolt korabeli tudósításokat (11 ládányi hírlap). Az állományi dokumentumok olvasói és szolgálati célú forgalmazása során beküldtünk a Várba 452 raktári egységet (hírlap kötet, jegyzet) és fogadtunk 802 raktári egységet (ez tartalmazta az új gyarapodást is).

Csillaghegyi u.: Folytattuk az előző évben elkezdett állománytömörítést. Az archivális B jelzetű könyveknél minden oszlopba plusz polcot tudtunk behelyezni, ezáltal 2012 végéig tudjuk biztosítani a raktár fogadókapacitását. A jelzettartományon belül átmozgattunk 382 pfm-et. Folyamatosan fogadtuk és elhelyeztük a kötelempéldány sorról érkező monografikus művek archivális példányait.

Vár: Előzetes egyeztetés követően, a raktári jelzettel ezidáig nem rendelkező un. *Alkalmi lapok*-at újrafeldolgozás céljából heti rendszerességgel átadtuk a Gyarapítási

osztálynak (124 tékában kb. 2500 cím). A periodika feldolgozóknak folyamatosan előkészítettük rekatalogizálásra a Rezerv raktárunkban található volt *zárolt hírlapokat* (az átírányítás jelenleg a volt ZKT-s jelzet 242-es tételénél tart, várhatóan 2010. első félévében ez a munka lezárul.

Digitalizálás:

Az előző évben kidolgozott, és az Informatikai Igazgatósággal egyeztetett ügymenetben folytatódott a könyborítók digitalizálása. Az év során 1044 védőborítóról és 15529 kötéstábláról összesen 28906 felvétel készült. 2009-től a köteleespéldány soron beérkező könyvekről az olvasók a LibriVision keresőfelületén képi információt is nyerhetnek.

Fölőspéldány tevékenység (a Gyarapítási Osztállyal együttműködve):

A Gyarapítási Osztály által az állományból kiiktatott dokumentumok fogyatéki jegyzőkönyvei alapján összeállított 5 fölőspéldány jegyzéket, a Könyvtári Intézet segítségével térítésmentesen kijánlottuk a könyvtáraknak. A beérkezett kéréseket összesítettük, a könyvtárakat e-mail-ben értesítettük.

A Gyarapítási Osztályról 36 láda fogyatéki jegyzőkönyv alapján kiiktatott dokumentum, valamint 153 láda nem állományi fölőspéldány érkezett. A magyarországi, illetve határon túli könyvtárak és könyvtárral rendelkező intézmények a jegyzékre vett anyagból, illetve a helyszíni válogatást követően elivttek 3847 db könyvet és 1361 db periodikát.

A könyvtárak által nem igényelt, tartalmilag elavult fölőspéldányokat kiselejteztük (2600 kg).

4 Különgyűjteményi Igazgatóság

Kiemelt feladatok

A korábbi évhez hasonlóan 2009-ben is kiemelt feladat volt a táruk feldolgozásának meggyorsítása az AMICUS-ban. Ez részben sikeresen megtörtént.

Az igazgatóság részt vett a digitalizálással kapcsolatos munkálatokban (állományvédelmi digitalizálás, digitalizálandó egységek kijelölése, előkészítése stb.).

Kiemelt tartalomszolgáltatási feladat volt a Magyar Nyelvemlékek honlapjának fejlesztése közösen a Tartalomszolgáltató Osztállyal (<http://nyelvemlekek.oszk.hu>)

A hazai és külföldi együttműködési tevékenység kiemelt feladata a Haydn-évhez kapcsolódó rendezvényeken való részvétel és kölcsönzés

A Magyar nyelv évéhez kapcsolódó kiállítás és katalógus munkálataiban való részvétel a Kézirattár és a Régi Nyomtatványok Tára részéről.

Gyarapítás

A Különgyűjteményi Táruk gyarapodása 2009-ben közel 50000 db volt. Ebből több mint 35000 darab kisnyomtatvány volt. A videodokumentumok száma elérte a 7000 darabot.

Feldolgozás

A tervezetthez képest némileg elmaradt az AMICUS-ban rögzített rekordok száma, de így is megközelítette az 50000 rekordot. A fondok feldolgozása tervek szerint haladt.

4.1 Fénykép és Fotóművészeti Tár

A légkondicionált fényképraktárba az üveg-negatívok számára speciális tároló-szekrényt terveztünk. Beérkezése 2010. első negyedévében várható. Nagy formátumú képek tárolására egy új szekrény érkezik, de a későbbiekben továbbiak beszerzése is szükséges.

Digitális mérőműszerek beszerzése megtörtént, az adatok mérése és rögzítése folyamatosan történik. Több hűtőszekrény is beszerzésre került.

2263 kép került a *Babits-hagyaték*ből digitalizálásra, ezeknél végeztük el a képfeldolgozási utómunkálatokat is.

AMICUS-ban a rajztest-csomagok leírása történik, eddig 596 film anyaga készült el.

Escher Károly hagyaték: befejeződött az anyag felmérése és a kb. 38200 felvétel adatai adatbázisba kerültek.

Tóth Károly fotóművész kiállítása 2009 novemberében került megrendezésre.

4.2 Kézirattár

Az elkészült digitális felvételekre alapozva folytatódott a nyelvemlék-anyag bibliográfiai feldolgozása. Elkészült az egyleveles nyelvemlékek egységes formába rendezése. Elkészült a Nyelvemlék-kiállítás katalógusa, a kiállításon dolgozó kollégánk tanulmányával és tétel-leírásaival. Megkezdődött a wolfenbütteli corvinák leírása, és a bevezető tanulmány írása. Elkészült a Supplementum Corvianum második kötetének szerkesztése (szövegszerkesztés, képszerkesztés és levelezés). Folytatódott az OTKA Hungarica Kézirat-Kataszter adatbevitel a MOKKA-Otka-Hkk felületre. Elkészült Csontos János műveinek bibliográfiája (300 tétel) és levelezéséből az annotált bibliográfia (kb. 2 hónap múlva nyomdába adható). Befejeződött a Babits fond fényképanyagának restaurálása és leírása. A Kézirattár az év folyamán két önálló kiállítást szervezett (A Kézirattár első öre: Csontos János emlékkiállítás és Nyelv.Emlék.Teremtés.Kazinczy)

4.3 Plakát- és Kisnyomtatványtár

Alapfeladatként elvégeztük a kötelempéldányként beérkezett dokumentumok gyűjteményrészek szerinti válogatását, rendezését, számbavételét és beosztását különböző fokon (második szint).

Tartalmi feltárásként elvégeztük az aprónyomtatványok és csoportos feldolgozású kisnyomtatványok ETO vagy tárgyszó szerinti szakozását.

Az éves gyarapodás során, ha vétellel (aukció), vagy állami juttatással, ill. cserével egy korábbi részgyűjtemény hiányzó darabja kerül be, annak jelzettel való ellátása, illetve AMICUS feldolgozása megtörténik.

3650 db képeslapot jelzeteltünk a *Piarista képeslapgyűjteményből* (10.000 db), a Magyar Digitális Képkönyvtárba történő digitális képbeszolgáltatás kapcsán. Az

1945 előtti képeslapgyűjtemény település szerinti, A-B kezdőbetűs részének teljes jelzetelését valamint ex librisek jelzetelését végeztük el (1100 db).

Olvasói megrendelésre készült digitalizálások során a többségben jelzet nélküli dokumentumok jelzetelése a Fotólaborba küldés előtt.

Diskay Lenke grafikusművész teljesen rendezetlen és feldolgozatlan 17361 db-ból álló ex libris hagyatékának feldolgozását 2009 januárjában befejeztük. A rendelkezésre álló alkotásjegyzék alapján a cca. 400 darab önálló alkotás és variánsainak azonosítása megtörtént. Megtörtént a jelzetelés és tasakolás is. A feldolgozó munka során az ex librisek AMICUS feldolgozásának fő szempontjait dolgoztuk ki.

Az **Arcképgyűjtemény** (cca. 2200 db) szétválogatása a készítés technikája alapján (metszet, litográfia, nyomat) megtörtént. A metszetek és a litográfiák egy részének AMICUS leírása is elkészült.

Kamara-kiállításaink: 2009. január 16. – 2009. május 16.: Ex librisek a Nemzeti könyvtárban: Diskay Lenke hagyatéka; 2009. május 21. – 2009. december 18.: „Szép ez a Balaton, szép mindenkoron” című plakát- és képeslap-kiállítás; Virtuális kiállítás az OSZK honlapján az „Ex librisek a Nemzeti könyvtárban: Diskay Lenke hagyatéka” című kiállításból

Külföldön rendezett kiállítások: 2009. június 4 – 2009. szeptember 2.: Museu Valenciá de la Il·lustració I de la Modernitat, ‘El cartel comercial moderno de Hungría (1924-1942)’ / A magyar kereskedelmi plakát (1924-1942). Itt 102 darab konstruktivista plakátunk bemutatása történt meg; 2009. október 22 - 2010. január 24.: El Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, ‘El cartel comercial moderno de Hungría (1924-1942)’. Itt 68 darab konstruktivista plakátunk bemutatása történt meg.

4.4 Régi Nyomtatványok Tára

A 3506 db katalógusrekord nagy része teljeskörű feltárásban történt. Az ellenőrzéseket leszámítva 760 db rekord készült vagy módosult három különböző adatbázisban (Amicus, OSZKDK, MDK)

E-CIH-projekt. Magyarország legnagyobb, hozzávetőlegesen 1800 kötetből álló ősnymtatvány-gyűjteményének Amicusban történő feldolgozása, részben autopsziával, részben retrokonverzióval. Elkészült a proveniencia-feltárás mindegyik kötetnél, amit Amicusban rögzítettünk. Elkészül a hazai ősnymtatványok elektronikus katasztere (E-CIH), amely kiterjedt már a magántulajdonban lévő kötetekre is. Hozzáférhető a MEK-ben. 2010-ben kerül sor a legfontosabb hungarika-ősnymtatványok (Hess, Drakula, Thuróczy, Mátyás-törvénykönyv–DMEK) áttöltésére az OSZK Digitális Könyvtárába, s összekapcsolása az Amicus-rekordokkal.

RMK-projekt. Megtörtént a Brill-képfájlok betöltése az OSZK Digitális Könyvtárába és a digitális másolati példányok összekapcsolása az Amicus-rekordokkal. 2010-ben folytatódni fog a megkezdett állományvédelmi digitalizálás során keletkezett RMK I-II. (időrendben, DMEK) betöltése az OSZK Digitális Könyvtárába, párhuzamosan az Amicus-feltárással.

Apponyi-projekt. 677 db 16–18. századi önálló illetve kötetes metszet digitalizálása és Amicusban történő teljeskörű feldolgozása történt meg. A Nemzeti Kulturális Alaphoz benyújtott sikeres pályázatnak köszönhetően 2009-ben befejeződik a még hátralevő metszetek állományvédelmi kapszulázása is. Befejeződött a metszetek betöltése a Magyar Digitális Képkönyvtárba. Sor kerül majd 2010-ben az áttöltésre az OSZK Digitális Könyvtárába, s az Amicus rekordokkal való összekapcsolásra.

Röplap-projekt. Hozzávetőlegesen 1300 kötetből álló gyűjtemény modern, teljes körű feldolgozása folyamatban van. Sor kerül 2010-ben a már digitalizált tételek (DMEK) betöltése az OSZK Digitális Könyvtárába és összekapcsolása az Amicus-rekordokkal.

4.5 Színháztörténeti Tár

Szakmai, színháztudományi és könyvtári feladatainkat, vállalásainkat teljesítettük. A rendszeres szakfeladatok teljesítésének ütemét és mennyiségi mutatóit illetően rendelkezésre áll a teljes körű statisztikai táblázat. Állományvédelmi területen több raritást sikerült a Restaurátorokkal együttműködésben megmenteni, rendbe hozni. Gyarapítási tevékenységünk (a Gyarapítási Osztállyal való kiváló együttműködésben) folytatódott.

Az Örkeny-honlap munkálataiban a Tár több munkatársa aktívan közreműködött.

A Magyar Digitális Képkönyvtárban és más, házon belüli digitalizálási projektekben is eredményesen vettünk részt.

Elkészült a szövegek könyvek integrált rendszerben történő feldolgozásának szabályzata és a tesztüzem is lezárult. A feldolgozás folyik.

Közönségkapcsolati tevékenységünk kibővült a Nagy Kult-túra projektben való részvétellel.

Belső kiállításaink és programjaink: Színháztörténeti Füredezés, Mezei Mária száz éves.

4.6 Térképtár

Jelentősnek mondható ajándékokkal gyarapodtunk, ennek fő forrásai „Szép Magyar Térkép” és a „Digitális Magyar Térkép” versenyre beküldött művekből kerültek ki. Feldolgozás (köteles, vétel, ajándék, csere), valamint a gyarapítás minden fázisa (rendelés és érkeztetés) az AMICUS kínálta keretek között történik.

A digitalizált térképeink képi adatbázisának honlapján (www.topomap.hu/oszk) jelenleg 927 darab térképet lehet megtalálni.

Kísérleti jelleggel az ARCANUM cég által digitalizált térképekből 1000 darab szolgáltatása is elindult a Magyar Digitális Képkönyvtár felületén.

Kiállítások: Szép Magyar Térkép 2008; Digitális Magyar Térkép 2008; A navigáció művészete (Múzeumok éjszakája c. program részeként); Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj (A 2. világháború repülő térképeiből készített kiállítás, amelyet az Erődítés Történeti Egyesülettel közösen készítettük).

4.7 Zeneműtár

A Zeneműtárba került Ligeti János karmester-zeneszerző 3 doboznyi, valamint Nirschy-Ott Aurél zeneesztéta 20 doboznyi hagyatéka. Az őszy folyamán tárgyalások kezdődtek a Zeneműtár száz évvel ezelőtt megszerzett Erkel-hagyatékát szervesen kiegészítő marosvásárhelyi hagyatékrész megvásárlásáról.

Folytatódott az együttműködés az Esterházy Privatstiftunggal az Esterházyak egyházzenei gyűjteményének közös, James Armstrong amerikai kutató szerkesztésében készülő katalógusának megjelentetése érdekében.

Az év folyamán kiemelkedően jó kapcsolat alakult ki az ország több jelentős zenei gyűjteményének munkatársaival: az *MTA Zenetudományi Intézetével* (s benne a *Zenetörténeti Múzeummal*), a *Liszt Ferenc Emlékmúzeummal* és az *IAML (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres)* magyar szekciójának vezetésével mindennaposak a konzultációk.

Befejeződött a teljes Dohnányi-hagyaték (több mint másfélezer dokumentum) revíziója, valamint elkészült a József Attila Színház színházzenei gyűjteményének előrendezése, pecsételése és jelzetelése. Tovább folytatódott a hanganyag digitalizálása, elkészült 3068 fájl.

Kiállítások: A Nemzeti Ereklzetérben 2009. május 15. és július 9. között volt látható „Haydn hétszer” című, kizárólag saját anyagból és erővel létrehozott kiállításunk. A május 14-én tartott, számos érdeklődőt vonzó megnyitót sikerült a hazai zenetudományi élet kiemelkedő eseményévé tenni: Somfai László akadémikus bevezetője után Kárpáti János, a Zeneakadémia könyvtárának nyugalmazott vezetője az OSZK Zeneműtárának száz esztendeje született egykori vezetőjéről, Vécsey Jenőről is megemlékezett.

A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetével közösen „Joseph Haydn és Magyarország” címmel nagyszabású kiállítást rendeztünk a Zenetörténeti Múzeum épületében. A 2009. május 26-án megnyitott (és 2010. március 31-ig látogatható) kiállításához kapcsolódva közös szerkesztésű, színes kísézőkiadvány is megjelent, amelyhez a fotók zömét és a kísézőszöveg egészét ugyancsak a Tár munkatársai készítették.

A 2009. június 20-án rendezett „Múzeumok éjszakája” rendezvény Balaton-tematikájához kapcsolódva az olvasótermi vitrinekben új mini-kiállítás készült Balatonfüred zeneéletéről Illyés Boglárka rendezésében (ez a 2010. februárban összeállítandó Dohnányi-kiállítás megnyitásáig látható).

4.8 Történeti Interjúk Tára

Kiemelt feladatunk a *Jelenkortörténeti adattár* teljeskörű feltárása. Befejeztük az előkészületeket a 2006-ban kiadott válogatás DVD bővített verziójának kiadására. Befejeztük az anyagok lektorálását, a hanganyagok javítását, bizonyos hanganyagok esetében a szükséges újradigitalizálást, a rádiók eredeti műsorrendjének rekonstrukcióját (hátra van még ennek utolsó ellenőrzése), folytattuk az egykori közreműködők azonosítását, amelyet több forrás felhasználásával (eredeti műsorkíséző lapok, mikrofilmen meglévő műsorengedélyezési dokumentumok, korabeli jelentések, tanulmányok, valamint az egykori rádiós munkatársak életútinterjúi) végeztünk el. Az elvégzett munka a Szabad Európa Rádió esetében az 1956. október 21-től 1956. november 4-ig tartó időszakra, a Kossuth Rádió esetében pedig az 1956 október 23-tól november 4-ig tartó időszakra történt meg.

Az MTI-vel kötött együttműködési megállapodás keretében, a Magyar Mozgóképkincs Megismertetéséért Alapítvány segítségével azonosítottuk és feldolgoztuk a Szabad Európa Rádió gyűjteményben, valamint a BBC Magyar Adásának Archívumában fellelhető 1989-es hangdokumentumokat, melyet elérhetővé tettünk honlapunkon.

Megkezdtuk a BBC digitalizált hanganyagainak részletes feldolgozását. (1956-hoz illetve az 1989-es évekhez kapcsolódó gyűjteményrészt).

Megkezdtuk a digitalizált SZER hanganyagok revízióját.

A Múzeumok éjszakája programjában a Mozgóképkincs gyűjtemény archív filmjeiből vetítettünk, illetve tematikus összeállítást készítettünk. Más osztályokkal együttműködve, kiállításaihoz illusztrációként audiovizuális anyagot biztosítottunk, illetve szükség esetén technikát a vetítéshez. (pl. Fiume-kiállításához installáció, kerékpározás témájú filmösszeállítás, archív összeállítás a Balatonról, az 1989-es romániai forradalmat idéző kiállításához archív hanganyagokból összeállítás, Bohém Bohémia c. kiállításához illusztráció) Kiemelkedő eseményeket videón dokumentáltunk.

4.9 Restauráló és Kötészeti Osztály

Restauráló csoport

Kiemelt feladatok:

- Az Apor kódex restaurálása és egy hasonmás kötet elkészítése a nyelvemlék kiállításra.
- A Babits hagyaték fotóanyagának konzerválása (Kézirattár)
- Az Apponyi metszetgyűjtemény restaurálása és tárolóeszközbe helyezése (RNYT)
- A Széchényi gyűjtemény térképeinek restaurálása (Térképtár)
- A díszletterv gyűjtemény restaurálása és tárolóeszközbe helyezése (Színháztörténeti Tár)
- Plakátok restaurálása a digitalizálási tervvel összhangban (Plakáttár)
- Az Acta Musicalia tékáinak folytatólagos restaurálása (Zeneműtár)
- Az első világháborús fotóanyag és az Escher hagyaték konzerválása (Fényképtár)
- A műemlékkönyvtár köteteinek restaurálása, konzerválása (Zirc, Reguly A. Kvt.)
- Az MTI anyag digitalizálás előtti javítása (Raktári osztály)
- A kiállítások előkészítése, állapotleírások, csomagolás, műtárgykíséret, behelyezés.

Kötészet

A munkatervben meghatározott alapfeladatainkat teljesítettük. Folytattuk az Európai Könyvtörténeti Gyűjtemény gondozását. Szolgáltatásunk, a „Születésnap kiállítás” kötése ismét sikeres volt. Tovább növekedett a megrendelések száma, és bővítettük a

színválasztékot. Külső megrendelésre az MTI-s anyagot előkészítettük digitalizálásra. Továbbra is készítjük a belső kötetzeti önköltséges számlákat.

5 Tudományos Igazgatóság

Tevékenységek és eredmények

Az igazgatóság 2009 folyamán az intézményi szervezett tudományos kutatás koordinálása (publikációk, kiadványok, tudományos konferenciák és ülészekok, több sikeres rendezvény és nagykiállítás szervezése) mellett, a retrospektív nemzeti bibliográfia rendszerének továbbépítésén és hatékony működtetésén fáradozott. A kodikológiai, könyv- és sajtótörténeti kutatások irányítása, az ezekkel kapcsolatos intézményi munkák összehangolása s az eredmények folyamatos publikálása a 2009. év során sikeresen folytatódott

5.1 Intézményi tudományos tevékenység

Az intézményi Tudományos Bizottságba tömörült minősített kutatók száma a tavalyi 23-hoz képest 2009 folyamán elérte a 29-et, melyből 4 fő akadémiai doktor. A bizottsági tagokon kívül az intézményben 31 fő rendelkezett 2009 során kutatónappal, így összességében 60 fő végzett valamilyen feltáró, előkészítő tudományos munkát. Egy egyetemi tanári kinevezés mellett az intézményben 9 munkatárs részesült rangos állami, illetve intézményi kitüntetésben.

A tudományos munkát végző kollégák egyéni publikációinak száma meghaladja a 300 db-ot (tételesen lásd az OSZK honlapján). Ebből 28 db könyv, illetve könyvfejezet, 142 db tanulmánykötetben vagy tudományos szakfolyóiratban megjelent publikáció, 6 db elfogadott értekezés, 82 előadás, illetve számos interjú, lexikon-szócikk, lektori és szerkesztői munka, szakbizottsági tagság és/vagy oktatói tevékenység.

A munkatársak 2009. évi részletes tudományos munkásságát a kutatónapok jelentések tartalmazzák.

Intézményközi tudományos kutatási eredmények fórumaiként 9 szakmai konferenciát, 2 szimpóziumot, illetve az éves OSZK Tudományos Ülésszakot rendeztünk.

Az ország egész területére kiterjedő középkori magyarországi írásbeliséggel, kódexekkel, illetve töredékekkel foglalkozó forráskutatás részeként sikeresen megnyílt a Tudományos Igazgatóság szakmai (kurátori és rendezői) irányításával a 2009-es Magyar Nyelv Éve keretében a nemzeti könyvtár „Látjátok feleim...” nyelvemlék-kiállítása, a hozzá kapcsolódó programcsokorral (tárlat, honlap, tanulmánykötet, faksimile mappa, digitális kiadvány).

A 2009 májusában nyílt FIUME magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye kiállításához kapcsolódóan – tudományos ülészekot és irodalmi estét szerveztünk Fiumének a magyar történelemben és művelődéstörténetben betöltött szerepéről. NKA támogatással sikerült a magángyűjteményt az OSZK-nak megvásárolnia.

Az intézmény 2009-től részt vállal a hazai kutatási infrastruktúra középtávú fejlesztési koncepciójának kidolgozásában. Az intézményi kutatási kapacitás elismerésének egyértelmű jeleként a NEKIFUT (Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Felmérés és Utiterv) projekt keretén belül a nemzeti könyvtár által működtetett infrastruktúrákból 19 kutatás-

fejlesztésben szerepet játszó infrastruktúrát ismertek el stratégiai fontosságúnak 2 országos hálózatba tömörítve.

5.2 Res Libraria Hungarie (MTA-OSZK Kutatócsoport)

A kutatócsoport két részből áll, egy medievisztikai és egy 19. századi műhelyből. A két műhely feladata a jelzett korszakokban társadalom- és művelődéstörténeti irányultságú írás-, könyv- és sajtótörténeti forráskutatás. A kutatócsoport szorosan együttműködik a könyvtár megfelelő osztályaival (Kézirattár, 16-18. századi Könyvtörténeti Osztály, Régi Nyomtatványok Tára, 19-20. századi Könyvtörténeti Osztály, Sajtótörténeti Osztály)..

A Kutatócsoport *Fragmenta codicum* műhelye:

➤ 2009-ben folytatta az OSZK kódextöredékeinek rendszeres feldolgozását. A következő 100 töredékkal elkészült. A töredékek digitalizálása folyik, hosszú távon ezzel lesz biztosítható a világhálón vagy intraneten történő hozzáférés.

➤ A kódextöredékek mellett a műhely teljes kódexek feldolgozására is vállalkozik. 2009-ben az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár kódexeinek feldolgozása folytatódott. Az esztergomi katalógust 2010-ben kívánjuk lezárni.

➤ A Kutatócsoport egy tagja az OSZK Kézirattára díszített középkori kötetes kézíratainak inventarizálását végzi: 2009. decemberéig a jelzetek numerikus sorrendjében haladva 55 kéziratot írt le (Cod. Lat. 1 – Cod. Lat. 55).

➤ 2009 folyamán lezárult egy adatbázis előkészítése, mely a magyarországi egyházi könyvtárak kódexállományát, az elmúlt 30 évben feldolgozott kódextöredékeket, az OSZK kódexállományát és lehetőség szerint hosszú távon az ELTE Egyetemi Könyvtár és az Akadémiai Könyvtár Kézirattárának kódexeit is tartalmazza majd.

➤ Nagyobb tanulmány készült Nyugat-Magyarország és Bécs középkori liturgiájának kapcsolatáról, melynek német változata 2010. februárjában a bécsi *Codicis manuscripti* folyóiratban is megjelenik.

➤ A Kutatócsoport vezetője a Magyar Nyelv Éve alkalmából megrendezett reprezentatív nyelvemlék-kiállítás kurátora volt. A kutatócsoport tagjai részt vettek a kiállítás katalógustételeinek leírásában és a szakszerű tárlatvezetésben.

A 19. századi műhely

A forrásfeltárások során folytatódott a könyvkereskedelemre, könyvkiadásra, sajtótörténetre és olvasástörténetre vonatkozó levéltári források szisztematikus feltárása, kiértékelése. A munka párhuzamosan három helyszínen, a Budapesti Fővárosi Levéltárban, és a Magyar Országos Levéltár két részlegében folyt.

Az ütemtervnek megfelelően:

➤ A BFL tanácsi-és elnöki iratanyagában a 1850-1873 közötti periódusra vonatkozó iratanyag áttekintése után, 2009-ben megtörtént iratanyag digitális rögzítése (6500 felvétel).

➤ Budapest Székesfőváros Polgármesteri Hivatalának un. tanácsi és elnöki iratanyagából (1873-1901) az előző évben leválogatott 9.700 tétel iratanyagának

átnézése után e naptári évben a dokumentumok digitális rögzítése folyamatosan zajlott, elkészült 12.200 felvétel.

➤ 2009-ben lezárult a MOL Kereskedelmi és Iparkamara ide vonatkozó iratanyagának digitális rögzítése. (2900 felvétel)

A kutatócsoport munkatársai az MTA Irodalomtudományi, Művelődéstörténeti, Könyvtörténeti illetve Sajtótörténeti Bizottságaiban végeztek 2009-ben kutatásszervezési munkát, illetve több PhD, akadémiai doktori és habilitációs disszertációt bíráltak, és ugyanilyen bizottságok munkájában vettek részt.

5.3 A XV-XVIII. századi Könyvtörténeti Osztály (RMNy)

Retrospektív nemzeti bibliográfia

➤ 2009-során átadtuk a lektoroknak a *Régi Magyarországi Nyomtatványok* című retrospektív bibliográfia IV., 1656 és 1670 között megjelent nyelvi és területi hungarikumokat leíró kötetének törzsrészét **1076** tételleírással, **2800** lap terjedelemben.

A tételleírások példányokra vonatkozó adatait autopszia alapján kiegészítettük a budapesti könyvtárakban és több erdélyi gyűjteményben (Kolozsvár, Nagyenyed, Segesvár, Gyulafehérvár, Nagyszében, Fogaras, Marosvásárhely).

➤ Elkészült és a **MOKKA R**-ben kereshetővé vált a *Régi Magyarországi Nyomtatványok* első köteteinek megjelenése óta előkerült **90** Supplementum („S”) tétel.

➤ Az 1701 és 1800 közötti időszakban megjelent hazai nyomtatványok felkutatása és feldolgozása témakörben feldolgoztuk:

- az OSZK 2008. évi gyarapodásának bibliográfiánkat érintő adatait,
- Erdélyből felvezettük a kaplonyi ferences könyvtár, a fogarasi ferences plébánia és a Csíki Székely Múzeum régi magyarországi nyomtatványanyagát a megjelenés alatt lévő, régi magyarországi nyomtatványait összefoglaló katalógusok átnézésével, és azonosítottuk a XVIII. századi hatkötetes szlovák bibliográfia 10.000 tételét.
- Az ellenőrző és azonosító munkák során összességében **14.000** tétellel gazdagodott XVIII. századi bibliográfiai példánynyilvántartásunk.

A fenti forrásokból, továbbá a külföldi utazások eredményeképpen gyűjtött adatokból a Petrik bibliográfia tervezett, IX. gyűjtőkötete számára leírtunk **300** eddig ismeretlen tételt.

Betűtípus és nyomdatörténeti kutatások

➤ Elkészült az 1473–1800 között működött magyarországi nyomdák névváltozatainak teljes listája, mely bekerült a **MEK**-be ill. a **MOKKA R**-be.

➤ A *typographia* (<http://typographia.oszk.hu/>) elnevezésű honlapnak több mint 30.000 látogatója volt Dél-Amerikától az Egyesült Államokig.

- A betűtípus-kutatás területén több tucat töredéket, illetve hiányos impresszumú művet datáltunk illetve lokalizáltunk. E témakörben megjelent V. Ecsedy Judit–Simon Melinda: *Kiadói és nyomdászjelvények Magyarországon 1488-1800* című munkája a Balassi Kiadó és az OSZK közös kiadványaként.
- V. Ecsedy Judit: *A felső-magyarországi és nyugat-magyarországi nyomdák betűi és díszei a XVII. században* című könyvével sikeresen pályázott a Balassi Kiadó. Így annak szerkesztése és korrigálása is megtörtént 2009-ben. Megjelenése 2010. első negyedében esedékes.
- V. Ecsedy Judit vezetésével tovább folytatódott *A XVIII. századi magyar vonatkozású nyomtatványok tipográfiai feltárása* elnevezésű OTKA-program a Régi Nyomtatványok Tára munkatársainak részvételével.

Magyarországi gyűjtemények 1601 előtti nyomtatványainak katalógusai

Szakmai felügyeletünk mellett megjelent Velencei Katalin *A székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtti nyomtatványainak katalógusa*, Székesfehérvári Püspöki Könyvtárral közös kiadásban.

Továbbra is folynak a munkálatok az Országos Evangélikus Könyvtárban és a budapesti Piarista és Pálós gyűjteményben.

Az osztály munkatársai Intézményközi együttműködés keretében több faksimile kiadás munkálataiban vett részt: (Mélius Juhász Péter: *Jób könyve* Fekete Csaba és P. Vásárhelyi Judit kísérőtanulmányával; Szenci Molnár Albert: *Az keresztyéni religióra és igaz hitre való tanítás* című műve P. Vásárhelyi Judit és Szabó András kísérőtanulmányával; Melius Juhász Péter *Két Sámuel könyve fordításának facsimile kiadása* Bánfi Szilvia és Heltai János kísérő tanulmányával).

A 2009 első negyedére is átnyúló Biblia-kiállítás és a hozzá kapcsolódó Biblia-konferencia megszervezésében Heltai János és Bánfi Szilvia vett részt. Mellettük V Ecsedy Judit és P. Vásárhelyi Judit tartott 2009. január 25-én előadást a konferencián, melynek anyaga év végére meg is jelent a Magyar Könyvszemle Füzetekben.

Továbbra is V. Ecsedy Judit a *Consortium of European Research Libraries (CERL)* magyarországi koordinátora.

5.4 XIX–XX. századi Könyvtörténeti Osztály (RETROBI-könyvek adatbázis)

2009-ben megtörtént a RETROBI Könyvek adatbázis adatstruktúrájának átalakítása tisztán HUNMARC alapúra. Az adatbázisba az év végéig bekerült az 1801-1920 közötti korábbi nyomtatott bibliográfiák (Petrik) *monografikus* tételeinek anyaga: több, mint 60.000 tétel, melyek közül 8100 rekordot az 1801-1850 közötti időszak kiadványtermését összegző cédulakalógus (*nyomdakatalógus*) leírásai alapján a munkatársak már kiegészítettek, pontosítottak.

Az elvégzett munkák során a *feldolgozó felületet módosítottuk* a munkatársak igényeinek megfelelően

Elkezdődött a betöltött, de még módosítatlan rekordok közötti *hatékonyabb célzott keresés kialakítása*; illetve a már valamilyen formában szerkesztett *rekordok elkülönítése* a még nem módosítottakétól *a találati listákban*.

Kialakításra kerültek a rekordkapcsolatok létrehozását lehetővé tévő űrlapok és a külsős – nem az osztály munkatársai által végzett - feldolgozó munka biztosításának a keretei; Megkezdődött a rekordkapcsolatok létrehozását igénylő (többkötetes, sorozati) tételek manuális rögzítését lehetővé tévő űrlapok kialakítása.

5.5 Sajtótörténeti Osztály

Az osztály alapfeladatának megfelelően elkezdődött a hálózaton elérhető, hitelesített nemzeti bibliográfiai alaprekordok szolgáltatása egyrészt a korszakra vonatkozó tudományos kutatás, másrészt a hazai és külföldi könyvtárak számára.

Retrospektív sajtóbibliográfiai munkálatok

A 2009. év folyamán a Retrobi adatbázisba betöltésre került több bibliográfiai forrás – Busa Margit: Magyar sajtóbibliográfia 1705-1849 I-II.; 1850-1867; illetve Ferenczy Endréné megjelenés előtt álló sajtóbibliográfiája az 1921-1944-es korszakra vonatkozóan –, valamint az OSZK elektronikus katalógusának gyűjtőkörbe tartozó rekordjai.

Az év folyamán áttekintettük a 19 (+2 kiegészítő kötet) megyei sajtóbibliográfia kötetét, és kigyűjtöttük az OSZK-állománnyal nem rendelkező és 1985 előtt indult kiadványok címeit (2009 bibliográfiai leírás). A címeket behasonlítottuk az OSZK különböző nyilvántartásaiban (Amicus, alkalmi lapok nyilvántartása, E-Tár), az OSZK-állományban nem található címeket – 1319 leírás – pedig rögzítettük a Retrobi adatbázisban. A megyei bibliográfiák alapján rögzített leírásokkal kapcsolatban elkészült továbbá 1213 olyan testületi név authority rekordja, melyek az Amicus névindexében nem szerepeltek.

A Sajtótörténeti adatbázis jelenleg 29.964 rekordot tartalmaz. Az 1705-1849-es korszak tekintetében megkezdődött az eltérő adatfelvételű leírások adatainak kiadványok alapján történő hitelesítése.

Az előbbivel párhuzamosan folyamatos a nyomtatott bibliográfiai előzmények címanyagának felmérése; a megyei bibliográfiák után a korábbi általános, korszak-, nyelvterületi és szakterületi bibliográfiákban megjelent gyűjtések behasonlítása; az OSZK állományában nem szereplő címek keresése.

Az év során folyamatosan történt az adatbázis szükséges mértékű fejlesztése; elkészült a teljes címkés megjelenítési formátum specifikációja; illetve új mezők, almezők kerültek beillesztésre. A használati útmutatók és a döntvénytár kidolgozásának előkészítése megkezdődött (példaanyag gyűjtése).

Nemzeti bibliográfiai munkálatok

Az OSZK szolgáltatásaként 2007-ben elindult Magyar Nemzeti Bibliográfia-honlap szerkesztői feladatainak ellátása szintén a Sajtótörténeti Osztályon történik. 2009-től a honlap 8 nyelven elérhető. A látogatottsági adatok havonta átlagosan 40-45.000 találatot mutatnak. Ebben az évben a legjelentősebb fejlesztés a közös keresőfelület kidolgozása volt, illetve ezzel összefüggésben a honlap strukturális átalakítása.

Programfinanszírozott és kiegészítő feladatok

Az osztály egy munkatársa a Benedek Elek-emlékévé, illetve az Erdélyi Múzeum Egyesület 150. évfordulója kapcsán részt vett a könyvtár kiállításokra, tudományos rendezvényekre vonatkozó tevékenységében.

5.6 Reguly Antal Műemlékkönyvtár

Az OSZK Reguly Antal Műemlékkönyvtár állományát 2009-ben a kutatók 148 alkalommal használták. A könyvtár látogatóinak száma megközelítette a 19 ezret. Idei rendezvényeink közül nagykiállításunk "A művészi könyv" önmagában 6400 látogatót vonzott.

Az idén indított "Barokk Termi Előadások" 4 alkalommal került megrendezésre mintegy 170 fős hallgatósággal:

A Szakmai Nyílt napon 120 fő vett részt, többségében diákok. Idén a "Múzeumok Éjszakája" rendezvényünket követően (1132 fő) csatlakoztunk a "Múzeumok Őszi Éjszakája" c. rendezvénysorozathoz is (537 fő).

A műemlékkönyvtárban a tavalyi látogatóforgalom (14.500 fő) mintegy harmadával nőtt a tavalyihoz képest (18.166 fő).

A műemlékkönyvtár szórólapja 7500 példányban jelent meg (4500 magyar, 1500 angol és 1500 német) a „Nagy Kul-Túra Élmény” múzeumpedagógiai program finanszírozásában.

A könyvtár 2009-ben egy kötet megjelenésében nyújtott szakmai segítséget: *„Édes Fiaim... Figyelmezzetek!” Anyos Pál egyházi beszédei. Sajtó alá rend. Jankovics József és Schiller Erzsébet. Veszprém 2009, Vár Ucca Műhely.*

Könyvtári munkák

2009-ben a Corvina adatbázis bővítése sajnálatosan elmaradt, elsődlegesen létszámhiány miatt. Megtörtént ugyanakkor a helytörténeti gyűjtemény felmérése, adatbázisba történő feldolgozása pedig folyamatban van.

A műemlékkönyvtár 2009-ben elsődlegesen mint múzeum működött, sikeresen pályázott és múzeumpedagógiai lehetőséggel bővítette a szolgáltatásait. A megvalósult programok a diákok és a tanáraik visszajelzése alapján is nagyon sikereseknek mondhatóak.

5.7 Intézményi tudományos kapcsolatok, rendezvények

Folytatódott a sikeres kapcsolattartás az akadémiai intézetekkel és egyéb tudományos tevékenységet ellátó testületekkel. Az akadémiával közös kutatócsoport mellett folytatódott az együttműködés az MTA I. és II. osztályával, a Művelődéstörténeti Bizottsággal, továbbá annak sajtótörténeti munkabizottságával. A Magyar Nyelvelmékek kiállítás kapcsán hosszú távú együttműködés kezdődött az MTA Nyelvtudományi Intézetével, különböző tanszékek kutatóinak bevonásával.

Kiállításaink, tudományos kiadványaink esetében szakértői cserékre, illetve szakértői csoportok kialakítására került sor, többek közt a PIM, az MTA Könyvtára és Intézetei, a MOL, a BBI, a MNG, a BTM, a MNM és több más kutatóintézmény illetve szervezet között.

2009-ben a könyvtár folytatta kiterjedt szakmai és tudományos kapcsolatainak építését. Rendezvényeink száma meghaladta a 195-öt, ezek többsége szakirányú könyvtári rendezvény volt, illetőleg tudományos konferencia, ülés, szimpózium, kiállítás megnyitó, könyvbemutató, szakbizottsági ülés, stb.

Rendezvényeinken 2009. során **12 302 fő** vett részt.

Intézményi kiadványok, tudományos közlemények

lásd 11.14-es fejezet

Kiállítások

lásd 11.12-es fejezet

Rendezvények

lásd 11.13-as fejezet

6 Elektronikus Dokumentum Központ

6.1 Tartalomszolgáltató Osztály

A tartalomszolgáltató osztály 2009. évi feladatait a MAGYAR NYELV ÉVE keretében létrehozott *Magyar nyelvemlékek* című szolgáltatás és az ünnepi év kapcsán rendezett kiállításban részvétel, valamint az Örkény István tiszteletére készített honlap elkészítése határozta meg. A két multimédiás szolgáltatás jó példája a nemzeti könyvtár különböző osztályai közötti együttműködésnek is.

Az Örkény István honlap

Az Örkény István életműve előtt tisztelgő honlap (<http://orkenyistvan.hu>) az Örkény-család és az Országos Széchényi Könyvtár között létrejött megállapodás eredményeként készült 2009 első negyedévében. A kb. 400 aloldalt tartalmazó, Drupal alapú multimédiás honlap az Örkény család tulajdonában lévő dokumentumokat és az OSZK-ban őrzött dokumentumokat teszi közzé a Tartalomszolgáltató osztály által összeállított bibliográfiákkal együtt. A sokrétű és tematikusan felépített tartalom oktatási segédanyagként is működik. A honlap indulásakor középiskolai tanároknak szóló pályázatot hirdettünk (http://orkenyistvan.hu/tanuljunk_orkenyul),

Az Örkény István tiszteletére készült multimédiás szolgáltatás 2009 novemberében az eFestival keretében, az *eKultúra / A magyar kulturális örökség digitális megőrzése* kategóriában II. helyezést ért le, és a *Díjnyertes Multimédiás Alkalmazás* elnevezésű díjban részesült.

A Magyar Nyelv Éve és a Magyar Nyelvemlékek honlapja

2009 októberében indult el a *Magyar nyelvemlékek* (<http://nyelvemlekek.oszk.hu>) című multimédiás webszolgáltatás. A honlap kialakítása mellett elkészítettük az ún. *Nyelvemlék mappát*, amely 12 nyelvemlék, illetve nyelvemlékrészlet facsimiléjét tartalmazza.

A jelenleg 118 aloldalt tartalmazó Drupal alapú honlap két grafikailag elválasztott és össze is kapcsolt, folyamatosan gyarapodó vetülete révén egyaránt szolgálja a szakmát és az oktatásügyet. A honlap látogatottsága időről időre növekszik.

A szolgáltatás ún. tudományos vetületen és népszerűsítő vetületen érhető el. Míg az előbbi a tudományos kutatás alapvető és friss eredményeit teszi közzé, az utóbbi inkább népszerűsítő és oktatási célt szolgál.

Nyugat–honlap

A <http://nyugat.oszk.hu> munkálatai 2009-ben is folytatódtak. A 111 alkotó primer és szekunder válogatott bibliográfiájának elkészítése átnyúlt a 2009-es évre, melynek során 30 szerző primer szakirodalmi bibliográfiája és 53 szerző szekunder bibliográfiája készült el.

További munkák

- JELES NAPOK karbantartás – az év során elsősorban a honlap elérhetőségének biztosítása jelentett folyamatos gondot;
- AZ OSZK TÖRTÉNETI HONLAPJA gondozása – kisebb mérvű gyarapodás (Kincseink menüpont, Kitüntetett személyek menüpont);
- TYPOGRAPHIA HONLAP további gyarapítása (8 nyomda anyaga);
- A HONLAP-HONLAP grafikai megtervezése;
- Az OSZK kiállítási belépőjegyeinek megtervezése, nyomdai előkészítése;
- A HAYDN HÉTSZER HONLAP grafikai megtervezése, programozása;
- Az MDK plakát megtervezése, nyomdai előkészítése;
- Az EURÓPAI DIGITÁLIS KÖNYVTÁR HONLAP-hoz hangfelvétel készítése;
- A DIGITÁLIS KINCSTÁR sorozat elemeinek gyártása

6.2 A Digitális Gyűjtemény Osztály

Az év kiemelt feladatai közé tartozott a Magyar Digitális Képkönyvtár (MDK) projekt elindítása. Az országos projekt keretében 47 hazai könyvtári partnerrel együttműködve készült el az OSZK-ban egy központi képadatbázis, amely részben az OSZK, részben partnerkönyvtáraink digitalizált képi anyagát gyűjti és szolgáltatja.

Ezen kívül elindítottuk a Digitális Képtár névű képadatbázisunkat is, amelybe az MDK gyűjtőkörébe nem tartozó digitális képeket gyűjtünk és szolgáltatunk, pl. online digitális fotókat, kéziratokat és könyvillusztrációkat.

Magyar Digitális Képkönyvtár – <http://www.kepkonyvtar.hu>

A Képkönyvtár június 15-én indult el, és 2009 végén több mint 60.000 képi dokumentumot tartalmaz. A fő rendszer a Monguz Kft. által fejlesztett Jadox digitális könyvtári alkalmazásra épül. A központi adatbázist kiegészíti a Tesuji Magyarország Kft. által fejlesztett Anacleto alkalmazás, amelynek segítségével egy metakereső szolgáltatást is elindítottunk, amely más hazai és határon túli képadatbázisok egyidejű lekérdezését teszi lehetővé a MDK-val együtt.

(<http://www.kepkonyvtar.hu/metakereso>).

A Magyar Tartalomipari Szövetség által idén 9. alkalommal megrendezett, a hazai online és a multimédia szakma kiváló digitális tartalomfejlesztési gyakorlatát bemutató eFestival versenyen a Képkönyvtár *Felhasználóbarát Honlap 2009-2010* minősítést nyert.

A fejlesztés során számos szolgáltatással és Web 2.0-ás lehetőséggel gazdagodott az adatbázis:

- Képeslapküldő szolgáltatással, puzzle játékkal. megrendelhetőek a digitális dokumentumok eredeti, nagyfelbontású változatai az őrző könyvtáraktól. Minden rekord közvetlen, stabil linket kapott az URN címezés segítségével. Az új tételek RSS csatornában jelennek meg, a Metakereső segítségével a Képkönyvtáron kívül további 10 másik hazai és határon túli magyar képatadbázis kereshető. Továbbá a Google Custom Search segítségével 9 nagy, képeket tartalmazó honlap.

2009-ben a Képkönyvtárnak 248 981 látogatója volt.

Elektronikus kép- és szöveggyűjtemények

- **DIGITÁLIS KÉPARCHÍVUM** (<http://keptar.oszk.hu>)

2009-ben a főbb fejlesztési munkák befejezésével ugyancsak elindítottuk a – főként a MEK Egyesület által támogatott – Digitális Képarchívum szolgáltatást. Az MDK pályázat kapcsán a gyűjtőkör mentén alakítottuk ki a két képatadbázis munkamegosztását. Míg az MDK adatbázisba a partnerkönyvtárak és az OSZK állományában lévő, digitalizált képi dokumentumok kerülnek, addig a DKA gyűjti és szolgáltatja az egyéb forrásból származó digitálisan született vagy digitalizált képi dokumentumokat.

Az év során számos fejlesztéssel bővült a szolgáltatás:

Az új tételek RSS csatornában jelennek meg, kifejlesztettünk egy összetett keresőt is, az egyszerű kereső mellett, működik a részkatálogos programrész, amellyel az egyes gyűjteményrészekhez önálló arculatú saját kereső rendelhető. Az első ilyen weboldalt Plohn József üvegnegatívjaihoz készítettük el. A DKA kezdőlapján jobbra a gyorskeresők között megjelent egy DKA+MDK közös keresődoboz, amellyel a Digitális Képarchívum és a hazai könyvtárak digitalizált képanyagát szolgáltató Magyar Digitális Képkönyvtár gyűjteményeiben egyszerre kereshetünk minden fontos adatban.

2009-ben a Képarchívumnak 43 157 látogatója volt.

2009. december 31-én az adatbázisban 9013 db dokumentum volt elérhető.

- **MEK ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁSA, FEJLESZTÉSE**

Az elsősorban önkéntes beadással és tudatos gyűjtéssel gyarapodó gyűjtemény és szolgáltatás ebben az évben 1153 új dokumentummal gyarapodott, így 2009. december 31-én 7655 dokumentum érhető el ezen a felületen

Együttműködés indult el a csíkszeredai Kájoni János Megyei Könyvtár és a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára valamint a MEK között erdélyi dokumentumok digitalizálása és szolgáltatása céljából. A Szülőföld Alap által támogatott projekt célja a székelyföldi vonatkozású nyomtatott kulturális értékeink megőrzése, védelme és bevonása a kulturális körforgásba, helyi szellemi örökségünk közkinccsé tétele.

Az NIIF-től újabb szerveret kaptunk, egy kárpátaljai tükörszerver beindítására a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. A szerveren a MEK Egyesület támogatásával telepítettük a MEK, valamint az EPA szolgáltatást majd október végén kiszállítottuk Beregszászra, ahol a főiskola informatikusai üzembe helyezték - <http://mek-oszk.uz.ua>

Látogatók száma 2009-ben: 15 932 606 fő (a mek.oszk.hu valamint a mek.niif.hu forgalmi adatai alapján).

➤ ELEKTRONIKUS PERIODIKA ADATBÁZIS ÉS ARCHÍVUM

Az év során 144 új címmel bővült a katalógus, ebből 49 címet archiváltunk is. Az év végén az összes archivált füzetek száma 18990 db. A látogatók száma 2008-ban 3,214 millió volt.

EPA fejlesztések:

- 2009-ben az Országos Erdészeti Egyesület és a MEK Egyesület jóvoltából felkerült az internetre az Erdészeti Lapok (1862-) c. kiadvány (http://epa.oszk.hu/erdeszeti_lapok), amely a magyar web legnagyobb tematikus egységét képezi. 143 évfolyam, 1723 szám, több mint 100.000 oldal. A digitalizálás és nyilvános publikálás közgyűteményi (OSZK, MATARKA), és civil (OEE) partnerek hosszú távú együttműködésének keretében valósul meg.

- Az Irodalomtörténeti Közlemények tartalomjegyzékeinek XML alapú elkészítésére nincs elegendő belső kapacitásunk. Ezért a Web2.0 szellemében a digitális folyóirat felhasználóit kértük, segítsenek a munkánkban. A tartalomjegyzékek elkészítésébe az év során bevontuk a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem hallgatóit is.

- 2009-ben indult a Szülőföld Alap által támogatott Bod Péter Megyei Könyvtár (Sepsiszentgyörgy) digitalizálási projektjéhez szakmai támogatást nyújtott egy tanfolyam keretében egyik kollégánk -. A tanfolyam végén a könyvtár az EPA-val együttműködve kezdte el a „Nemere” című háromszéki lap digitalizálását, amely felkerült az EPA adatbázisba is (<http://epa.oszk.hu/nemere>).

- Együttműködést alakítottunk ki az amerikai Biodiversity Heritage Library projekttel, amelynek során annak magyar anyagát folyamatosan átvesszük. Továbbá szakmai támogatást nyújtunk további magyar élettudományi folyóiratok digitalizálásához, engedélyek megszerzésével. (<http://biodiversitylibrary.org/>)

➤ DIGITÁLIS GYŰJTEMÉNY

A Digitális gyűjtemény 2009-ben több mint 98 ezer képpel, 1595 raktári egységgel gyarapodott. Így a teljes gyűjtemény állománya 1 104 529-re gyarapodott.

Fejlesztések:

A nyár elején üzembe állt a Képkönyvtár projekt keretében beszerzett nagy teljesítményű tárolószerver. Ezen a digitális gyűjtemény két db 10 TB kapacitású mappát kapott, amelyre a nyártól kezdve elkezdtük átköltöztetni a különböző helyeken tárolt digitális raktárat. Több mint 8000 raktári egységet (DMEK) és közel 10 TB-t költöztettünk egy helyre. A megfelelő kapacitásnak köszönhetően újra elkezdtük megszervezni a könyvtáron belül digitalizált dokumentumok módszeres archiválását.

Multimédia gyűjtemény

Az offline elektronikus gyűjtemény állományvédelme és szolgáltatása érdekében kialakítottuk a virtualizált állomány tárhelyét és struktúráját, s megkezdődött a lemezképmásolatok előállítás, a borítók és a nyomtatott mellékletek digitalizálása is. Elindultak azok az első tesztek az eltárolt digitális másodpéldányok szolgáltatására. Ennek keretein

belül szoftverarchívumot és virtuális-gép raktárat állítottunk fel, s ezeket egységes és működő rendszerré szervezzük.

2009-ben 2492 új címmel gyarapodott a gyűjteményünk, így 14531-re bővült számuk. Mindez 4187 darabos tényleges gyarapodást jelent, s a teljes állomány már 26091 példányt számlál.

A Multimédia csoport munkatársai webes felületet alakítottak ki többek között a gyászjelentés adatbázis, a Res Libraria kutatócsoport, valamint az EME digitalizálási programja számára.

➤ EGYÉB FELADATOK

Gyászjelentés projekt

2009-ben kezdődött el közel 600.000 digitalizált gyászjelentés szolgáltatásának kidolgozása. A tervezési és a szolgáltatásfejlesztési szakaszban a Különgyűjteményi és az Informatikai igazgatóság is részt vett. Az év során az osztály munkatársai dolgozták ki a szolgáltatás első lépését, a gyászjelentések nevekkel való összerendelését, a multimédia csoport által az E-tárban már kifejlesztett gyászjelentések adatbázisra alapozva. Az osztály többi tagja több hónapon keresztül készítette elő szolgáltatásra a hatalmas anyagot, elkészült a teljes állomány karakterfelismerése, valamint 2010 tavaszára a képek körbevágása, javítása, vízjelezése. A nyilvános szolgáltatás elindulása 2010 tavaszán várható.

Online tájékoztatás

Az Osztály munkatársai folyamatosan válaszolják meg mind a MEK, mind az EPA információs címére érkező kérdéseket, amelyek az állományra vagy a szolgáltatásra vonatkoznak. A MEK információs listájára átlag naponta 4-5 kérdés érkezik.

Több ízben fogadtunk könyvtáros hallgatókat gyakorlatra magyarországi és külföldi egyetemekről egyaránt

Az osztály részt vesz a TELPlus projekt munkájában
(<http://www.theeuropeanlibrary.org/telplus/>)

7 Informatikai Igazgatóság

Az igazgatósághoz tartozó osztályok a feladatkörükbe utalt tevékenységeket, alapfeladatokat folyamatosan végezték.

7.1 Amicus üzemeltetés

- Programot írtunk az újonnan bevitt tárgyszavak automatikus listázására, a kötelezpéldány hiányok kimutatására, a hitelesítési szint helyes bevitelének ellenőrzésére.
- Az Amicust használó osztályok igényeinek megfelelően új felhasználókat, fiókokat, elhelyezéseket, és gyűjteményeket hoztunk létre. Segédkeztünk a napi problémák megoldásában (rekordzárolás feloldása, stb.)

- Teszteltük a 3.5.4.2-es verziót. Sajnos olyan hibákat tartalmazott, amelyekkel nem lehetett bevezetni. Ezért az új verzió birtokba vétele áthúzódik 2010-re.
- Kihoztuk a teljes adatbázist HUNMARC formátumban, a megszűnő nemzeti bibliográfia CD-ROM egyik felhasználási területének fenntartására: a bibliográfiai rekordokról így rendszeres időközönként továbbra is készül egy lenyomat, amely megmutatja, hogy adott időpontban hogyan is néztek ki a rekordok.
- A képkönyvtár számára Amicus rekordokat hoztunk ki.
- A társosztályok számára rendszeresen készítünk feldolgozási statisztikákat.
- Részt vettünk a Nektár Alkalmazói Tanács munkájában.
- Részt veszünk az Amicus felhasználók vizsgáztatásában.
- A MEK-ből konvertált HUNMARC rekordokat betöltöttük az Amicus segédadatbázisába. Az betöltés eredményét a Katalogizáló Osztály munkatársai elemezték.
- Állandó segítséget nyújtunk a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának.
- Előállt a könyvtárnapló az Amicusból.

7.2 Amicus fejlesztések

- Az Amicust új, nagyobb teljesítményű szerverre költöztettük. Az operációs rendszert frissítettük Debian 5.0-ra (Edge). Az Amicus keresést optimalizáltuk (gyorsítottuk) az indexek RAM-ba töltésével.
- A MOKKA számára naponta küldjük fel az új bibliográfiai rekordokat.
- A MOKKA számára név besorolási rekordokat is küldünk, szintén naponta.
- Virtuális nemzeti bibliográfiát hoztunk létre az Amicusban és a LibriVisionben.

7.3 LibriVision fejlesztések

- Az OSZK-ba bekerülő új könyvek borítóit megmutatjuk a LibriVision felületén.
- A permalink szolgáltatásunkban un. „Cool URI”-kat szolgáltatunk.
- Megoldottuk a kapcsolódó dokumentumok megjelenítését aszinkron lekérdezéssel, a raktári jelzet, a dokumentum előkészítés, a könyvtáradatok, a példányinformáció hatékonyabb megjelenítését tettük lehetővé.
- Az OSZKAT terminálokat „felújítottuk”: Linux operációs rendszert tettünk a személyi számítógépekre, Linuxos böngészőt használunk, a HTML oldalakat a Linuxos böngésző működéséhez igazítottuk.
- Az Időszaki kiadványok Állomány-nyilvántartó (IDA) adatbázist a LibriVisionből (OSZKAT) is elérhetővé tettük.

7.4 OSZKDK fejlesztések

- Az OSZKDK-ba beadott dokumentumokat gyűjteménybe lehet tenni.

- Megoldottuk a több fájlból álló dokumentumok kezelését.
- Módosítottuk az archív példányok kezelését: kényelmesebb lett a beadás, a kivételt pedig fájlanként, ill. fájl csoportonként is lehet kérni.
- Belső célokat szolgáló online statisztikákat készítettünk az OSZKDK számára.
- A Zebra indexelő szoftver működésén módosítottunk, aminek eredményeképp az indexelés gyorsabb lett, kevesebb ideig kell leállni a szolgáltatással.
- Az OSZKDK-át arathatóvá tettük az OAI-PMH protokollal.

7.5 Az ISIS adatbázissal kapcsolatos munkák

- A ponyvákat tartalmazó ISIS adatbázis hunmarcosítását elvégeztük. Az eredményt átadjuk a Kisnyomtatványtárnak elemzés céljából.

7.6 Honlap fejlesztés

- Az Örkény honlap és a Nyelvemlékek honlap kialakításában programozói segítséget nyújtottunk.
- Elkészült az OSZK új belső honlapja a Drupal CMS rendszerre alapozva. Ezzel megnyílt az út a külső honlap átalakítása előtt.
- Segítettünk a HUMANUS, MNB, EKGY honlapok költöztetésében és kialakításában.

7.7 Szemantikus weben való megjelenés

- Az OSZK nevek besorolási állományt FOAF formátumra konvertáltuk.
- Bevezettük a „Cool URI” hosszú élettartamú azonosítók használatát a dokumentumok azonosítására a LibriVisionben és az OSZKDK-ban.
- Link rel hivatkozást helyeztünk el az OSZKDK és a LibriVision oldalain azért, hogy a szemantikus web böngészők rátaláljanak a katalógus rekordjaink RDF formátumára.
- A Drupal CMS rendszer oldalai előállnak szemantikus web formátumában is.

7.8 Egyéb fejlesztések, kutatások

- Kidolgoztunk a ponyva cédulaanyag HUNMARC minősítőkkal való ellátását.
- Számba vettük az OSZK-ban létező adatbázisokat.
- Informatikai Biztonsági Szabályzat fő része elkészült. Az elfogadása áthúzódik 2010-re.
- Részt vettünk az esetleges új könyvtárépület követelményrendszerének kidolgozásában.
- Részt vettünk a NEKIFUT projekt adatlapjainak kitöltésében.

- Az ISBN iroda számára programoztunk egy egyszeri, nagytömegű elektronikus levél kiküldést a kiadók számára.
- Kísérleteket végeztünk a nagyméretű képfájlok JavaScript alapú megjelenítésére (Djatoka project eredményeinek felhasználásával). Az eredmények biztatóak voltak, de egyéb más fontos feladatok a tényleges implementálást háttérbe szorították.
- Teszteltük az OpenOffice alkalmazást abból a szempontból, hogy egy OSZK-beli általános Word dokumentummal mennyire kompatibilis. Habár az OpenOffice hatalmas fejlődésen ment keresztül, az OSZK-beli kizárólagos alkalmazása még nem látszik reális célkitűzésnek nem kis részben az OSZK egyetlen infrastruktúrája miatt.
- A UNICODE karakterek normalizált formáit is elő tudjuk állítani.
- Javaslatot tettünk a gyászjelentések közösségi alapon való feldolgozására és programozói segítséget adtunk a megvalósításhoz.
- Megismerkedtünk az IP alapú telefonszolgáltatásokkal.

7.9 Részvétel az Európa Könyvtár (TEL) munkájában

Részt vettünk a TEL munkájában. Képviseltük a könyvtárat a technikai, szerkesztői és kapcsolattartói munkacsoportban.

7.10 TELplus projektben végzett fejlesztések

- Telepítettük, teszteltük a Repox nevű OAI-PMH szerveret. Arathatóvá tettük 200 000 oldalnyi szövegfelismertetett dokumentumok metaadatait. Arathatóvá tettük a teljes OSZK katalógusát.
- Folyamatosan végezzük a TELplus projekt eredményeinek terjesztését.

7.11 Üzemeltetési feladatok

- Beüzemeltük az új, olcsó, NAS alapú központi háttértárolót és elkezdtük a régi tároló költöztetését.
- Bevezettük az iSCSI protokollt.
- 30 új személyi számítógépet telepítettünk, és kb. 60-at újratelepítettünk.
- Mentések automatizálását továbbfejlesztettük.
- Kialakítottuk az osztály tárhelyek rendszerét és megkezdtük a létrehozásukat az új nagyteljesítményű központi tárhelyen.
- Elvégeztük az informatikai eszközök esedékes selejtezését.
- Kiállításokhoz, rendezvényekhez rendszeresen nyújtottunk informatikai támogatást.
- Folytattuk a számítógépterem kialakítását. A falak pormentes burkolatot kaptak, és berendezés alá pedig álpadló került.
- Telepítettük a beléptető rendszerünk új szerverét.

- Megszerveztük a személyi számítógépek és egyéb számítástechnikai berendezések éjszakai teljes áramtalanítását.
- VPN szervert üzemeltünk be a Gazdasági Igazgatóság számára.
- Multimédia tartalmakat virtualizációs technika segítségével szolgáltatjuk.
- Átlátunk a Debian 5.0-ra minden Linuxos szerverünkön.
- PostgreSQL adatbázisok frissítése, egyben áttérés az UTF-8 kizárólagos használatára és a titkosított azonosításra.
- Az adatbázisainkat egyetlen adatbázis szerverre költöztettük.
- Az összes szerverünket portalanítottuk.
- Minden gépre telepítettük a Licpro szoftvernyilvántartó alkalmazást.
- Megkezdjük a szerver virtualizációt.
- Frissítettük a könyvtárközi kölcsönzés BookDream rendszerét.
- A levelező rendszerünk minden elemét frissítettük, spam szűrést néhány új modul bevezetésével hatékonyabbá tettük.
- A munkaállomások jogosultsági rendszereit áttekintettük: mostantól senki nem léphet be rendszergazdai jogosultsággal.
- Új SLA-kat készítettünk

8 Könyvtári Intézet

2009 során a Könyvtári Intézet az előző évben kialakított új struktúrában végezte tevékenységét, a szervezeti átalakítás eredményesnek bizonyult

A 2008-2013-as könyvtárfejlesztési stratégia nyomán megterveztük a TÁMOP pályázatból megvalósítható, a Könyvtári Intézet által kivitelezendő és/vagy koordinált tevékenységek körét

Folytattuk a Könyvtári Intézet 2004-ben megkezdett belső minőségirányítási, szervezetfejlesztési folyamatát. Befejeztük a munkafolyamatok leírását. Havonta intézeti szakmai napot tartottunk.

Az OKM támogatásával a tavaszi félévben, az „Új tudás” minisztériumi projekt keretében pedig szeptembertől kaptunk támogatást a határon túli tevékenységünk eredményes folytatására. Ennek keretében megindítottuk a szervezett könyvtáros továbbképzést a korábban kialakított határon túli bázis képzőhelyeken (Somorja, Beregszász, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Zenta).

8.1 Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály

A rendszeres feladatok

Az osztály koordinációs tevékenysége keretében folyamatosan tájékoztattuk a könyvtáros társadalmat a könyvtári stratégiában meghatározott feladatok végrehajtásáról.

Kiemelt figyelmet fordítottunk a Kistérségi Könyvtári Ellátás helyzetére. Folyamatos adatbázist építünk a KSZR könyvtárakról.

Folytattuk a hazai könyvtári trendek kutatását a következő területeken:

- az olvasási és kultúrálódási szokások változásainak, trendjeinek vizsgálata,
- az olvasásfejlesztéssel kapcsolatos projektek, módszerek gyűjtése, rendszerezése, a vonatkozó szakirodalom figyelése és közvetítése.
- a kisvárosi és a nem települési (pl. egyházi-, börtön- kórházi stb.) könyvtárak könyvtári ellátásának vizsgálata,

Elláttuk a könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosítás meghonosításával és széles körű elterjesztésével kapcsolatos feladatokat, koordináltuk a minősített könyvtárak ill. a könyvtári minőségdíj eléréséhez szükséges követelmény- és értékelési rendszer kidolgozását, működtettük a minőségügyi munkacsoportot.

Végeztük a jogszabályban előírt éves feladatainkat:

- feldolgoztuk és elemeztük a minisztérium által átadott 2008. évi szakfelüyeleti jelentéseket, az adatokat beépítettük a szakfelüyeleti adatbázisba. Trendeket, javaslatokat fogalmaztunk meg.
- Elláttuk a Nyilvános Könyvtári Jegyzék vezetésével kapcsolatos, jogszabályban előírt feladatokat.
- Nyilvántartottuk és szerveztük a könyvtárak érdekeltségnövelő támogatásának lebonyolítását.
- Az adatszolgáltató könyvtárak éves statisztikai adataiból összerendezett és kontrollált formában teljes (T) és válogatott (V) verziót készítettünk. Az év második felében elvégeztük az adatok elemzését, a trendek megállapítását, publikáltuk a 2008. évi könyvtári teljesítménymutatókat.

Folytattuk az osztály feladatai között található, rendszeresen frissülő adatbázisok építését:

- *Határon túli könyvkiadók* adatainak frissítése, bővítése
- *Tankönyvek, tankönyvkiadók*
- A hátrányos helyzetű olvasók könyvtárhasználatát segítő eszközök, és könyvtári szolgáltatások
- *Gyermekirodalmi adatbázis* anyagának frissítése, gyarapítása, folyamatos kiegészítése a 2006-2009. évben megjelent válogatott gyermekirodalom anyagával
- Könyvtári Minerva adatbázishoz: 2009. évi felhívás közzététele és az adatok frissítése
- A hazai könyvtárak honlapjain fellelhető on-line bibliográfiákat és bibliográfiai adatbázisokat, helyismereti adatbázisokat és bibliográfiákat számba vevő intézeti web-oldal rendszeres frissítése, karbantartása
- Az országos pályázatok hetenkénti figyelés és közreadása

- A könyvtári fölőpéldányjegyzékek közreadása
- Hungarológiai kézikönyvtár jegyzékének frissítése.

Megvalósult eseti tevékenységek:

- Felmérést készítettünk a gépi kölcsönzésekről és a könyvtári integrált rendszerekről a PLR bevezetéséhez. Közreműködtünk a nyilvános haszonkölcsönzési jogdíj magyarországi bevezetésének előkészítésében.
- Befejeztük a kormányzati szakkönyvtárak helyzetének és működésének vizsgálatát.
- Létrehoztuk és folyamatosan fejlesztjük a szabványos felépítésű könyvtári portált (konyvtar.hu, konyvtarak.hu), országos bemutatókon népszerűsítettük használatát.
- A PLACE projekt keretében norvég-magyar együttműködésben kutatást indítottunk a könyvtárak mint közösségi terek használatáról.
- A magyar könyvtári rendszerben alkalmazható teljesítménymutatókat dolgoztunk ki.

8.2 Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési Osztály

Az osztály folyamatosan részt vett a könyvtári terület 2008-2013, és az Országos Széchényi Könyvtár 2009-2013 közötti időszakra szóló stratégiájának az adott időszakra vonatkozó feladatainak megvalósításában;

Rendszeres feladatok:

- az intézeti honlap gondozása, működtetése;
- közreműködés az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer működésére vonatkozó vizsgálatokban, elemzésekben, a témáról friss információkat adott közre hagyományos és elektronikus úton;
- az ágazati minisztérium által országosan biztosított külföldi könyvtári adatbázis-szolgáltatás (EBSCO) használati adatainak figyelemmel kísérése, budapesti és vidéki helyszínek bevonásával tréningek szervezése a szolgáltatás megismertetésére;
- a Köztauruszt építése és gondozása;
- a könyvtáros társadalom folyamatos tájékoztatása a felsőfokú könyvtárosképzésről, kapcsolatot teremtett a minisztérium és a képzőintézmények között;
- a képzéssel kapcsolatosan megjelenő OKM és SZMM rendelet-tervezeteket folyamatos figyelése és szükség esetén véleményezése, az illetékes képzési szintek tájékoztatása az elfogadott jogszabályokról, havonta összesített jogszabálylista készítése a von. közlönyök alapján;
- részvétel a könyvtáros munkakörök szerkezetének átalakítására tett javaslat kidolgozásában, és a KSH 'könyvtáros' FEOR-száma mögöttes tartalmának módosításában;
- az ingyenes múzeumi belépésre jogosító igazolások országos cseréjének megszervezése és folyamatos biztosítása (7400 darab);

- részvétel – a képzési tevékenységgel szoros összefüggésben – az intézeti és intézményi minőségbiztosítási folyamatban

Az osztály az akkreditált intézményi cím követelményeinek megfelelően:

- betartotta a felnőttképzési törvény és követő jogszabályai előírásait, figyelemmel kísérte a jogszabály-módosításokat, és képzési dokumentációját ezeknek megfelelően módosította;
- képzési tanácsadást folytatott (337 alkalom);
- képzési tevékenységéről előadásokat tartott;
- a NSZFI által szervezett felnőttképzési továbbképzéseken vett részt (vizsgabizottsági tagi, vizsgálónői, jegyzői felkészítés stb.);
- tankönyvekkel, oktatási segédanyagokkal látta el a hazai és határon túli képzőhelyeket;
- fejlesztette, megújította jelenlegi akkreditált továbbképzési programjait és a hétéves továbbképzésben felmerülő igények alapján új programokat dolgozott ki, és állított össze:

Az osztály rendszeres képzési tevékenysége során:

- az emelt szintű, moduláris rendszerű segédkönyvtáros OKJ-képzésre alapozva folytatta az iskolarendszeren kívüli képzőhelyek munkájának összehangolását;
- elkészítette és novemberben közzétette 2010. évi éves képzési tervét (<http://www.ki.oszk.hu/107/request.php?515>);
- OKJ-s szakképzést és akkreditált továbbképzési programokon alapuló tanfolyamokat indított (3 OKJ-s képzés, 26 akkreditált tanfolyam);
- közreműködött (tematika kidolgozás, tananyagírás, tutorálás) az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, az Eszterházy Károly Főiskola és az OSZK Könyvtári Intézet közös 30 órás távoktatási képzésének kidolgozásában, és az első 50 fős csoport képzésében az európai uniós ÁROP-pályázat keretein belül;
- megszervezte és kialakította néhány tanfolyam előzetes tudásmérését (pl. Angol szaknyelvi tanf., Webes kompetenciák);
- elkészítette és az NSZFI elektronikus felületén benyújtotta valamennyi tanfolyama kötelező OSAP-statisztikáját;
- biztosította a képzés technikai feltételeit (hardver, szoftver) az oktató- és a számítógépes teremben, elvégezte a képzéshez szükséges digitalizálási, szkennelési, pdf-állománykezelési stb. feladatokat.
- segítette a külföldi magyar intézetek, a külföldi magyar tanszékek és a határon túli magyar könyvtárak munkáját ;

Az osztály közös képzési, szakmai módszertani és fejlesztési munkákon keresztül, együttműködésben:

- a PTE Illyés Gyula Pedagógiai Főiskolai Kar Szociális Munka és Szociálpolitikai Intézet és az eMagyarország Centrum felkérésére elvégezte hat csoport Információs Társadalmi Tanácsadó képzését;
- az Intézet és az MKE együttműködése nyomán az MKE sikeres „MENET-2008” c. pályázatához kapcsolódóan Joomla! alapú portált, Moodle alapú távoktatási felületet és PHPBB alapú fórumoldalt hozott létre, távoktatási tananyagot írt, offline (CD) és online felületen tette hozzáférhetővé, segítette az ország 7 régiójában tartott információs napok témaválasztását, adminisztrálta az ország tíz könyvtárában tartott 4x4 órás tanfolyamok távoktatási felületét, segítette a képzéseket;
- a Publika Magyar Könyvtári Körrel az ENTITLE projekthez kapcsolódó felmérést, honlapot készített, elvégezte az ezzel kapcsolatos adminisztratív feladatokat, segített a nemzetközi projekt zárókonferenciájának megszervezésében.
- a Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézettel együttműködési szerződést kötött a TÁMOP-pályázatok végrehajtására,
- a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei Könyvtárral közösen, sikerrel pályázott a Szülőföld Alapnál további határon túli képzési program megvalósítására.

Kiemelt feladatok

- A TÁMOP 3.2.4./08/1 projektmunkáinak keretében:
 - akkreditált intézményként elkészítette a könyvtárak, konzorciumok által a pályázatuk benyújtásához igényelt árajánlatokat (370 db);
 - felmérte a nyertes TÁMOP-pályázatok képzési igényeit;
 - előkészítette a pályázatban előírt szakmai képzések programjait;
 - folyamatos tanácsadással szolgált a pályázatok képzésekkel kapcsolatban felmerülő kérdéseiről.
- A könyvtárosképző és továbbképző központtá alakulás folyamán az OSZK-val együttműködve, elnyerve a szakmát érintő és rokonszakmák OKJ-s vizsgaszervezési jogát, kialakította a vizsgaszervezés rendszerét.
- Elindította az OKJ-s segédkönyvtáros képzés országos szakfelügyeleti rendszerének kialakítását

8.3 Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK)

A 2009. év során a KSZK a munkatervében foglaltaknak a következőképpen tett eleget:

Állomány, állományalakítás

A kurrens időszaki kiadványok 2009. évre történő előfizetésére 3.458.000 Ft-ot fordítottunk. (Megjegyzés: azért 2009-ben, mert a maradványképzés miatt a szokástól

eltérően nem az előző év őszén, hanem a tárgyévben fizettünk elő. A LISA adatbázis 2010. évi előfizetése – amely 2009 őszén lett volna aktuális – viszont 2010 elejére húzódott át.) A KSZK 2009-ben nem részesült ODR-támogatásban.

A KSZK állománya összesen **554** könyvvel és **238** folyóirat-évfolyammal (az 554 könyvből vétel **8** db, ajándék/hagyaték **456** db, kötelespéldány **62**db, csere **28**db, 206 rekatalogizált OSZK-s, ún. vári anyag), **133** e-dokumentummal és **1472** egyéb dokumentummal gyarapodott, az állományban lévő **196** kurrens időszaki kiadványból **238** példány érkezett be, a digitális időszaki kiadványcímek száma az igen kedvezményes áron előfizetett Emerald Management Extra csomagnak köszönhetően **116** volt. A gyarapodás becsült értéke összesen **9.726** e Ft-ot tesz ki, vásárlással 3.490.000 e Ft értékű dokumentumot szereztünk be.

A könyvek nyelvi megoszlása: 170 magyar, 104 angol, 61 orosz, 75 német, 101 egyéb. Az állományból összesen 64 kötetet töröltünk. Négy fölőspéldány-jegyzék készült, a felajánlott kötetek kb. negyedére tartott igényt másik könyvtár.

2009-ben mindössze 32.611 forintot költöttünk könyvre (ez egy darab szabvány és egy könyv két példányban való megvásárlását jelenti). Kísérletet tettünk a Corvina Alapítványnál arra, hogy könyvek vásárlására pénzhez jussunk, 2009-ben nem jártunk sikerrel, 2010-ben van rá remény.

Különgyűjtemények

Elkészítettük az intézménytörténeti gyűjtemény (korábbi nevén az OSZK-múzeum) működési szabályzatát. Megtörtént a gyűjtemény leltárainak egységesítése.

Elvégeztük a KSZK különgyűjtemények raktározási-állományvédelmi feltételeinek felmérését, előzetes terv készült a tárolási problémák megoldására.

Európai Könyvtörténeti Gyűjtemény

Az Európai Könyvtörténeti Gyűjteménybe (EKGy) tartozó és a KSZK-ba kihelyezhető könyvanyag kiválogatása folytatódott. Néhány esetben időszaki kiadványok kihelyezésére is sor került.

A válogatás és átvétel megállapodásban rögzített rendjét az OSZK Gyarapítási és Raktári osztályával egyeztetve ésszerűen módosítottuk.

A könyvajándékokat előkészítő jegyzékek összeállítása, a beérkezett ajándékok fogadása és feldolgozása folyamatosan zajlott, a Gyarapítási osztállyal együttműködve.

A kötésre szoruló kötetek kiválogatása és javítása folyamatosan történt, az egyszerűbb munkákat magunk végeztük el. A gyűjtemény honlapjának linkgyűjteménye újabb elektronikus forrásokkal bővült.

Feldolgozás

Az újonnan beérkezett, illetve nyilvántartásba vett állomány feltárása, az OPAC építése rendben folyt; az OPAC 1578 tétellel bővült (könyvek és szakdolgozatok) a retrospektív konverziót is beleértve.

A KSZK állomány adatainak betöltése a MOKKA adatbázisba az első félévet tekintve megtörtént, a második félév anyagának revíziója folyik.

Tovább építettük az EKGy virtuális katalógusát, amely az OSZK törzsgyűjteményében, különgyűjteményeiben, a KSZK és azon belül az EKGy állományában lévő könyvtörténeti könyveket tárja fel.

Folytatódott a KSZK időszaki kiadványainak katalogizálása (honosítása és létrehozása) az Amicus rendszerben, 2009-ben a kurrens címek rekordjainak közel kétharmada elkészült (103 rekord).

Folytatódott a tezauszus bővítéséhez a könyvtörténet tárgyszó-javaslatok gyűjtése.

Olvasó- és tájékoztató szolgálat, dokumentumszolgáltatás

Az OSZK-val szoros együttműködésben működtettük az olvasó- és tájékoztató szolgálatot. Olvasótermünket heti 47 órában tartottuk nyitva.

Tevékenységünk legfontosabb adatai: 818 olvasó; a személyes könyvtárhasználatok száma 1630; ehhez még jelentős mennyiségű távhasználat (katalógus, MANCI adatbázis, HUMANUS, honlap) is járult. A kölcsönzött dokumentumok száma 2277 darab. Könyvtárközi kölcsönzés keretében 71 dokumentumot szolgáltatunk: 37 darabot eredetiben, 8-at nyomtatott másolatban, 26-t pedig elektronikus formában.

A helyszíni, telefonos és elektronikus postai tájékoztatás mellett részt vettünk a LibInfo internetes tájékoztató szolgálatban (összesen 726 könyvtártudományi, könyvtárügyi, valamint könyv- és könyvtártörténeti témájú kérdés megválaszolásával és irodalomkutatások összeállításával).

Megközelítőleg ötven alkalommal készítettünk szemletanulmányokat, döntés-előkészítéshez hosszabb-rövidebb háttéranyagokat, főként az OKM, az OSZK, a Könyvtári Intézet munkatársainak megrendelésére.

Dokumentációs munka

A *HUMANUS* adatbázisban a KSZK összesen 1909 tételt dolgozott fel.

2009-ben már a külföldi könyvtártudományi cikkirodalom feldolgozása is a *HUMANUS*-ban folyt, az adatbázis 900 idegen nyelvű tétellel bővült. A cikkekből válogatva szerkesztettük a Könyvtári Figyelő referáló rovatát. (301 esetben tartalmaz a rekord tartalmi összefoglalót.

A kiadvány- (és bibliográfia-) előállítás módszerén a Bodza fejlesztőjével együttműködésben sokat csiszoltunk, immár a gyakorlatban (az érintett kiadványok: az „úttörő” MAKSZAB, a KF referáló rovata és a Magyar Könyvszemle éves bibliográfiája). A legjelentősebb 2009. évi eredmény, hogy automatizáltan készülhet a Könyvtári Figyelő referáló rovata is, továbbá, hogy a tartalmi összefoglalók szerepelnek az adatbázisban a rekordok szerves részeként.

A *HUMANUS* adatbázis könyvtártudományi és könyvtörténeti része több száz tétellel gyarapodott az *AMICUS* analitikus tételeinek átvétele jóvoltából.

Rendben folyt a Magyar Folyóiratok Repertóriumának átnézésén alapuló retrospektív bibliográfiai feldolgozó munka (2009-ben az 1975. és az 1976. év volt soron, több mint 310 tétel készült el) a Micro-ISIS-es Retro adatbázisban.

A *MATARKA* adatbázisában folytattuk a korábbi megállapodás szerinti kurrens címek feldolgozását (8 évfolyam 28 füzetének cikkeivel készültünk el).

Kiadványszerkesztés és -terjesztés

2009-ben a Könyvtári Intézet honlapján elektronikus kiadványként közreadtuk a *Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája (MAKSZAB)* két dupla számát. Folyamatosan és gyorsan zajlik a magfolyóiratok anyagának adatbevitel.

Jelentős pályázati támogatással (NKA) szerkesztettük és kiadtuk a *Könyvtári Figyelő (KF)* c. folyóirat évi négy számát, illetve gondoztuk interaktív honlapját és elektronikus archívumát. A lap cikkeinek 80%-át két lektor véleményezi.

Elkészítettük és a szerkesztő bizottságnak véleményezésre megküldtük a lap szerkesztőségének ügyrendjét.

Az év végén a KF új szolgáltatásokkal jelentkezett: az előfizetők online hozzáférést kaptak a nyomtatott lapszám megjelenésével egy időben, jelszó alapján, továbbá a 2009. évi 3. számtól a külföldi folyóirat-figyelő rovat is kikerült a honlapra lapozgatható formában.

Egy önkéntes közreműködésével elkészült a KF 1955-ös évfolyama első félévi füzeteinek szkennelése és begépelése. Korrektúra után ez is a webre kerül.

Külön megállapodás alapján az EBSCO cégnek átadtuk a KF PDF fájljait, a Wilson cégnek pedig megküldtük a nyomtatott füzeteket.

2009-ben harmadik ízben készítettük el *A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténet bibliográfiáját*, ez alkalommal a 2008. évben megjelent dokumentumokról a Magyar Könyvszemle című folyóirat számára.

A 2009. év során lektoráltuk a *Hungarian Library and Information Science Abstracts (HLISA)* című, angol nyelvű referáló lap 2006. és 2007. év anyagát tartalmazó számát, előkészítettük a mutatókat, a szám közreadása –elektronikus kiadványként – áthúzódott 2010-re.

Használóképzés, könyvtárbemutatók, kiállítások, rendezvények, PR

A használók csoportos képzésére 5 alkalommal került sor, összesen 98 fő részvételével. Használóképzési tevékenységünket főként a felsőoktatási intézmények hallgatói körében fejtettük ki, az oktatókkal szoros együttműködésben. A KSZK szolgáltatásait különböző elektronikus hallgatói fórumokon népszerűsítettük. A Könyvtári Intézet tanfolyamaihoz kapcsolódva könyvtárbemutatókat tartottunk, és írásos propagandaanyagot készítettünk.

A múzeumok éjszakáján immár ötödik alkalommal megszerveztük a könyvtári éjszakát a KSZK-ban (ezúttal Jelenetek egy könyvtárból avagy Könyvtár a moziban, mozi a könyvtárban címmel).

Gyakornokok

Az év folyamán hat könyvtáros hallgatót fogadtunk szakmai gyakorlatra, különböző oktatási intézményekből és évfolyamokról.

9 A Gazdasági Igazgatóság beszámolója a 2009. évről.

Általánosságban elmondható, hogy Igazgatóságunk igen nehéz évet élt át. Munkánkat igen sok, tőlünk független külső tényező befolyásolta. Ezek közül néhány kiemelten:

- A Könyvtár státuszának besorolása
- A fentiekkel kapcsolatban a jogszabályi környezet változása
- Az elrendelt maradványtartási kötelezettség
- Az évközi tartalékképzési kötelezettség, mely év végére végleges elvonássá alakult
- Az eredeti felújítási és beruházási keret minimális mértéke
- A teljes pénzügyi programrendszer központilag elrendelt lecserélése

A nehézségek ellenére, a Könyvtár működésének zavartalanságát Igazgatóságunk részéről maximálisan biztosítani tudtuk, figyelembe véve azt is, hogy a megváltozott körülmények szükségessé tették a szigorúbb gazdálkodást. Ennek eredményeként és a könyvtár-szakmai munka hatékonyabb működésének köszönhetően jó évet zártunk melynek eredményeit a mellékelt táblázatok és grafikonok mutatnak.

Az egyes osztályok munkájáról csak kiemelve néhány fontos tényezőt:

9.1 Pénzügyi Osztály

- Az előző évben bevezetett központi számlázási rendszer hatékony alkalmazása
- A fentihez kapcsolódóan egy megrendelési modul bevezetése
- A Forrás SQL program teljes körű bevezetése és alkalmazása
- A munkafolyamatok átszervezése, alkalmazkodva a szükségszerű változásokhoz

9.2 Számviteli Osztály

- A Forrás SQL program teljes körű bevezetése
- A munkafolyamatok és a szervezet átalakítása
- Tételes alapleltár lebonyolítása az új vonalkódos rendszerrel

9.3 Bér- és munkaügyi Osztály

- MÁK Észak-Magyarországi Regionális Igazgatósághoz történő áthelyezésünk
- A kettős munkavégzés (Nexon – KIR/IMI)
- A Nexon rendszer összekapcsolása a Forrás SQL programmal
- A jogszabályi változások folyamatos követése
- Nyugdíjazás miatt munkaerőhiány az év három negyedében

9.4 Műszaki és fenntartási Osztály

- A felújítási keret minimális mértéke ellenére folyamatosan sikerült a kitűzött célokat elérni

- Egy nyári szélvihar által feltépett tetőrészt biztosítói pénzből megerősítettük, majd a Fenntartótól kapott támogatásból a még nem cserélt lemezfedés újarakásával a további viharkárral nem kell számolnunk.
- Folytattuk az épület világítási rendszerének felújítását a 2008. végén beszerzett világítótestekkel a 4. emeleti irodákban,
- Folyamatosan jelentkező dugulások miatti strangcsere után a 4. emeleti középső vizesblokkot helyreállítottuk
- 2009. évben a lejárt takarítói szerződés miatt eredményes nyílt közbeszerzési eljárást folytattunk le

Összefoglalva Igazgatóságunk munkája egyfelől biztosította a folyamatos Könyvtári szakmai és működési feltételeket, de a lehetőségek minden oldalról történő kiaknázásával biztosította a fejlődést, állagmegóvást is.

Ismerve a 2010. évi költségvetési számokat a folyamatos működés biztosításának lehetősége nem látszik az egész év vonatkozásában, bár Igazgatóságunk a maga részéről megragad mindent lehetőséget, hogy ez ne így történjen.

10 Mellékletek – Statisztikai táblázatok 2009

10.1 Kötelezpéldányok

Kötelezpéldányként beérkezett dokumentumok számszerű adatai

Dokumentumtípusok szerint	összesen	
	mű	példány
könyvsoron elindított kiadványok*	15 000	89 636
időszaki kiadványok (kurrens részegység)	61 078	366 468
csoportos anyag (tankönyv stb.)	5 349	32 124
bérmunka	990	3 742
zenemű, kotta	284	1 182
térkép	740	4 171
műszaki kisnyomtatvány	5 714	34 282
plakát	407	1 203
külföldi könyvek**	323	903
MC (magnókazetta)	2	10
CD (zenei)	463	1 325
VHS	6	6
DVD, VVD	977	995
Blue Ray Disc (BRD)	65	65
floppy	6	10
Összesen	91 404	536 122

* beleértve a hangoskönyveket és egyéb, fizikai hordozón megjelent elektronikus könyveket is

** csak a Kötelezpéldány Szolgálaton a Gyarapítási Osztály külföldi csoportjához érkezett kiadványok, ide tartozik a korábbi „Támogatott” kategória is

Megjegyzés: a kurrens időszaki kiadványok részegységeinek számolásánál átlagként megállapodás alapján a művek (címek) hatszorosát vettük.

Egyéb adatok Dokumentumtípusok szerint	összesen	
	mű	példány
Könyvsoron indított CD-ROM	300	917
Időszaki kiadványként indított CD-ROM	227	808
Egyéb kisnyomtatvány (meghívó, kártyanaptár, levelezőlap, gyufacímke, gyászjelentés stb.)***	39 láda	

***A kisnyomtatványként beérkezett dokumentumok csoportosan kerülnek az állományba, ezért darabszámukat nem tudjuk megadni.

Reklamáció (beérkezett kiadványok alapján)	reklamálások száma	összesen	
		mű	beérkezett példány
könyvek	1058	2605	14 349
könyvmelléletek	95	70	409
időszaki kiadványok (részegység)	1036	3685	19 442
CD-ROM, DVD-ROM (monografikus)	40	125	363
CD-ROM, DVD-ROM (periodikum)	6	16	47
CD (zenei)	66	150	437
hangoskönyv	63	66	226
MC	0	3	12
VHS	0	19	19
DVD, VVD	76	301	301
kisnyomtatvány	24	64	287
floppy	0	4	12
térkép	9	53	320
Összesen	2473	7161	36 224

	Összesen	
	mű	példány
visszaküldött duplumok	102	567
hibás példányok cseréje	29	60
A reklamációs nyilvántartás karbantartása		
új kiadók, nyomdák, szerkesztőségek adatainak felvétele		63

Pályázati igazolások	összesen
NKA, MKA, ORTT, Magyar Mozgókép Közalapítvány, Pedagógus-továbbképzési, Módszertani és Információs Központ – Tankönyv és Taneszköz Iroda, OKM	686

10.2 Kiadványazonosító számok

Magyar ISBN és ISMN Iroda

Feldolgozott ISBN	összesen
érvényes	18 002
törölt	724
javított	340
hiba%	5,58%
Kiutalt ISBN kiadói azonosító	összesen
2 jegyű	0
3 jegyű	6
4 jegyű	71
5 jegyű	499
összesen	576
Kiutalt ISBN	15 101
Feldolgozott ISBN	összesen
helyes szám	241
törölt	2
javított	7
hiba%	3,60%

Kiutalt ISMN kiadói azonosító	összesen
5 jegyű	0
6 jegyű	2
7 jegyű	4
összesen	6
Kiadott ISMN	104

Magyar Nemzeti ISSN Központ

	összesen
Tájékoztató tevékenység (fogadott ISSN kérés/kérdés és kimenő információ – posta, telefon, fax, e-posta, személyes ügyfélfogadás – házon kívül/belül) (db)	8195
kötelezpéldányok fogadása, minősítése, továbbítása (cím)	1924
behasonlítás, keresés (db)	6853
ISSN megállapítása vagy elutasítása (db)	1264
ISSN adatbázis építése (előzetes, előzetes javítása, CRE, REP, SUP) (rekord)	1752
nemzetközi ISSN ügyintézés, szakmai és projekt munka	15
adminisztráció: NK irattár, nyilvántartások építése, használata (db=alkalom)	3213
szakmai rendezvények: MKE, MKE BSZ, OSZK, ISSN (alkalom)	24
szakmai megbeszélés, egyeztetés	1851

10.3 Gyűjteményfejlesztés

Az állomány gyarapodása 2009-ben

Könyvbeszerezés (a B-napló és Amicus alapján)	Terv kötet	Tény kötet	Érték
Retrospektív hiánypótlás és többes példányok	1 500	1 552	2 919 734 Ft
Külföldi beszerzés	3 000	2 729	13 495 636 Ft
Kötelezpéldányok és többes példányok	30 400	32 555	73 491 893 Ft
Összesen:	34 900	36 836	89 907 263 Ft

Periodikumok beszerzése	Terv	Tény		Érték
	évfolyam	cím	évfolyam	
Retrospektív hiánypótlás	500	168	617	3 192 942 Ft
Kurrens kötelempéldány és többes példányok	8 000	4 321	6 674	23 639 783 Ft
Kurrens külföldi periodikum	1 200	552	1 029	12 777 730 Ft
Összesen	9 700	*5 041	8 320	39 610 455 Ft

*Ebből új indulás volt 1 522 cím

*Ebből elektronikus 101 cím 180 évf.

Reklamálás (1990 után kötelempéldányként be nem érkezett kiadványok)

	Reklamált cím	Beérkezett cím	Beérkezett példány
Periodikum	362	127	2 912
Könyv		561	951

10.4 A különgyűjtemények gyarapodási adatai

A különgyűjtemények gyarapodásának részletes áttekintése						
	Vétel	Csere	Ajándék	Köteles- pld.	Saját előáll.	Össz.
RRT könyv	7		11			18
Kézirat (db)	86		267			353
Zenemű (db)	16	1	174	567		758
Kartográfiai dokumentum	7		231	630		868
Kisnyomtatvány	214	2 231	12 080	28 209		42 734
Hanglemez, hangszalag, CD			2	1 553		1 555
Kép, metszet (db)	1					1
Fotó, xerox	831	11	375		792	*2 009
Mikrofilm negatív (címl. egys)					1	1
Mikrofilm pozitív (címl. egys)					905	905

A különgyűjtemények gyarapodásának részletes áttekintése						
Video dokumentum			2	35	22	59
DVD	**5 856		1		86	5 943
Összesen:	7 018	2 243	13 143	30 994	1 806	55 204

*Ebből 1 186 db a Fénykép és Fotóművészeti tár gyarapodása

**Pályázatból

10.5 Az OSZK teljes állományának adatai 2009. év végén

	Állomány 2008. dec. 31.	Gyarapodás 2009-ben	Fogyaték 2009-ben	Állomány 2009. dec. 31.
Könyv	2 681 498	36 854	283	2 718 069
Időszaki kiadvány évf.	417 796	8 320	33	426 083
Kézirat	1 074 830	353	15	1 075 168
Zenemű	203 349	758		204 107
Kartográfiai dokumentum	204 065	868		204 933
Kisnyomtatvány	2 951 476	42 734		2 994 210
Szabvány	47 476			47 476
Szabadalmi leírás	1 521			1 521
Kép, metszet	323 490	1		323 491
Mikrofilm negatív (címl. egys.)	144 848	1		144 849
Mikrofilm pozitív (címl. egys.)	349 356	905		350 261
Oktató diafilm	13 828			13 828
Hanglezem, CD, hangszalag	62 556	1 555	4	64 107
Egyéb dok. (fotó, xerox)	80 887	2 009		82 896
Video dokumentum	51 473	59		51 532
DVD	18 239	5 943		24 182
MEK	5 796	1 220		7 016
Összesen:	8 632 484	101 580	335	8 733 729

Az elektronikus dokumentumok a könyvek, illetve időszaki kiadványok adataiban szerepelnek.

Szabványt, szabadalmi leírást a könyvtár az érvényes gyűjtőköri szabályzat értelmében nem gyűjt.

A teljes állomány gyarapodásának részletezése a beszerzés módja szerint				
	Könyv	Időszaki kiadvány (évf)	Külön-gyűjtemények	Könyvtári egység összesen
Vétel	880	332	7 018	8 230
Csere	1 206	740	2 243	4 189
Ajándék	2 769	903	13 143	16 815
Kötelezpéldány	31 646	6 345	30 994	68 985
Saját előállítás	335		1 806	2 141
Összesen	36 836	8 320	55 204	100 360

A táblázat adatai nem tartalmazzák a Könyvtári Intézet szakkönyvtárának és a műemlékkönyvtárnak a gyarapodását, valamint a tartalékalapba helyezett és a használati példányokat.

10.6 A gyarapítási előirányzat felhasználása 2009-ben

felhasznált előirányzat költségvetésből (Ft)	
Törzsgyűjtemény	10 193 662
Különgyűjtemények	1 167 477
KI Szakkönyvtár	3 548 936
egyéb könyv- és folyóirat beszerzés a nemzetközi cserével együtt	5 514 153
Összesen:	20 424 228
felhasznált előirányzat a Corvina Alapítványból (Ft)	
	12 204 198
Összesen	32 628 426

10.7 Nemzetközi kiadványcsere

Partnerek	2008	2009
Csere- és fizető partnerek száma	358	368
Összesen:	358	368

A kiadványcsere forgalmi adatai		
Küldés	Dokumentum (db)	Érték (ezer Ft)
Cserepartnereknek	2 355	9 842
Fizető partnereknek	242	2 326
A kiküldött összesen	2 597	12 168

Beérkezés külföldi cserepartnerektől	Dokumentum (db)	Érték (ezer Ft)
Könyv és egyéb dokumentum	4 279	14 699
Periodikum (évfolyam)	724	6 435
A beérkezett összesen	5 003	21 134

10.8 Törzsgyűjteményi feldolgozás

Könyvfeldolgozás

Hazai kurrens könyvek feldolgozása	Terv	Tény
Főanyag (kötelezpéldányok és hazai kurrens anyag egyéb forrásból)	15.500 mű	16.380 mű
– leírás	16.500 tétel	17.192 tétel
– osztályozás (ETO szerint és tárgyszavazás)		13.906 mű
(a 2. futószalagon csak részben!)		14.500 tétel
– ellenőrzés lista alapján		16.288 tétel
Új indulású sorozatok, címváltozások	400 cím	380 tétel
Részdokumentumok (analitikus leírások)	4.000 tétel	6.823 tétel
<i>MNB Könyvek Bibliográfiája – WWW szerkesztése, előállítása</i>		12.766 tétel
Jegyzetek	1.000 mű	1.665 mű
– leírás és osztályozás	1.100 tétel	1.806 tétel
Külföldi és régi magyar anyag feldolgozása		
Leírás	3.500 mű	3.501 mű
Ellenőrzés lista alapján: 1.939 tétel	4.000 tétel	3.807 tétel

Osztályozás		3.599 mű 4.142 tétel
Részdokumentumok (analitikus leírások)		1.662 tétel
Könyvfeldolgozás összesen	24.400 mű 26.000 tétel	30.411 mű 31.670 tétel

Adatbázisgondozás – retrospektív konverzió	Terv	Tény
Besorolási tétel készítése	3.000 tétel	3.687 tétel
Besorolási tétel módosítása		455 tétel
Besorolási adat módosítása		10.197 tétel
Utalótétel készítése		3.161 tétel
Indextételek törlése, tételek átvitele stb.		10.860 tétel
Bibl. tétel javítás, módosítás		19.565 tétel
Bibl. tétel készítése - „rekon” (pótlás, online rekon)	16.000 tétel	28.208 tétel

Periodika-feldolgozás

Új és retrospektív feldolgozás	Terv	Tény
Új kurrens magyar periodikum	1.300	945 tétel
Új kurrens külföldi periodikum	200	107 tétel
Retrospektív periodikum (P és Ért jelzetek, alkalmi lap, mikrofilm)	5.000	6.865 tétel
Kurrens részcímes periodikumok monografikus szintű feldolgozása		123 tétel
Osztályozás		10.603 tétel
Aktualizálás		
Behasonlítás (magyar impr., részegységenként)	30.000 egység	39.535 egység
Adatváltozások rögzítése (magyar impr., részegységenként)	2.500	1.679 tétel
Behasonlítás (külföldi hungarikum, évi első szám)		960 egység
Adatváltozások rögzítése (külföldi hungarikum, évi első szám)		129 tétel

Állományrögzítés	10.000 állomány sor	10.605 állomány sor
Állományjavítás, állománytörlés		777 állomány sor
Adatbázis-gondozás		
Bibl. tételek módosítása, törlése		6.102 tétel
Behasonlítás a lezárt kardexbe (1887 cím)		1.351 tétel
Outputok előállítása		
MNB tételek (<i>MNB Új Periodikumok – WWW</i>)		712 tétel
Indítási lista (magyar)		921 tétel
Indítási lista (külföldi)		103 tétel
Indítási lista (alkalmi lap)		1081 tétel

A törzsgyűjtemény online katalógusbeli feldolgozásának összesített adatai

2009-ben készített összes könyvrekord	
új	23 185
retrospektív konverzió útján létrejött	28 208
analitikus feldolgozással létrejött	8 485
2009-ben készített összes periodikum-rekord	
új	1 175
retrospektív konverzió útján létrejött	6 865
összes új bibliográfiai rekord az Amicusban (különgyűjteményi feldolgozás nélkül)	67 918
2009-ben készített besorolási tételek (authority)	3 687

Analitikus feldolgozás a HUMANUS-ban (Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa)*

*A következő statisztikai táblázat nem tartalmazza a konzorciumi partnerek, illetve a Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár által végzett feldolgozó munka adatait

Humántudományi Bibliográfiai Osztály statisztikai adatai	új rekord	módosított rekord
összesen	21 314	21 568

10.9 Lelőhely-nyilvántartás

Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA)

Elvégzett munka		
Új rekord		
kurrens magyar rögzítés	rekordsz.	150
kurrens külföldi rögzítés	rekordsz.	254
retro rögzítés	rekordsz.	2
osztályozás	rekordsz.	286
Rekordjavítás	rekordsz.	4554
Rekordtörlés	rekordsz.	113
Indextétel-javítások	tétel	319
Kapcsolatok létrehozása	tétel	318
Utalók készítése	tétel	4
Állomány		0
behasonlítás (külső katalógusba)		2522
állományrögzítés	db	20720
állományjavítás, állománytörlés	db	2533
ODR feladatok		0
ÁV-k, kv. adatlapok, kísérőlevél küldése	db	0
nyilvántartás karbantartása (érkeztetés)	db	234
kv. adatok módosítása	db	239
új könyvtárkódok kiadása, nyilvántartása	db	0
lelőhelytájékoztató	db	81

Könyvek Központi Katalógusa (KC)

Tájékoztató

Érkezés módja	kérések száma (db)	találatok száma (db)	pozitív válaszok aránya (%)
e-mail	2871	1170	41%
LibInfo	208	424	204%
telefon	1142	695	61%
személyes	710	356	50%
fax	22	19	86%
könyvtárközi kérés (helyettesítés)	728	404	56%
Összesen	5659	3049	54%

Bejelentés

érkezett cédula összesen	3618	
ebből törlés	56	
jelentő könyvtár összesen	13	
budapesti	7	3312 cédula, ebből törlés: 56 db
vidéki	6	306 cédula
RMNY-nek átadott, 1801 előtti könyvek cédulája	320	

Katalógusmunkák

1850 előtti könyvek céduláinak kigyűjtése a katalógusokból	
retrospektív katalógusban átnézett cédula	4800 db
kiemelve 1801 előtti	320 db
kiemelve 1850 előtti	101 db
katalógusok aktualizálása (törlés, új bejelentések feldolgozása, szerkesztés, rekonstrukció)	9238 tétel

10.10 Tájékoztatás és olvasószolgálat statisztikai adatai

Olvasói forgalom (a könyvtárba kártyával belépők száma kategóriák szerint, forgóvilla adatok)

A	B	C	D	VIP	Látogatójegy	Ideiglenes olvasójegy*	Össz.
19.095	16.831	6.122	15.670	639	1.882	9.000	69.239

Beiratkozási statisztikai kimutatások

Éves/féléves olvasójegy	Havi olvasójegy	Napijegy	Összes fő	Dok.előkészítés díja	Összes bevétel
6.149	566	1.882	8.597	70.300 Ft	16.230.700 Ft

Központi Tájékoztató			Olvasóterem, Beiratkozás	Összesen (Tájékoztató Osztály)
Szóbeli: személyes, telefon, Skype	Írásbeli (e-mail+levél)	Összesen		
10.574	1.050	11.624	27.349	38.973

Libinfo

Dátum	Bejövő kérdések száma (db)	Összes válasz száma (db)	OSZK-s válaszok száma (db)	Nem OSZK-s válaszok száma (db)	Válaszadási arány OSZK-nem OSZK (%)	Moderálások száma (db)	Moderálás válaszadási arány Nem OSZK-s válasz/moderálás (%)	Digitalizált (10 oldal alatti) csatolt dokumentumok száma (db)
Január	232	256	154	102	60–40	801	19	37
Február	351	384	297	87	77–23	1210	24	48
Március	369	400	248	152	62–38	1285	12	41
1.negyedév	952	1040	437	603	58–42%	3296	18%	126
Április	225	259	181	78	70–30	677	12	21
Május	201	215	134	81	62–38	650	12	18
Június	162	181	122	59	67–33	495	12	13
2.negyedév	588	655	437	218	67–33%	1822	12%	52
I. félév	1540	1695	874	821	52–48	5118	16	178
Július	90	98	83	15	85–15	174	8	2
Augusztus	90	97	73	24	75–25	151	16	10
Szeptember	348	364	223	141	61–39	949	15	30
3.negyedév	528	559	379	180	68–32%	1274	14%	42
Október	314	345	236	109	68–32	817	13	28
November	273	288	183	105	64–36	767	14	28
December	156	150*	87	63	58–42	724	9	15
4.negyedév	743	783	506	277	65–35%	2308	12%	71
II. félév	1271	1342	885	457	66–34	3582	13	113
2009.	2811	3037	1759	1278	58–42%	8700	15%	291

* = A karácsonyi zárás miatt kevesebb, mint a kérdések száma (a honlapon jeleztük a januári válaszadást)

10.11 Reprográfiai Osztály statisztikái

MATARKA			
Hónap	Megrendelés	Cikk	Oldal
Január	124	783	3 739
Február	138	640	3 127
Március	180	1199	5 384
Április	115	618	2 619
Május	73	312	1 166
Június	49	384	1 615
Július	11	86	356
Augusztus	82	451	2 104
Szeptember	103	580	2 931
Október	150	885	4 491
November	139	911	4 375
December	18	156	593
Összesen	1182	7005	32 500

OPM digitalizálás EOD	
hó	oldalszám
Január	1 018
Február	2 244
Március	2 575
Április	1 795
Május	910
Június	1 488
Július	1 577
Augusztus	441
Szeptember	1 421
Október	2 100
November	1 420
December	796
Összesen	17 785

Projekt, AKTA		
hó	Megrendelés	Oldal
Január	20	987
Február	31	2 461
Március	32	6 463
Április	39	3 292
Május	38	3 192
Június	23	1 370
Július	10	2 779
Augusztus	11	519
Szeptember	23	2 590
Október	22	2 175
November	22	1 532
December	7	793
Összesen	278	28 153

Születésnap csomag		
hó	Megrendelés	Oldal
Január	295	4 923
Február	284	4 644
Március	537	8 800
Április	381	6 930
Május	362	6 658
Június	392	7 515
Július	13	222
Augusztus	190	3 488
Szeptember	334	6 183
Október	258	4 616
November	305	5 752
December	164	2 912
Összesen	3515	62 643

Összesítés	
Matarka	32 500
EOD	17 785
AKTA	28 153
Szül.nap	62 643
	114
DiFMOE	319
Állományv.	48 444
	303
Összesen	844

Megrendelések	4975
----------------------	-------------

DiFMOE és Állományvédelmi	
DiFMOE	114 319
Állományvédelmi	48 444
Összesen	162 763

Megnevezés	OPM és gyorsmásoló												Össz.
	jan.	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	
Aladíj	1	3	5	4	2	4	3	2	4	2	1	2	33
CD írás	50	71	51	48	26	29	40	21	36	58	37	31	498
CD írás dolgozó		1	2		24	24	1				1		53
DVD írás		3	1	3	2	1	4	2		3	2	1	22
FF A3 Fénymásolás dolgozó	35	9				10					1		55
FF A3 Fénymásolás megrendelt	209	248	12	54	41	56	24		88	667	137	249	1 785
FF A3 Fénymásolás saját	40	156	115	112	9	57	107	3	241	122	127	137	1 226
FF A3 Nyomtatás					4					14	6	13	37
FF A4 Fénymásolás dolgozó	1299	948	1030	1040	593	1489	733	626	2202	1866	1577	464	13 867
FF A4 Fénymásolás megrendelt	2493	3024	2609	2398	1034	1765	995	416	3299	1792	2318	1109	23 252
FF A4 Fénymásolás saját	18443	21518	13260	16013	9071	10833	9501	4700	14288	12573	12784	15132	158 116
FF A4 Nyomtatás	598	1297	1147	1170	682	1273	443	85	1640	810	1211	906	11 262
Floppira írás	8	5	7	3	5	4			1	1	2	2	38
Mikrofilm cd	24	33	15	31	11	16	24	5	38	21	22	15	255
Mikrofilm nyomtatás A3	168	125	125	47	77	28	92	22	57	97	131	131	1 100
Mikrofilm nyomtatás A4	261	292	245	157	138	100	62	51	164	192	149	138	1 949
SZIN A3 fénymásolás megrendelt	10	3		3				1	1				18
SZIN A3 nyomtatás											1	3	4
SZIN A4 Fénymásolás dolgozó				10								1	11
SZIN A4 fénymásolás megr	18	40	4	80	7	17	3	2	7	2	3	15	198
SZIN A4 Nyomtatás											4	19	23
SZIN A4 nyomtatás dolg		13								2			15

10.12 Az Állományvédelmi és Digitalizáló Osztály 2009. évi teljesítménye

Dokumentumok	2008 tény	2009 terv	2009 tény	Változás %
Állományvédelem				
Negatív mikrofilm	23.968	50.000	100.622	420 %
Pozitív mikrofilm	281.794	100.000	144.399	51 %
OZA másolat	146.900	100.000	100.622	68 %
Feldolgozás	358.311	100.000	255.000	66 %
Digitalizálás				
Mikrofilmről	34.894	30.000	32.430	93 %
Eredetiről	30.980	20.000	37.775	122 %
Szolgáltatás				
Negatív mf.	9.677		1.792	19 %
Pozitív mf.	89.800		33.725	38 %
Ff. xerox másolat	85.453		59.785	70 %
Színes xerox m.	2.300		4.617	201 %
Canon másolat	116.296		102.480	88 %
Digitalizálás mf-ről	19.037		143.526	754 %
Digitalizálás eredetiről	19.037		33.051	174 %
Nyomtatások	21.305		25.442	

A könyvkiadó statisztikája

Dátum	Libinfo	A	B	C	D	Félretétel	Összes	NT	Hiány	Összes nemleges
Január	39	3,527	1,299	403	1,336	4,246	10,850	15	6	21
Február	108	3,498	1,576	623	1,211	4,414	11,430	19	8	27
Március	52	3,538	2,185	859	1,826	4,587	13,047	41	8	49
1. negyedév	199	10,563	5,060	1,885	4,373	13,247	35,327	75	22	97
Április	85	3,630	1,764	628	1,732	5,139	12,978	41	11	52
Május	67	2,745	1,454	407	1,086	3,905	9,664	19	10	29

Dátum	Libinfo	A	B	C	D	Félre- tétel	Összes	NT	Hiány	Összes nemleges
Június	37	3,222	1,144	400	1,225	4,012	10,040	34	5	39
2. negyedév	189	9,597	4,362	1,435	4,043	13,056	32,682	94	26	120
1. Félév	388	20,16 0	9,422	3,320	8,416	26,303	68,009	169	48	217
Július	43	2,483	816	244	519	2,042	6,147	15	3	18
Augusztus	41	747	264	70	82	880	2,084	2	5	7
Szeptembe r	23	2,530	1,183	298	671	3,480	8,185	29	9	38
3. negyedév	107	5,760	2,263	612	1,272	6,402	16,416	46	17	63
Október	45	3,575	1,511	563	1,270	4,385	11.349	21	4	25
November	40	2,935	1,186	447	1,193	3,918	9,719	26	6	32
December	34	2,215	771	346	774	2,454	6,594	9	8	17
4. negyedév	119	8,725	3,468	1,356	3,237	10,757	27,662	56	18	74
II. Félév	226	14,48 5	5,731	1,968	4,509	17,159	44,078	102	35	137
2009.	614	34,645	15,153	5,288	12,925	43,462	112,087	196	61	257

A Multimédia olvasó statisztikája

Dátum	Látogatottság		Dokumentum-forgalom				
	Tájékoztató	Olvasói Forgalom	CD/DVD	Film/VHS	Összes Forg.	Scan, nyomtatás	NAVA használat
Január	400	311	64	42	106	4	5
Február	102	349	14	19	33	37	1
Március	83	343	166	34	200	2	4
1.negyedév	585	1,003	244	95	339	43	10
Április	72	316	32	12	44	5	2
Május	58	354	17	2	19	10	6
Június	86	597	34	7	41	11	6
2.negyedév	216	1,267	83	21	104	26	14
I. FÉLÉV	801	2,270	327	116	443	69	24
Július	15	99	17	1	18	35	0
Augusztus	6	31	16	8	24	0	0
Szeptember	56	344	46	15	61	5	2
3.negyedév	77	474	79	24	103	40	2
Október	52	340	33	5	38	0	1
November	46	374	31	5	36	2	5
December	27	234	9	3	12	0	5
4.negyedév	125	948	73	13	86	2	11
II. FÉLÉV	202	1,422	152	37	189	42	13
2009.	1,003	3,692	479	153	632	111	37

10.13 A Raktári Osztály 2009. évi tevékenységének statisztikai adatai:

A törzsgyűjtemény raktári gyarapodása		2009	2008
	könyv	36016	42528
	időszaki kiadvány	10155	9594
A törzsgyűjtemény forgalmazási adatai		2009	2008
olvasószolg. forgalom		122702	119909
egyéb forgalom:	rezerv raktár	1402	907
	kollacionálás: kurrens katalog.	7927	9113
	inkurrens katalog.	4382	4343

10.14 Különgyűjteményi Igazgatóság statisztikája

Használat	
Beiratkozás	0
Személyes használat	5892
Távhasználat	586
Dokumentum-forgalom (raktári)	296598
Helyben használt dokumentum	266017
Olvasói fotózás	252
Filmfelvétel (tételek)	226
Kiállítási kölcsönzés (tételek)	1311
Kiállítási kölcsönzés előkészítése (tételek)	1486
Összesen	0

10.15 Intézményi kiállítások

CORVINA KIÁLLÍTÓTERMEK	
<i>Biblia Sacra Hungarica. A könyv, "mely örök életet ad"</i>	áthúzódó – március 29.
<i>Fiume magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye</i>	május 8 – július 12.
<i>"Látjátok feleim..." Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig</i>	október 29 – áthúzódó
ARS LIBRORUM	
<i>Biblia Sacra Hungarica. A könyv, "mely örök életet ad"</i>	áthúzódó – március 29.
<i>Fiume magyar emlékezete – Skultéty Csaba gyűjteménye</i>	május 8 – július 12.
<i>Klímavédelmi fotókiállítás</i>	szeptember 1 – szeptember 26.
<i>"Látjátok feleim..." Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig</i>	október 29 – áthúzódó
NEMZETI EREKLYE KIÁLLÍTÓTÉR	
<i>Szigorúan ellenőrzött Hrabal</i>	március 20 – április 26.
<i>Haydn hétszer</i>	május 15 – július 9.
<i>A sztálinizmus története. Kiállítás a moszkvai</i>	szeptember 21 – október 21.

<i>ROSSZPEN Könyvkiadó történelmi sorozatából</i>	
<i>"Angyal suhog át a sötéten..." Romániai forradalom</i>	december 1 – áthúzódó
MANUSCRIPTORIUM KIÁLLÍTÓTÉR (KÉZIRATTÁR)	
Csontos János halálának 90. évfordulója tiszteletére rendezett kamarakiállítás	február 6 – június 20.
<i>NYELV.EMLÉK.TEREMTÉS.KAZINCZY</i>	október 29 – áthúzódó
SZÍNHÁZTÖRTÉNETI TÁR ÉS ZENEMŰTÁR	
<i>Az ember tragédiája- Színpadi újítások a két világháború között (1926, 1934, 1939) – Az első színházi bemutató 125. évfordulója alkalmából</i>	áthúzódó – október 10.
Mezey Mária (1909–1983) 100. születésnapjára	október 15 – december 23.
PLAKÁT- ÉS KISNYOMTATVÁNYTÁR	
<i>Ex librisek a Nemzeti Könyvtárban: Diskay Lenke hagyatéka</i>	január 16 – június 18.
<i>"Szép ez a Balaton, szép mindenkoron..." – A régi Balaton plakátokon és képeslapokon</i>	áthúzódó – december 4.
TÉRKÉPTÁR	
<i>Theatrum Terrae Sanctae. 16–17. századi Szentföld térképek</i>	áthúzódó – április 30.
<i>Szép magyar térkép 2008 és Digitális Magyar Térkép 2008</i>	március 20 – április 30.
<i>"Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj" A II. világháború térképeken</i>	szeptember 1 – december 23.
VI. EMELETI DÍSZTEREM ÉS ELŐTERE	
<i>Szép magyar térkép 2008 és Digitális Magyar Térkép 2008</i>	március 20 – április 30.
<i>Francke Alapítvány történetét bemutató kiállítás</i>	május 21 – július 12.
<i>Magyarországi lengyel katonai táborok postája</i>	december 15 – áthúzódó
VII. EMELETI KATALÓGUSTÉR	
A rendszerváltás sajtója, a sajtó rendszerváltása	áthúzódó – január
150 éves Benedek Elek	január 30 – március 7.
Kafka Prágája.	március 20 – április 26.
Merítés a kortárs cseh irodalom gyöngyszemeiből	március 20 – április 26.
<i>Az EME 150 éve</i>	szeptember 10 – október 22.
<i>Tóth Károly fotókiállítása</i>	november 12 – áthúzódó
V. EMELETI FOLYOSÓ	
Szigorúan ellenőrzött Hrabal	március 20 – április 26.
<i>A határok legyőzése– Philipp Melanchthon európai jelentősége Wittenbergtől Erdélyig</i>	június 15 – július 12.
REGULY ANTAL MŰEMLÉKKÖNYVTÁR, ZIRC	
<i>A művészi könyv</i>	június 20 – szeptember 27.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

A budavári palota – a világörökség része (V. emeleti gyorslift folyosó)

A nemzet könyvtára, a szolgálat műhelye. Válogatás az OSZK Múzeum anyagából (V. emeleti folyosó)

10.16 Rendezvények

JANUÁR	
01.21.	<i>Hídszerepek- Cigány integrációs kérdések</i> c. kötet sajtótájékoztatóval egybekötött könyvbemutatója
01.30.	A Mikó Alapítvány kuratóriumi ülése
01.30.	Az Erdélyi Múzeum Egyesület sajtótájékoztatója a Jubileumi évről
01.30.	<i>A 150 éve született Benedek Elek</i> c. kiállítás megnyitója
01.30.	<i>Biblia Hungarica Philologica</i> – Magyarországi Bibliák a filológiai tudományokban. Konferencia a <i>Biblia Sacra Hungarica</i> c. kiállítás kapcsán
FEBRUÁR	
02.06.	Csontos János emlékülés és kamarakiállítás-megnyitó
02.13.	Könyvátadó ünnepség az Azerbajdzsáni Nagykövetséggel
MÁRCIUS	
03.17.	Digitalizált dokumentumok ünnepélyes átadása a Belga Nemzeti Könyvtár és az OSZK között
03.20.	Szép Magyar Térkép 2008 és a Digitális Magyar Térkép 2008 c. kiállítások megnyitója
03.24.	A kortárs Csehország - Bohém Bohémia c. kiállítás megnyitója
03.24.	Visegrádi 4 koncert
ÁPRILIS	
04.06.	Könyvtárportál bemutató
04.08.	Az Örkény-honlap bemutatója
04.28.	Esterházy-szimposium
04.30.	Széchenyi Ferenc-emléknap
MÁJUS	
05.08.	<i>A Fiume magyar emlékezete</i> c. kiállítás megnyitója
05.14.	<i>A Haydn hétszer</i> c. kiállítás megnyitó ünnepsége
05.15.	Kornfeld-szeminárium
05.21.	A hallei Francke Alapítvány történetét bemutató kiállítás megnyitója
05.22.	KI könyvbemutató
05.25.	LIBER konferencia
05.28.	MTA Könyvtörténeti Munkabizottság ülése
05.28.	Tudományos ülészak és irodalmi délután a <i>Fiume magyar emlékezete</i> c. kiállítás kapcsán
JÚNIUS	
06.06.	Oxford University Press díjkiosztó ünnepsége
06.10.	Dariah konferencia
06.15.	Magyar Digitális Képkönyvtár bemutatója
06.18.	Műszaki könyvtárak országos konferenciája
06.20.	Múzeumok éjszakája
06.23.	MOKKA workshop
AUGUSZTUS	
08.22.	Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság választmányi ülése

SZEPTEMBER	
09.10.	EME kiállítás megnyitója
09.21.	<i>A sztálinizmus története</i> c. kiállítás megnyitója
09.26.	A Magyar Olvasástársaság rendezvénye A magyar népmese napja alkalmából
OKTÓBER	
10.07.	Magyar Digitális Képkönyvtár workshop
10.15.	OECD TALIS konferencia
10.16.	ENTITLE konferencia
10.22.	Füzéky-émlékünnep
10.29.	<i>A Látjátok feleim...</i> c. nyelvemlék-kiállítás megnyitó ünnepsége
10.29.	<i>A NYELV.TEREMT.ÉS:KAZINCZY</i> c. kiállítás megnyitója
NOVEMBER	
11.10.	A Budai Vár XX. százada – DVD-bemutató
11.12.	Tóth Károly fotóművész kiállításának megnyitója
11.13.	Mitteleuropäischer Kulturraum konferencia
11.18.	<i>A Magistrae Discipuli</i> tanulmánykötet bemutatója
11.20.	RFID szakmai nap
11.25.	A Kossuth Kiadó és az OSZK közös könyvbemutatója
11.27.	A Magyar Országos Közjegyzői Kamara könyvbemutatója
DECEMBER	
12.07.	Tudományos ülészak
12.08.	Örkény pályázat díjkiosztó
12.15.	Szenci Molnár A. művéből készült hasonmás kiadás bemutatója és sajt.táj

Az Országos Széchényi Könyvtár szakmai beszámolója a 2009. évről

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Össz.
Rendezvények													
Külsős rendezvények szervezése és lebonyolítása (db)	2	1	1	-	-	3	1	1	1	2	5	2	19
Külsős rendezvények résztvevői (fő)	60	220	120	-	-	600	200	20	120	200	375	115	2030
Saját rendezvény (db)	12	10	20	20	27	25	12	-	10	15	18	18	187
Saját rendezvény résztvevők (fő)	240	150	470	560	750	8303	180	-	310	545	414	380	12302
Rendezvények száma összesen (db)	16	11	21	20	27	28	13	1	11	17	23	20	208
Résztvevők száma összesen (fő)	390	370	590	560	750	8903	380	20	430	745	789	495	14422
Sajtó (db)													
Sajtótájékoztató	2	-	2	1	-	1	-	-	2	-	1	2	11
Kiküldött sajtóanyag	4	1	4	1	3	5	-	-	2	3	2	2	27
Megjelentetett hirdetések	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3
Forgatási engedély		7	3	4	3	3	2	-	3	6	5	2	38
Összegyűjtött sajtócikk	39	56	45	49	26	41	8	5	17	29	104	51	470
Kiadványok, nyomtatványok (db, cím)													
Árajánlat-kérések	1	3	4	5	4	1	3	-	3	11	7	1	43
Megrendelések	1	-	1	5	3	1	2	-	1	5	14	1	34
Kiadványszervezés (cím)	5	6	6	6	13	6	6	6	7	8	23	8	100
Beérkezett kiadványok (cím)	4	1	1	2	3	1	1	2	2	2	13	4	36
Bizományba kiadott kiadványok (cím)	13	46	9	12	25	2	1	-	34	23	4	11	180

Az Országos Széchényi Könyvtár szakmai beszámolója a 2009. évről

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Össz.
Utazás (db)													
Megszervezett utazások	7	4	17	8	6	14	5	3	8	15	14	7	108
Leadott úti jelentések	-	3	3	9	3	7	6	3	2	3	8	4	51
A könyvtár külföldi vendégeinek elszállásoltatása és/vagy programszervezés (alkalom)	-	-	1	4	2	-	-	-	1	1	-	-	9
A könyvtár külföldi vendégeinek elszállásoltatása és/vagy programszervezés (fő)	-	-	35	10	3	-	-	-	4	2	-	-	54
Csoportlátogatás, vezetések (fő)													
Belépődíjas (fő)	35	86	154	171	66	-	-	-	16	8	76	-	612
Belépődíj nélkül (fő):													
- Könyvtár szakos hallgatók	12	-	38	55	16	-	-	-	-	-	101	23	245
- Könyvtárosok	12	-	10	8	39	-	-	-	-	-	20	-	89
- Pedagógusok	26	36	37	39	18	-	-	-	-	58	13	10	237
- Határon túli magyarok	-	-	74	-	60	-	-	-	-	70	16	7	227
- Egyéb (OSZK vendégei)	24	62	141	96	184	50	-	-	35	153	84	66	895
- Új belépők	-	11	10	4	-	-	-	-	-	12	-	-	37
Összesen (fő)	109	195	464	373	400	50	-	-	51	301	310	106	2359
Összesen (csoport)	7	10	22	13	15	2	-	-	2	13	10	6	100
Protokolláris jellegű vezetések (db)	-	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5
Protokolláris jellegű vezetések (fő)	-	6	2	5	1	-	-	-	-	-	-	-	14

Az Országos Széchényi Könyvtár szakmai beszámolója a 2009. évről

	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Össz.
Külföldi kollégák (alkalom)	-	-	-	1	1	-	-	-	1	1	-	-	4
Külföldi kollégák (fő)	-	-	-	2	2	-	-	-	4	2	-	-	10
Kiállítás													
Szervezés alatt (db)	3	5	5	4	4	3	3	4	1	1	4	4	----- -
Kiállításmegnyitó (db)	1	1	2	-	3	-	-	-	-	2	1	1	11
Aktuális nagy kiállítás látogatottsága (fő)	949	1208	2455	-	194	176	153	-	-	107	1679	1549	8470
Múzeumpedagógiai foglalkozás (db)	5	10	11	-	-	-	-	-	-	-	9	7	42
Múzeumpedagógiai foglalkozás résztvevő (fő)	150	230	246	-	-	-	-	-	-	-	258	187	1071

10.17 Kiadványok

Nemzeti Téka (közös kiadás a Gondolat Kiadóval)

Szabó Zoltán: Kölcsey Ferenc könyvtára és olvasmányai, Budapest, 2009

Hudi József: Könyv és társadalom. Könyvkultúra és művelődés a XVIII-XIX. századi Veszprém megyében. Budapest, 2009

Res Libraria (közös kiadás az Universitas Kiadóval)

II. **Heltai János:** *Műfajok és művek a XVII. század magyarországi könyvkiadásában (1601–1655)* Budapest, 376 p.

III. **Granasztói Olga:** Francia könyvek magyar olvasói 1770–1810, Budapest, 2009, 320 p.

A Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyvei

Emődi András (összeáll.): A Nagyváradi Római Katolikus Egyházmegyei Könyvtár régi állománya II. kötet XVII. századi nyomtatványok (közös kiadás az Nagyváradi Egyházmegyei Könyvtárral) Budapest.–Nagyvárad, 2009, 447 p.

Rácz Emese: Az egykori Nagyenyedi Minorita Rendház Könyvtárának XV–XVII. századi könyvei (közös kiadás a Bibliotheca Centrala Universitara „Lucian Blaga”-val), Budapest–Kolozsvár, 2009, 303 p.

Magyar Árpád – Zvara Edina: A Kaplonyi Ferences Rendház könyvtárának régi állománya, Budapest, 2009, 559 p.

Adattár a XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez (közös kiadás a Szegedi Tudományegyetemmel)

13/4. Magyarországi magánkönyvtárak 4. (Sajtó alá rend. **Bajáki Rita, Bujdosó Hajnalka, Monok István, Viskolcz Noémi**), Budapest, 2009, 429 p.

19/2. Protestáns intézményi könyvtárak (Sajtó alá rend. **Oláh Róbert**), Budapest, 2009, 403 p.

19/3. Ferences könyvtárak (Sajtó alá rend. **Zvara Edina**), Budapest, 2009, 383 p.

38. Erdély és a Szentszék a Báthoryak korában. Okmánytár II. (1595-1613) (közread. **Kruppa Tamás**), Budapest–Róma–Szeged, 2009, 311 p.

Bibliográfiák

Velencei Katalin: A Székesfehérvári Püspöki Könyvtár 1601 előtti nyomtatványainak katalógusa, OSZK–Székesfehérvári Püspöki Könyvtár, Budapest, 2009, 582 p.

Sütő András életműve. Annotált bibliográfiája (Összeáll. **Kuszálík Péter**) OSZK–Pro-Print Kiadó, Budapest-Csíkszereda, 2009.

Hungarica typographica (közös kiadás a Balassi Kiadóval)

V. Ecsedy Judit–Simon Melinda: Nyomdász– és kiadói jelvények Magyarországon a kezdetektől 1800-ig, Budapest, 2009

V. Ecsedy Judit: Felső-magyarországi és nyugat-magyarországi nyomdák betűi és díszei 1601–1700, Budapest, 2009

Bibliotheca Hungarica Antiqua (közös kiadás a Balassi Kiadóval és az MTA Irodalomtudományi Intézetével)

Bornemissza Péter: Magyar Electra., Budapest, 2009

Szenci Molnár Albert: Az kereszteni religiora es igaz hitre valo tanitas... (**Kálvin:** Institutio religionis Christianae c. munkájának fordítása)

Amor Librorum (közös kiadás a Kossuth Kiadóval, klub-terjesztés)

Kováts Ferentz Az utak' és utszak' építésének módja. Pozsony-Kassa, 1778, Budapest, 2009

Bachich József A legszükségesebb tudományoknak veleje. Posonyban, 1821, Budapest, 2009

Szepsi Csombor Márton: Europica varietas. Kassán, 1620, Budapest, 2009

Alkalmi kiadványok

Fogarassy Miklós (szerk.): Az Olvasó – Írások Lakatos András tiszteletére, OSZK–Osiris Kiadó, Budapest, 2009, 176 p.

Ferdinand Dobner: Szőlőlövészet. Der königlichen Freystadt Ödenburg ... Frey- und Trauben-Schissen (emblémákkal) ... Regensburg, 1698. Ferdinand Dobner írásait sajtó alá rend., szerk. **Kovács József László**), Budapest, 2009.

Díszalbumok

Plihál Katalin: Magyarország legszebb térképei 1528–1895. DVD melléklettel, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 240 p.

Katalin Plihál: The finest illustrated maps of Hungary 1528–1895. DVD included, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 240 p.

Ferenczyné Wendelin Lídia–Boka László (szerk.): Gyűjtők és gyűjtemények. A Nemzeti Könyvtár gyűjteményes kincsei és történetük, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 232 p.

Veszprémy László–Wehli Tünde: A Képes Krónika könyve, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 200 p.

László Veszprémy–Tünde Wehli: The book of the Illuminated Chronicle, OSZK–Kossuth Kiadó, Budapest, 2009, 200 p.

Nemzetközi Együttműködésben megjelenő kiadványok

Supplementum Corvianum: Matthias Corvin, les bibliogheques pricieres, et la genese de l'etat moderne. (szerk. **Jean-Francois Maillard, István Monok, Donatella Nebbiai**), Budapest, 2009, 340 p.

Vernetztes Europa: Beiträge zur Kulturgeschichte des Buchwesens 1650–1918

V. Cinquante ans d'histoire du livre: *De L'Apparition du livre (1958) a 2008* (Bilan et projets). Szerk.: **Frederic Barbier, István Monok**, Budapest, 2009, 240 p.

VI. „Ars longa, vita academica brevis” Studien zur Stammbuchpraxis des 16–18. Jahrhunderts Szerk.: **Klara Berzevity, Péter Lőkös, Zsófia Hornyák**, Budapest, 2009, 200 p.

Magyar dokumentumok külföldön

Die Hungaria-Sammlung der Frankeschen Stiftungen zu Halle (Verlag der Franckeschen Stiftungen Halle im Max Niemeyer Verlag Tübingen)

Pászti László: Magyar térképek a halle-i gyűjteményekben.

METEM könyvek (Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség)

Hunyadi, Zsolt: *The Hospitallers in the Medieval Kingdom of Hungary c. 1150–1387*. Budapest., 2009,

Zombori István (szerk.): *Bálint Sándor könyvtára*, Budapest–Szeged, 2009, 290 p.

Magyar könyvszemle és a MOKKA-R Egyesület füzetei

2. **Nemerkényi Előd** (szerk.): *Magistrae discipuli. Tanulmányok Madas Edit tiszteletére*, Budapest, 2009

3. **Heltai János** (szerk.): *Biblia Hungarica Philologica*. Magyarországi bibliák a filológiai tudományokban. Konferencia-anyag, -OSZK, 2009, január 30.-, Budapest 2009.

Kiállítási katalógusok

Fiume magyar emlékezete – Skulptúra Csaba gyűjteménye, **Benkő Andrea** (szerk.), Budapest, 2009, 128 p.

„Látjátok feleim...” Magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig **Madas Edit** (szerk.), OSZK, Budapest, 2009, 400 p.

Időszaki kiadványok

Lymbus 2009 (szerk. **Kerekes Dóra**), Budapest, 2009, 448 p.

Mercurius 2008 (szerk. **Boka László–Ekler Péter**), Budapest, 2009, 48 p.

Bulletin 2008 (ed. **László Boka–Péter Ekler**) Budapest, 2009, 48 p.

Mercurius 2009 (szerk. **Boka László**), Budapest, 2009, 50 p.

Magyar könyvszemle (közös kiadás a MTA Irodalomtudományi Intézetével és az Argumentum Kiadóval) évi 4 szám, megjelenése folyamatos.

Könyv, könyvtár, könyvtáros 2009/1-12.

Könyvtári figyelő 2009.

HLISA (Hungarian Library and Information Science Abstracts) évi 2 szám, megjelenése folyamatos

Digitális Kincstár

Jókai-kódex 1440 körül, Budapest, 2009

Margit legenda 1510, Budapest, 2009

Egyéb

Madas Edit (szerk.): „Látjátok feleim...” faksimile mappa, Budapest, 2009

Pécsi Missale faksimile kiadás. Együttműködésben a Schöck Kft., Budapest, 2009

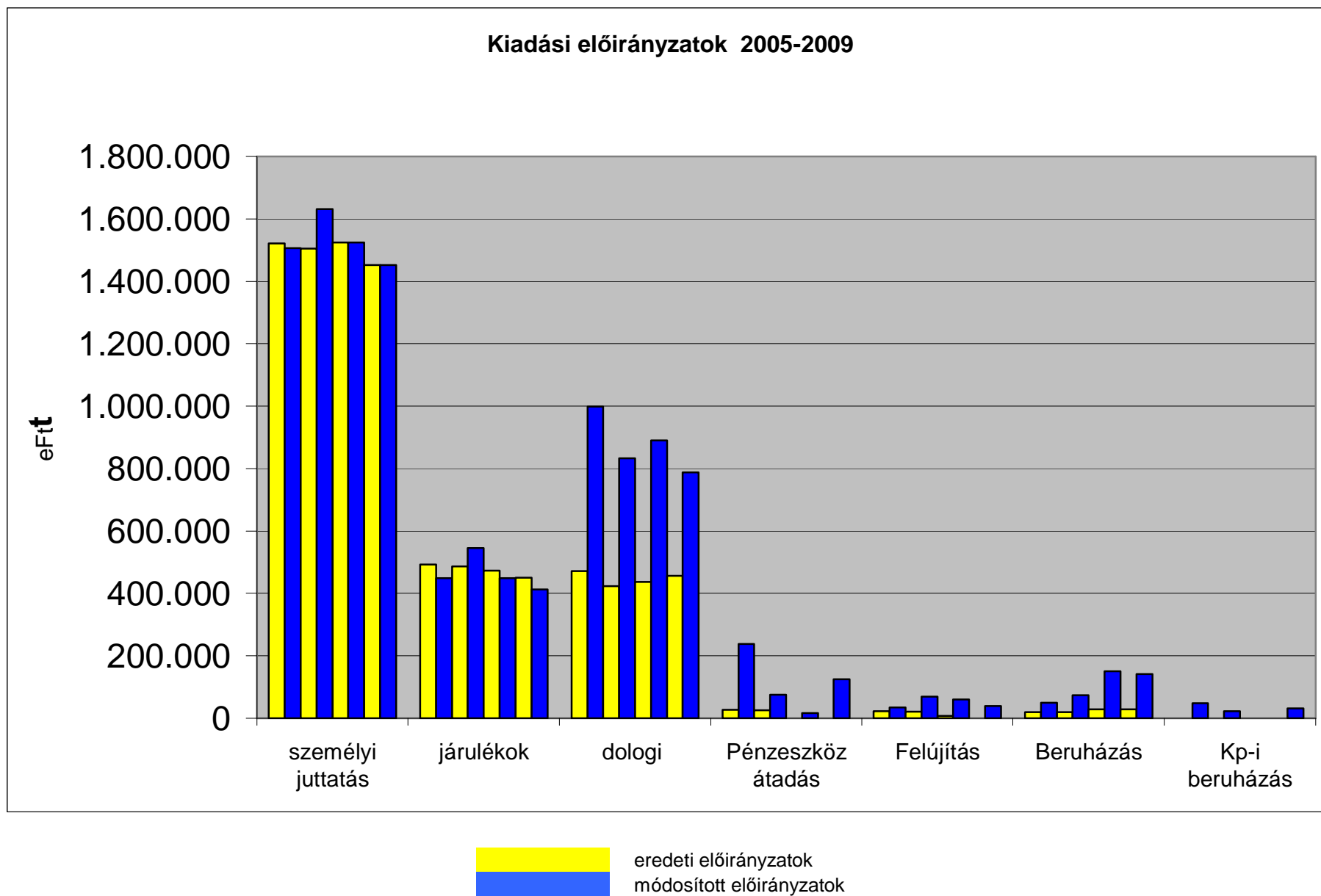
Az olvasáskultúra fejlesztése. Konceptiók, programok, kampányok. Kiadta a Könyvtári Intézet. Budapest, 2009. EuroTéka Sorozat

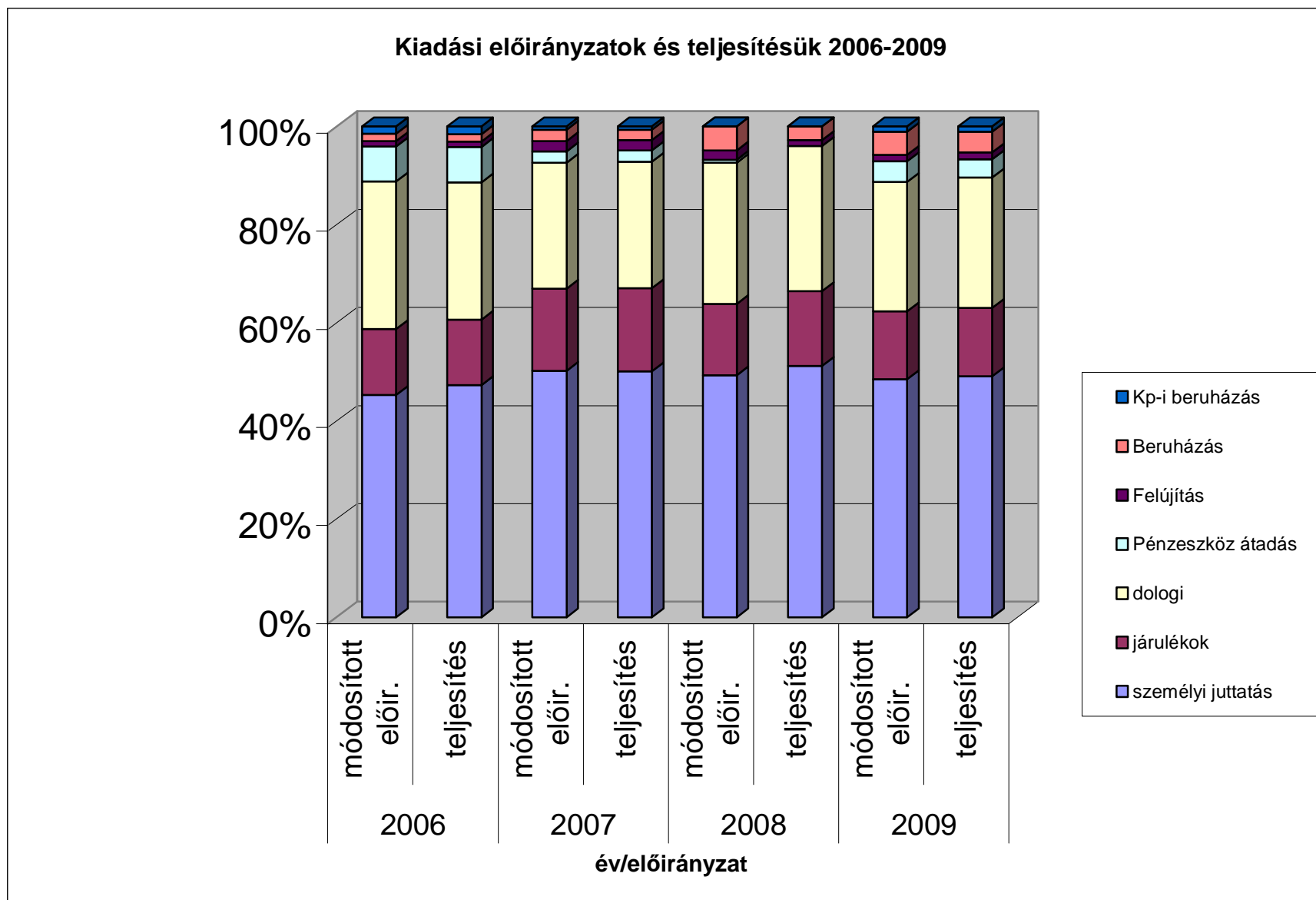
10.18 Gazdasági táblázatok, grafikonok

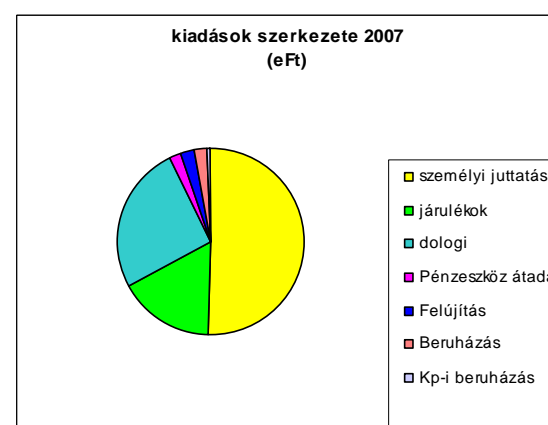
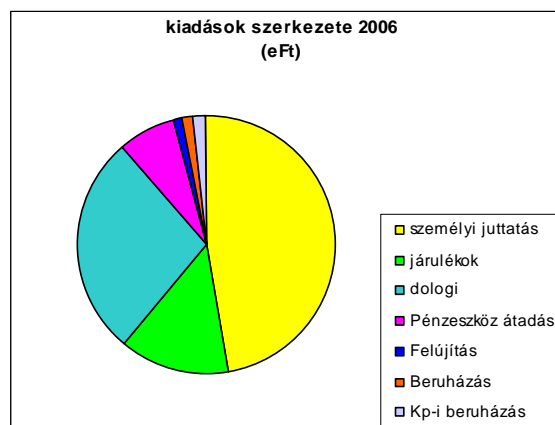
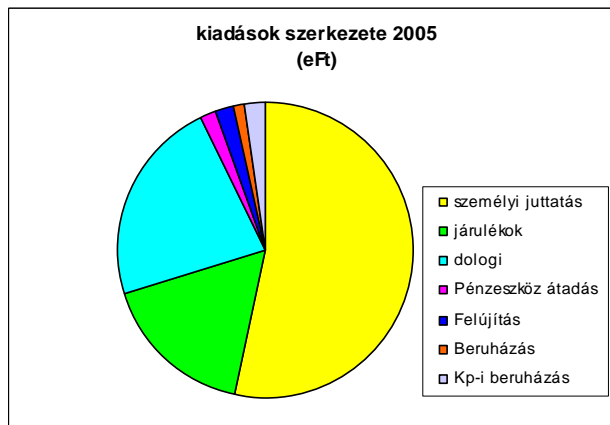
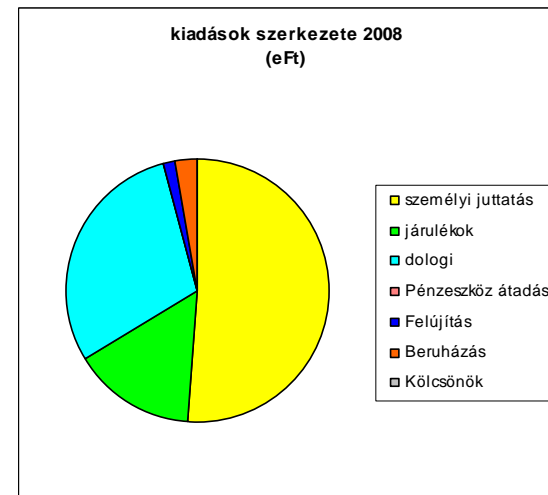
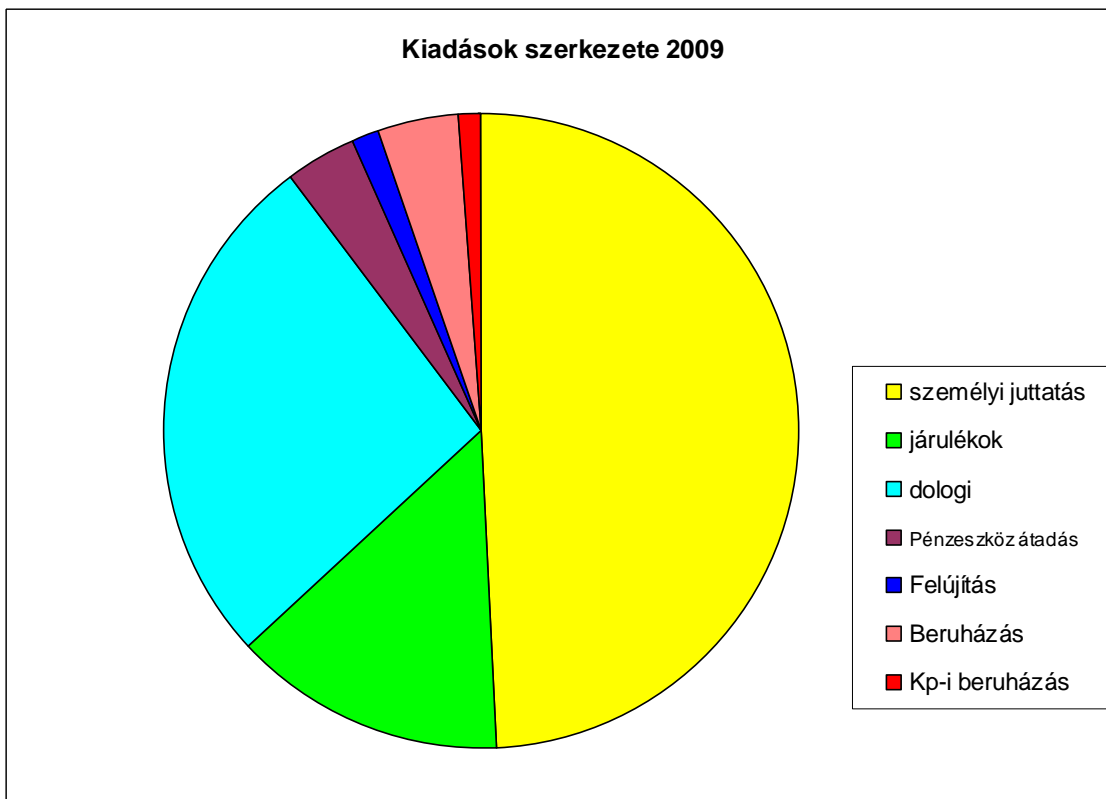
Előirányzatok alakulása 2005-2009

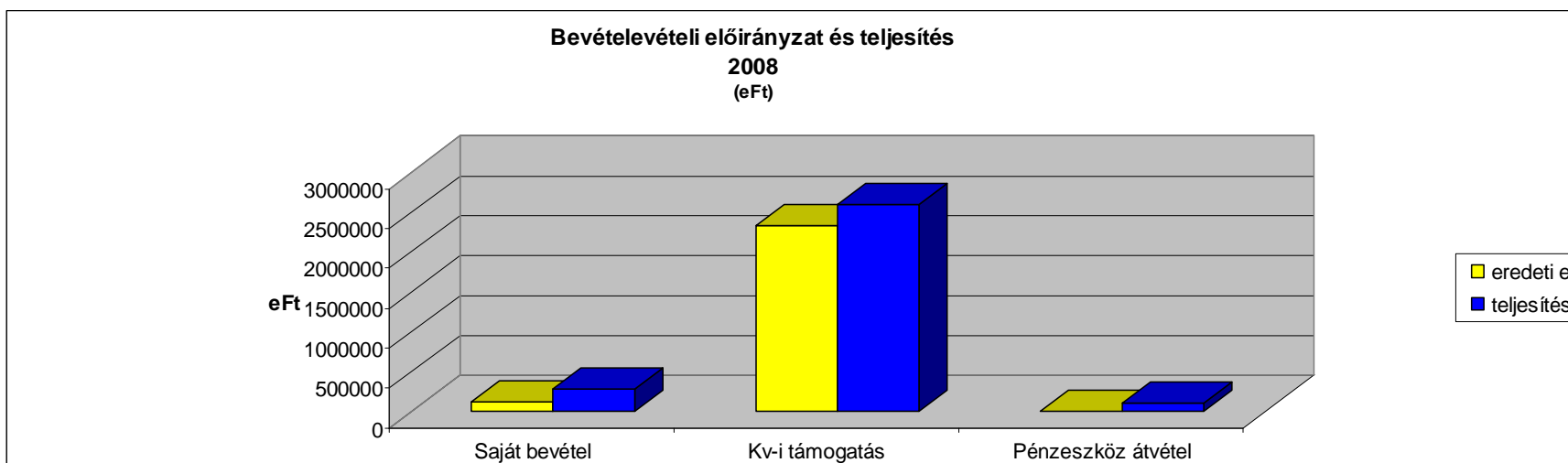
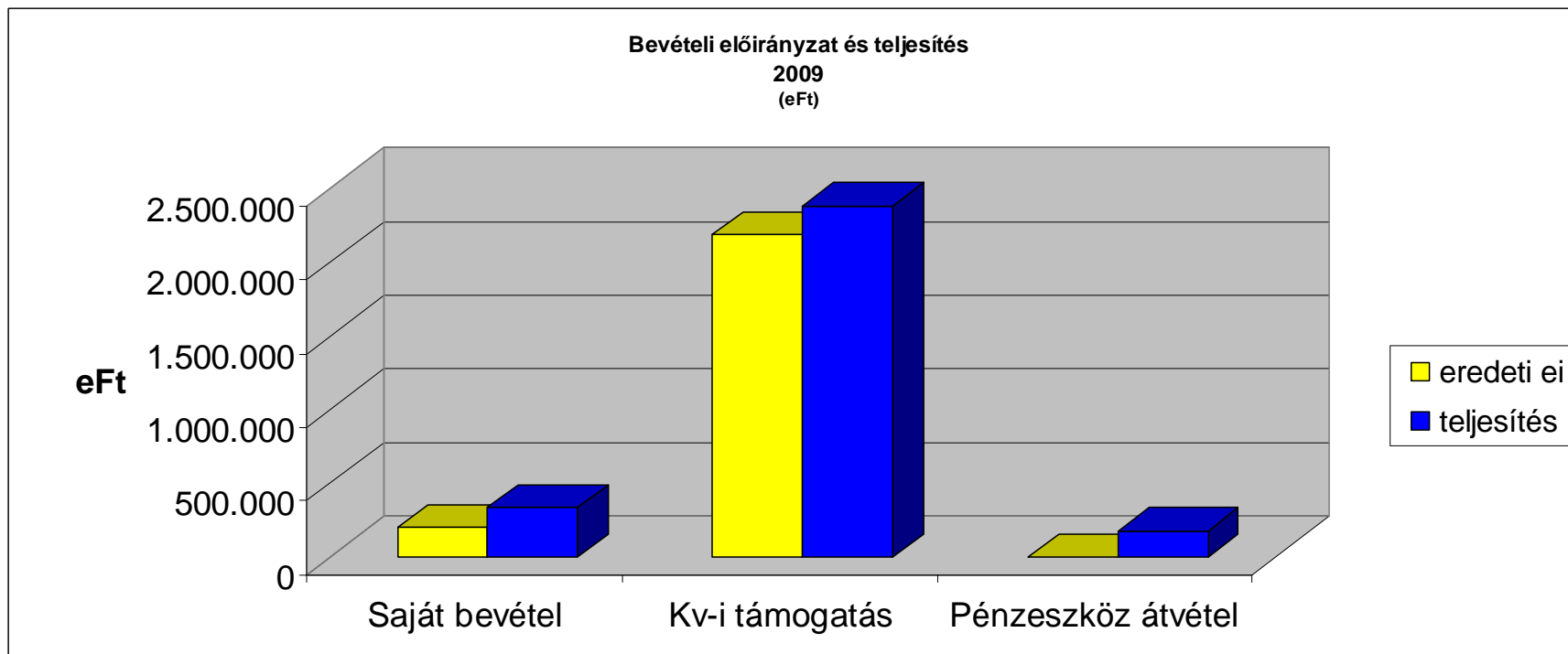
	2005			2006			2007			2008			2009		
	előirányzat			előirányzat			előirányzat			előirányzat			előirányzat		
	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés	eredeti	módosított	teljesítés
személyi juttatás	1.489.200	1.502.747	1.490.997	1.521.700	1.506.098	1.494.360	1.504.300	1.631.071	1.613.583	1.524.800	1.524.496	1.509.142	1.452.496	1.451.339	1.434.251
járadékok	492.900	515.584	473.099	492.800	449.146	423.493	486.000	544.955	543.778	472.900	448.910	447.337	449.987	413.303	404.922
dologi	703.100	792.211	629.981	471.800	998.252	880.904	423.000	833.274	827.873	436.100	890.386	872.756	456.300	787.298	775.396
ebből: *															
* gyarapítás	30.000	30.000	24.136	23.000	27.054	37.148	25.000	33.597	37.568	25.000	27.936	54.877	29.000	45.836	33.639
* beszerzés	53.850	53.850	23.323	32.000	51.500	52.625	14.800	14.801	46.937	15.300	15.300	44.715	15.300	18.258	37.721
* szolgáltatás	619.250	708.361	582.522	416.800	919.698	791.131	383.200	784.876	743.368	395.800	847.150	773.164	412.000	723.204	704.036
Pénzeszköz átadás	27.700	136.433	43.297	27.700	238.144	228.390	25.700	75.541	73.638	0	17.464	74	0	124.953	109.177
Felújítás	19.500	58.417	58.241	22.500	35.600	35.586	21.500	69.345	69.243	7.400	59.846	35.526	0	39.552	39.552
Beruházás	20.900	37.999	37.334	19.400	50.295	48.435	19.800	73.491	65.938	29.400	150.141	80.586	29.100	141.342	122.902
Kp-i beruházás	0	62.436	62.436		48.674	48.674		22.268	22.268	0	0	0	0	32.010	32.010
Kölcsönök	5.000	7.900	7.900		28.100	18.100		14.900	14.900	0	3.200	3.200	0	7.300	7.300
Kiadások összesen:	2.758.300	3.113.727	2.803.285	2.555.900	3.354.309	3.177.942	2.480.300	3.264.845	3.231.221	2.470.600	3.094.443	2.948.621	2.387.883	2.997.097	2.925.510
Saját bevétel	154.200	159.200	130.100	130.000	166.800	171.702	133.000	220.776	217.611	133.000	303.698	303.721	200.000	332.770	334.593
Kv-i támogatás	2.599.100	2.714.492	2.714.492	2.425.900	2.691.663	2.691.663	2.347.300	2.668.133	2.668.133	2.337.600	2.604.774	2.604.774	2.187.883	2.381.737	2.381.737
Átvett pénzeszk. ¹															
* működésre	0	55.736	59.369	0	156.126	184.884		129.786	129.766	0	122.007	123.684	0	116.882	173.356
* felhalmozásra	0	65.970	67.215	0	25.400	2.858		53.765	53.765	0	21.529	20.368	0	12.587	12.587
Kölcsönök	5.000	7.900	7.900	0	28.100	28.100		4.900	4.900	0	3.200	3.200	0	7.300	7.300
Pénzmaradvány felhasználás		110.429	110.429	0	286.220	286.220		187.485	187.485	0	39.235	28.610	0	145.821	145.821
Bevételek összesen	2.758.300	3.113.727	3.089.505	2.555.900	3.354.309	3.365.427	2.480.300	3.264.845	3.261.660	2.470.600	3.094.443	3.084.357	2.387.883	2.997.097	3.055.394
													várható maradvány:		129.884

¹ a 2009. évi teljesítési adatok tartalmazzák Támop -3.2.4.-08/-2009-0002 Eu-s pályázat leutalt előlegét

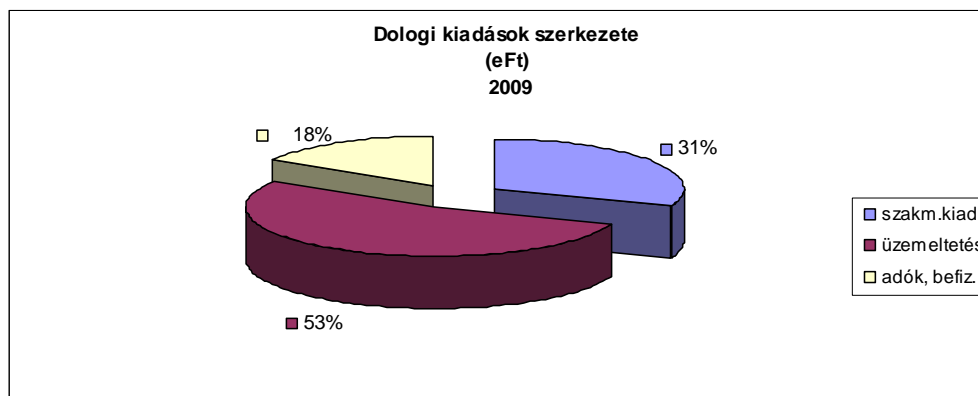
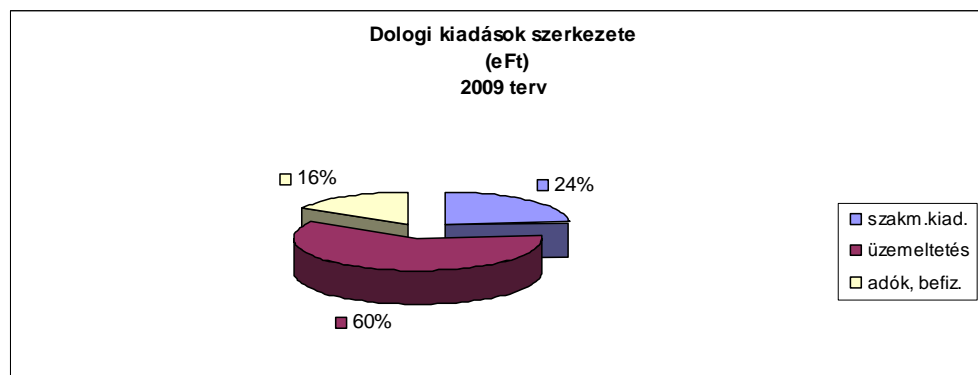
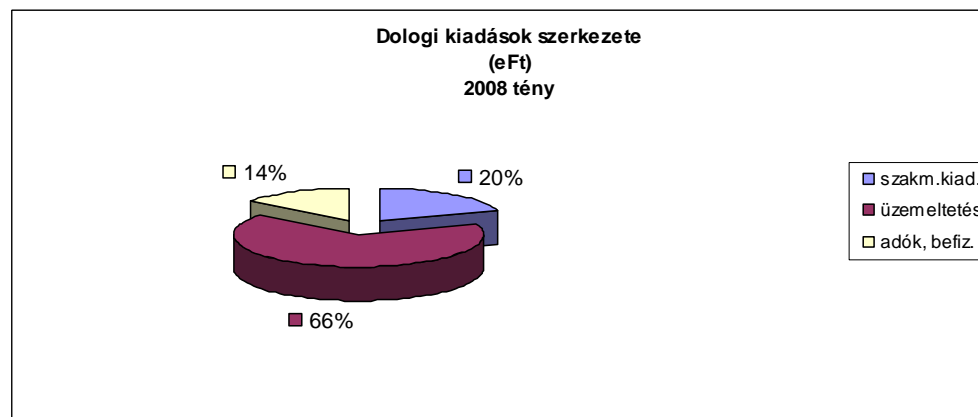

Dologi kiadások alakulása 2008 - 2009
(eFt)

	2008 teljesítés	2009 eredeti	2009 teljesítés
Gyógyszer, vegyszer	238	800	124
Irodaszer, nyomtatvány	15.349	10.000	13.193
Könyv beszerzés	54.148	26.000	31.347
Folyóirat beszerzés	729	3.000	1.230
Egyéb inf.hordozó (CD, DVD, stb)	2.340	2.000	1.054
Üzemanyag	2.466	2.500	2.639
Szakmai anyag ¹	3.999	0	7.618
Kísértékű t.eszk.	5.251	0	3.748
Egyéb anyag beszerz. ²	15.072	0	9.907
Készletbeszerzés összesen:	99.592	44.300	70.860
Telefon	10.909	10.000	9.863
Adatátvitel	628	5.000	574
Egyéb kommunikáció ³	90.555	20.000	70.918
Bérelti és lízingdíjak	103.308	41.000	99.599
Szállítás	9.576	0	863
Gázenergia	5.102	2.000	4.189
Villamosenergia	75.379	90.000	84.847
Távhő-, melegvíz szolg.	36.499	45.000	40.932
Víz- és csatorna díjak	5.275	12.000	3.549
Karbantartás	54.732	10.000	26.127
Egyéb üzemeltetés, fenntartás ⁴	139.741	44.182	111.151
Áfa	111.481	73.650	113.393
Egyéb szolgáltatások ⁵	95.326	41.168	101.338
Szolgáltatások összesen:	738.511	394.000	667.343
Kiküldetés	8.246	3.500	6.637
Reprezentáció	4.964	0	2.181
Reklám, propaganda	999	5.000	2.947
Befizetési kötelezettség	1.627	0	1.868
Adók, díjak, befizetések	12.642	1.500	10.191
Nemzetközi tagsági díjak	6.175	8.000	13.369
Egyéb dologi kiadások összesen:	34.653	18.000	37.193
Dologi kiadások mindösszesen:	872.756	456.300	775.396
Rendszeres bér	1.198.562	1.315.938	1.070.476
Nem rendszeres bér	302.222	182.232	279.504
Állományba nem tartozók	112.799	26.630	84.271
Bér összesen:	1.613.583	1.524.800	1.434.251

- Megj: 1 saját működési bevétel
 2 átvett pénzeszk. Működésre
 3 átvett pénzeszk. Felhalmozásra
 4 kölcsönök

